URHEILIJA

1931
N:o 8-9

Hinto
8 mk.

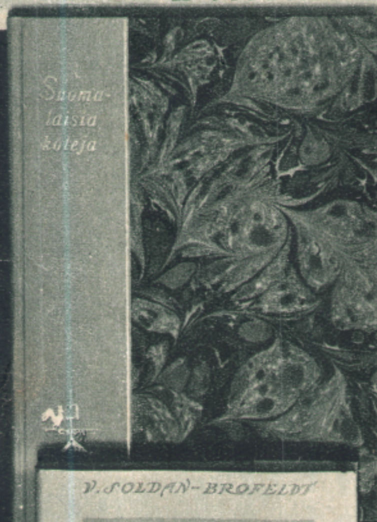
Maaottelun hieno 1500 m, jonka
EINO PURJE voitti kisojen par
haalla tuloksella 3.53,6. Hänen

Lahjat ja vastalahjat vahvistavat ystävyyttä

Ostakaa esim. tällaisia kauniita kirjoja:

YLI SUOMEN,
72 Suomen ilmailuvoimien ottamaa lentovalokuvaa Suomenlahdelta Petsamoon .... *25 markalla.*

SUOMI—FINLAND,
50 suurikokoista syväpainokuvaa aistikkaasti silkkinyörillä yhteenkiinnitettynä (uutuus). .... *28 markalla.*

SUOMALAISIA KOTEJA.
161 taiteellista valokuvaa herras- ja talonpoikaiskartanoista ja taiteilijakodeista, kangaskans. .... *40 markalla.*

SUOMEN MAISEMIA,
I. K. Inhan runollisen kaunis muistojen kirja valaistuna 311 mestarivalokuvalla. .... *60 markalla.*

SUOMI—EESTI—UNKARI
Uljas kuvateos kolmen heimokansan maasta ja kulttuurista. Puolentoistasataa suurta syväpainokuvaa. .... *60 markalla.*

SUOMENSELÄN VIERILTÄ,
Samuli Paulaharjun kuva- ja tietoteos erämaitten asutuksesta ja vanhasta korpikansasta Pohjanmaan ja Hämeen rajaseuduilla. Toistasataa kuvaa. .... *65 markalla.*

MERIMAJAMME JA ME,
Venny Soldan-Brofeldtin muistojen kirja Suomen saariston kauneimmista puolista. Toistasataa piirrosta ja syväpainokuvaa. *65 markalla.*

SAVUPIRTTIEN KANSAA.
Ahti Rytkösen verrattoman hyvin valokuvin ja älykkäin sanoin luoma muistokirja vanhan ajan suomalaisista taitomiehistä, 144 taiteellista offsetkuvaa. .... *70 markalla.*

KALEVALAN KANSAA KATSOMASSA,
Louis Sparren luoma taiteelliskirjallinen muistomerkki Runojen Karjalan jo miltei kadonneelle muinaiselle kulttuurille ja sen luojille. *95 markalla.*

SUOMI KUVINA,
kaunein kuvateos maamme kauneudesta, sisältäen 250 mestarivalokuvaa. .... *100 tai 150 markalla.*

SUOMEN PUOLUSTUSVOIMAT
loistoteos Suomen vanhasta ja uudesta armeijasta — nykyhetken kirja — yli 500 syväpainokuvin. *130 tai 160 markalla.*

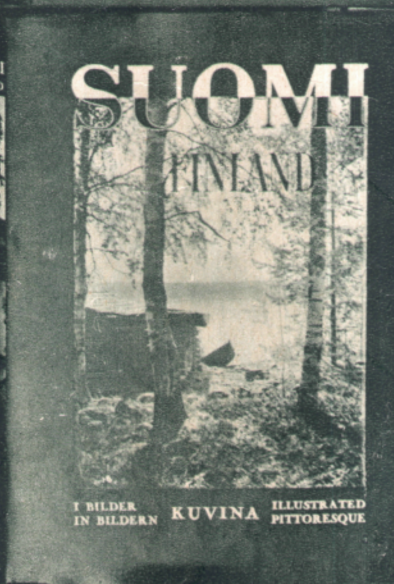
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ.

Tuoreesta ja "härskistä" kahvista

Oletteko huomannut, kuinka paahdettu kahvi jättää paperiin läpikuultavan rasvaläikän? Todellakin: kahvi sisältää hyvin huomattavan määrän rasvaainetta. Kilossa kahvia on noin kupillinen öljyä.

Tämä kahviöljy on viime aikoihin asti jäänyt vaille huomiota tutkittaessa tuon tärkeän nautintoaineemme ominaisuuksia. Vasta viime aikoina on varsinkin Amerikassa siihen kiinnitetty huomiota ja saatu selville erittäin mielenkiintoisia asioita. Tärkein niistä oli havainto, että kahvin sisältämä öljy **härskiintyy** aivan kuten voi, aiheuttaen siten kahvin vanhenemisen määrätyssä ajassa, olipa se vaikka kuinka hyvin suljettu.

Tuore kahviöljy on maultaan ja hajultaan miellyttävää, ja sen vaikutukset ovat yksinomaan hyväätekeviä. Niinpä tuore, oikein keitetty kahvi virkistää ruuansulatusta, aineenvaihtoa ja verenkiertoa. Mutta kun kahvi »härskiintyy», tulee öljy vastenmielisen makuiseksi, ja se vaikuttaa ruuansulatushäiriöitä, päänkivistystä, unettomuutta ine.

»Härskin» kahvin happamuus määrätään elektroonisesti.

Kahvin härskiintyminen on kemiallisin tutkimuksin todettavissa, aivan kuten kaikki ravintoaineitten virheet. Pauligin kahvinjalostustehdas on maassamme ensinnä kiinnittänyt huomiotansa tähän uuteen ja tärkeään tutkimusaiheeseen ja ryhtynyt toimenpiteisiin suojellakseen Pauligin kahvin ostajia saamasta pilaantunutta tavaraa.

Kaikki Pauligin kahvisekoitukset on tarkkaan tutkittu, ja kokeilemalla on hankittu varma selvyys, kuinka monta päivää mikin sekoitus voi säilyä tuoreena. Tämän jälkeen otettiin käytäntöön n.s. **takuupäiväys:** pakkauskoneet leimaavat jokaisen pussin pohjaan päivämäärän, johon asti tehdas voi taata kahvin tuoreuden.

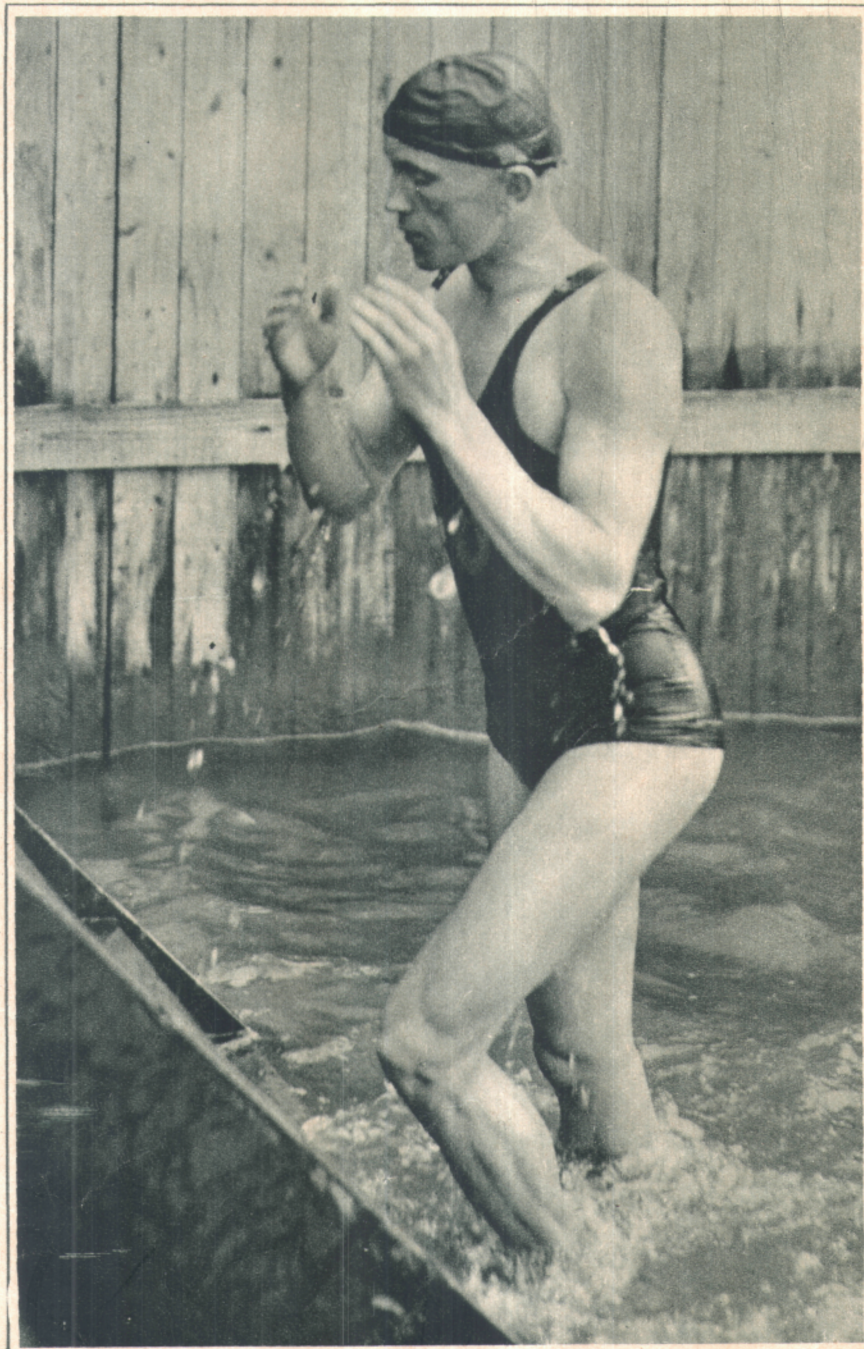
Nyt voi siis kahvin ostaja takuupäivämäärää katsoen vakuuttautua saavansa ehdottomasti tuoretta, hyvänmakuista ja terveellistä kahvia. Mutta muistakaa, vain Pauligin kahvi on päivättyä.

Tilaushinnat: 1/1 v. 50:—
1/2 v. 28:—
Ulkomailla: 1/1 v. 65:—
1/2 v. 36:—

URHEILIJA

SUOMALAISTEN LOISTOJULKAISU

TOIMITTAVAT: ARVO VARTIA *ja* MARTTI JUKOLA 4 *vuosikerta*

Toivo Reingoldt, uimaurheilumme nykyinen kärkimies, nousee kylvystä voitettuaan Pohjoismaiden mestaruuden 200 m:n rintauinnissa.

URHEILU ja VAPAUS.

Lähimmäksi me pääsemme esi-isiämme tutkimalla heidän tapojaan. Historia sellaisena kuin sitä yleensä opetetaan, esittää heidät uljaina (tai surkeina) hahmoina, jotka tappelevat ja tekevät rauhoja — yleensä jonkinlaisina marionettinukkeina, jotka ovat komeita tahi lystikkäitä katsella, mutta joka tapauksessa tuntuvat pelkiltä marioneteilta. Ihmisiksi he tulevat vasta sitten, kuin me tavalla tai toisella saamme nähdä heidät arkielämässään.

Museoissa saattaa kulkea aivan kylmänä monen suurenmoisen esineen ohi, mutta jäädä vavahtaen seisomaan jonkin pikkukapineen ääreen, jota meidän esivanhempamme ovat käyttäneet ansaitakseen jokapäiväisen leipänsä tai huvitellakseen. Tuo pikkukapine sisältää palasen arkielämää ja todistaa, että he eivät ole olleet pelkkiä petoja tai puolijumalia, vaan lihaa meidän lihastamme. He ovat riisuneet juhlallisen historiallisen naamionsa tekopartoineen ja hulmuavine töyhtöineen ja astuvat eteemme tavallisina raskautettuina ihmisinä, jotka puurastavat päivästä toiseen ja puurastuksensa välillä koettavat iloita elämästä.

Ihmisen tavat hankkia leipänsä ja suolaa leivälleen ovat suurin piirtein samanlaiset kautta aikojen; hänen yksilölliset erikoisuutensa käyvät selvemmin ilmi siitä, miten hän käyttää joutohetkensä. Kunkin aikakauden hengen ymmärtää parhaiten katselemalla, miten se suhtautuu johonkin meille tuttuun asiaan, esimerkiksi urheiluun.

Teemme heti sen havainnon, että urheiluharrastus on aivan suorassa suhteessa hengenelämän rikkauteen. Mitä monipuolisempaa hengenelämä, sitä monisäikeisempänä esiintyy urheilun harjoittaminen. Seemiläiset kansat ovat olleet henkisiltä harrastuksiltaan rajoitettuja ja yksipuolisia, ja niinpä niiden urheilukin on ollut yksipuolista — oikeastaan ei voi puhua mistään urheilusta nykyaikaisessa mielessä. Sotaretkien antama aseharjoitus ja liikunta riitti heille. Vasta helleenit, laaja- ja liikkuvaälyinen kansa, loi urheilun.

Voisi myöskin sanoa, että demokratia ja urheilu käyvät käsi kädessä. Seemiläiset kansat eivät ole milloinkaan olleet demokraattisia; ne ovat mentaliteetiltaan teokraattisia, s.o. ellei muuta yksinvaltiasta ole ollut, niin ainakin Jehova tai Allah. Helleenit sensijaan olivat demokraatteja — spartalaisetkin. En tässä tarkoita demokratialla rahvaanvaltaa (joka huonoimmissa ilmenemismuodoissaan saattaa olla yhtä kuristava kuin itsevaltiuskin), vaan lain takaamaa yksilöllistä vapautta ja ennen kaikkea ihmisen omaa selvää tuntoa siitä, että hän on vapaa.

Tämä väite on helposti todistettavissa. Antiikin ajoista saamme hypätä yli tuhannen vuotta, ennen kuin ihminen jälleen tuntee olevansa yhtä vapaa: renesanssiin. Silloin on yleisurheilulla jälleen valtakautensa, ei likikään niin loistava kuin antiikin aikoina, mutta kumminkin jyrkästi eroava keskiajan yksipuolisesta voimailusta. Jälleen seuraa pimeitä yksinvaltiuden vuosisatoja, joiden kuluessa urheilu näivettyy, kunnes taas nykyjään, laajojen henkisten harrastusten ja demokratian aikana se pääsee kehittymään täyteen kukoistukseen.

Tarkastelkaamme tätä asiaa hiukan yksityiskohtaisemmin, jottei meitä syytettäisi pintapuolisesta ja väkivaltaisesta rinnastelusta. Hellaasta lienemme yksimielisiä. Ihmishenki on harvoin säteillyt monisärmäisempänä, sivistys kohonnut korkeammalle, taide sellaiseen täydellisyyteen. Muistuu mieleen riitakysymys, joka askarrutti »Suomen Urheilulehden» lukijoita siihen aikaan, jolloin urheilu haki kotipaikkaoikeutta Suomesta, tarkemmin sanoen tämän vuosisadan ensimmäisellä kymmenluvulla. Silloin keskusteltiin siitä, johtuiko Kreikan korkea taide korkeasta ruumiinkulttuurista, vai eikö? Nykyjään ei sellaisesta kannata enää keskustella, sillä selvää on, että molemmat ovat saman korkean hengenelämän korkeimpia ilmauksia, kulkevat käsi kädessä.

Roomalaiset perivät kreikkalaisen sivistyksen ja myös ruumiinkulttuurin, mutta tietysti lainattu on hiukan toista kuin oma. Kreikkalaisten väkevää intohimoa, suorastaan ruumiinpalvontaa, he eivät voineet periä. Urheilu oli tosin hyväsäätyisen nuorukaisen kasvatuksen tärkeänä osana, mutta jalot kilpaleikit turmeltuivat gladiaattorinäytelmiksi, sopusuhtaiset linjat lihasmassoiksi.

Keisarikunnan historia on mainio esimerkki siitä, miten fyysillinen kunto on riippuvainen siveellisestä itsetunnosta. Keisarivallan aikuinen roomalainen oli lakannut omakohtaisesti vastaamasta itsestään — hänestä vastasi hallitsija. Ihmisen ihmeellinen mukautumiskyky, joka on nostanut hänet luomakunnan herraksi, on kaksiteräinen ase: se tekee hänet yhtä kykeneväksi sopeutumaan velttouteen kuin ponnistuksiinkin. Itsenäisyytensä menetettyään kreikkalainen — entinen jaloryhtinen urheilija — rupesi kehittymään luihuksi liukastelijaksi, ja sellaisena häntä vapaa roomalainen halveksi. Kun Rooman demokratia — s. o. kunkin yksilön omakohtainen vapaus — oli kuollut, alkoivat pinnalle päästä sellaiset ominaisuudet kuin liukkaus ja oveluus, jotka yksilöllisinä esiintyessään voivat olla arvokkaita, mutta joukko-ominaisuuksina turmeltuvat helposti luihuudeksi. Roomalaisesta tuli italialainen, ja sellaisena germaanit tapasivat hänet jo kansainvaelluksen aikana.

Seurasi keskiaika; yksilö oli kahlehdittu sekä maallisesti että hengellisesti. Suurten joukkojen urheiluharrastus oli keskittynyt kehnoimmanlaatuiseen markkinavoimailuun. Aikakauden hirvittävä juopottelu ja siitä johtuneet välttämättömät rähinät kehittivät kyllä erinäisiä kansallisia tappelutapoja, jotka ovat eläneet meidänkin päiviimme, mutta siinä olikin kaikki. On vain yksi poikkeus: Englanti, jossa vielä tänäkin päivänä urheilullinen ajatustapa on syvemmällä kuin missään muualla. Ei ole suinkaan pelkkää sattumaa, että tässä maassa rahvaan palloleikit kukoistivat läpi koko keskiajan jälkiosan; yksilöllinen vapaus tunnustettiinkin siellä johtavaksi periaatteeksi jo sangen varhain.

Tietenkään emme saa unohtaa sitä säätyä, joka läpi keskiajan kannatti urheilun ja urheilullisen ajattelutavan traditiota; tarkoitan ritareita. Etäisyyden perspektiivi ja romanttinen runous ovat tosin ritarilaitosta kaunistelleet ja vääristelleet yli määrän, mutta joka tapauksessa se piti urheilutraditiot hengissä. Se ansio on suuri, mutta selvästi pistää silmään myös yleisen ammattiurheilun suuri vaara (mitä muuta ritarit olivat kuin ammattiurheilijoita?): suuri yleisö tottuu katsomaan urheilua sivusta päin, tuntematta sitä omaksi asiakseen.

Renessanssi merkitsi ihmishengen vapautumista, ja silloin jälleen löydettiin ihmisruumis. Varsinaisesta demokratiasta, sanan nykyaikaisessa merkityksessä, ei voi paljon puhua, mutta yksilöllinen vapautuneisuuden tunto oli voimakkaampi kuin milloinkaan sitten helleenien aikojen. Tätä tilaa kesti liian vähän aikaa, jotta se olisi voinut kehittyä aivan nykyaikaiseksi urheilunharrastukseksi, mutta moniottelija, siis »yleisurheilija» oli kumminkin ajan ihanne. Samaa renesanssihenkeä jatkui vielä niin pitkälle, että sellaisetkin itsevaltiaat kuin Ranskan Frans I ja Englannin Henrik VIII kohdatessaan toisensa löivät sylipainia, hyppäsivät pituutta ja muullakin tavoin »yleisurheilivat».

Jälleen historia toistui: yksinvaltius tappoi kansalaisvapauden ja sen mukana urheilun. Markkinavoimailijain ja aseita käyttelevän ylhäisön tehtäväksi jäi kipinän vaaliminen. On muuten huomattava, että vapaudentunnon periaatetta voi sovelluttaa jälkimmäisiin samoinkuin keskiajan ritareihinkin; heillähän oli niin paljon sorrettavia alapuolellaan, että he saattoivat tuntea itsensä vapaiksi.

Meidän aikamme urheilu on aivan automaattinen seuraus demokratian — yksilöllisen vapaudentunnon — voimaanastumisesta. Olisi houkuttelevaa lähteä tekemään sovellutuksia (esimerkiksi Suomi? — Mehän olemme enemmän kuin monet muut kansat tunteneet itsemme vapaiksi), mutta niitä voi kukin tehdä itse tykönään. Houkuttelevaa olisi myöskin ruveta profetoimaan: yleinen elintason kohoaminen vapauttaa ihmistä entistä enemmän, alastomuuskultti vapauttaa häntä siveellisesti, kauneudentaju kehittyy, uusi Hellas syntymässä . . . Mutta — tiellä on liian monta muttaa; jätämme profetoimisen sikseen.

— — —

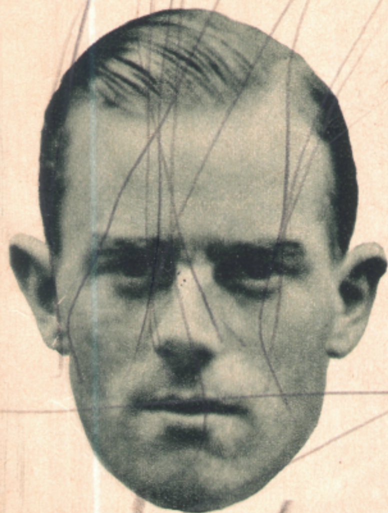
Tämä pieni historian kertauskurssi on ollut kovin ylimalkainen, mutta toivottavasti siitä on käynyt ilmi tarpeeksi vakuuttavasti, miten läheisessä suhteessa urheilu on hengenelämän korkeaan tasoon ja historian kauneimpaan johtoaatteeseen.

Yrjö Kivimies.

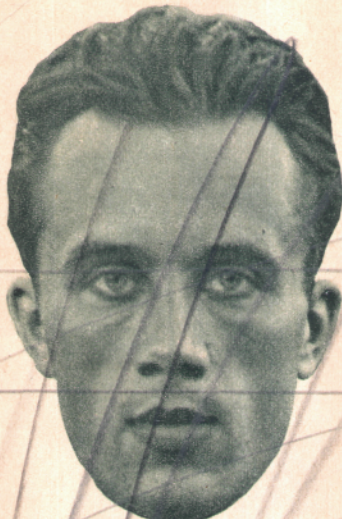

MESTARIT HYMYILEVÄT...

Toiset ovat kyllä totisia, mutta kaikki varmasti onnellisia.

BENGT SJÖSTEDT, H:gin IFK.
100 m. 11,1.

AKILLES JÄRVINEN, T:reen Pyrintö.
200 m. 22,2.

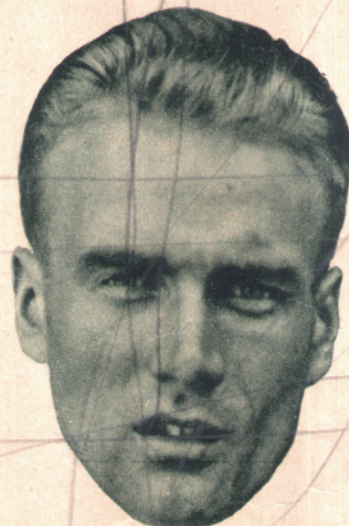
BÖRJE STRANDVALL, H:gin IFK
400 m. 49,3.

PAUL MICHELSSON, H:gin IFK.
800 m. 2.00,3.

EINO PURJE, HKV.
1500 m. 3.56,4.

LAURI LEHTINEN, H:gin Toverit..
5000 m. 14.36,6.

KALLE MATILAINEN, Iisalmen Visa.
10000 m. 31.51,3.

Tässä pitäisi olla 110 m aitajuoksun mestari, mutta hänen kuvansa on jo 100 m:n mestarin kohdalla. Bengt Sjöstedt oli ainoa kaksoismestari v:n 1931 lujissa mestaruuskisoissa. Aidoissa aika 14,8.

ERKKA VILEN, H:gin IFK.
400 m aidat 54,3.

TOIVO AHO, Turun Riento.
Pituushyppy 703.

ILMARI REINIKKA, Kurikan Ryhti.
Korkeushyppy 190.

JOPPE LINDROTH, Porvoon Akilles.
Seiväshyppy 403.

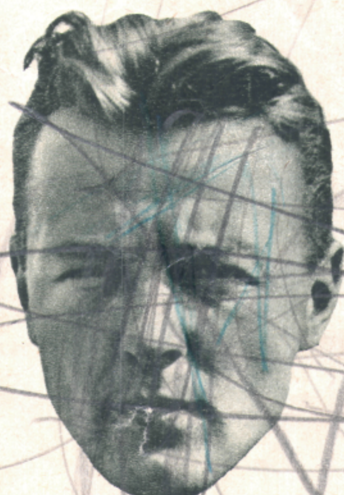
HEINO MÄKINEN, HKV.
Kolmiloikka 14,75.

ARMAS VAHLSTEDT, V:rin Urheilijat.
Kuulantyöntö 15,28.

MATTI JÄRVINEN, V:rin Urheilijat.
Keihäänheitto 68,35.

OLLI VAALAMO, HKV.
Kiekonheitto 45,57.

VILLE PÖRHÖLÄ, Kajaanin Kipinä.
Moukarinheitto 53,77.

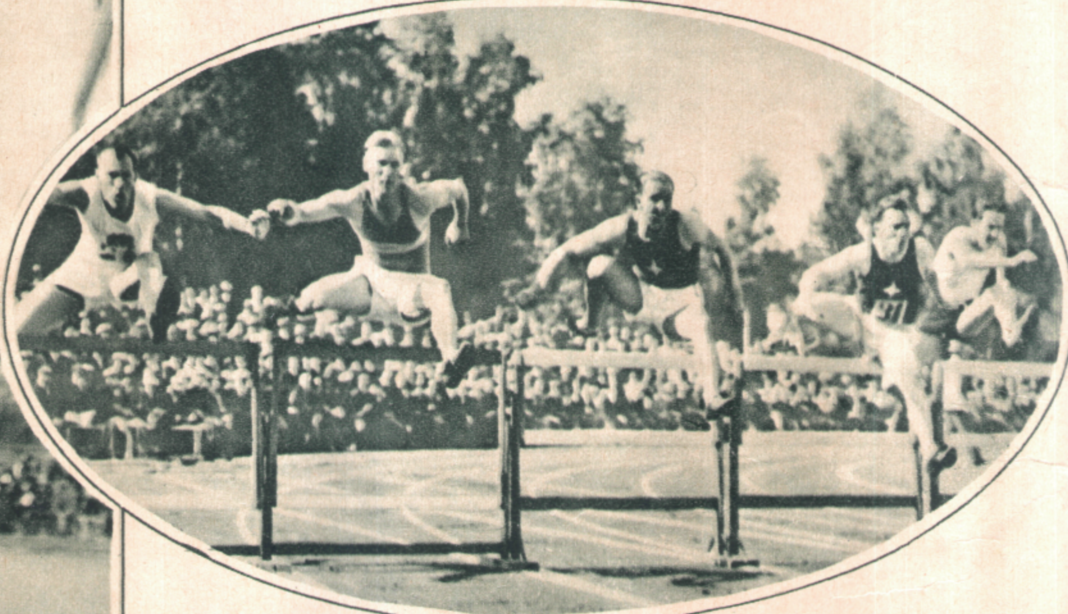
MARTTI SIPPALA, Lahden Urheilijat.
Viisiottelu 4083,25.

Joppe Lindroth hyppää komeasti seipään varassa uuden Suomen ennätyksen 403 sm.

800 m:n juoksun tasaväkinen ensi erä, jossa Larva viimeisessä kierteessä nyrjähdytti pahoin nilkkansa. Vas. Larva (3.), Kurkela (4.), Nieminen (2.), Kinnunen (5.) ja Lehtonen (1.).

Aiturit nuolaisevat 110 m:llä ensimmäisen aidan. Vas. Ruuth, Petäjä, Vilen, Sjöstedt ja Hortling.

KUN MESTAREITA TEHTIIN.

Vas.: Matti Järvisen vauhtiaskel. Huomaa, kuinka leikittelevän keveästi suoritus tapahtuu.

Oik.: Eino Penttilän vauhti samalla kohdalla, joskin hiukkasen myöhemmin. Käden taaksevienti on jo alkanut. Joka tapauksessa näyttää Penttilän suoritus

Kun 5-ottelun mestaruus ja maailmanennätys ratkesivat. Lähtö viimeiseen lajiin 1500 m:n juoksuun. Vas. Gummerus, Koivistoinen, Sippala (lopullinen voittaja), Taskinen, Yrjölä (1500 m voittaja ja lopullisesti toinen) sekä Martti.

Porin Pohjala ahdistaa lujasti kaikkensa pinnistävää Purjetta Purjeen aika 3.56,4, Pohjalan 3.57,5. Taaempana kamppailevat Jyväskylän pojat Luomanen ja Kinnunen, jotka myös alittivat 4 min.

Suomen kolme komeata kuulamiestä, joista pienin tavallisesti voittaa. Vas. Alarotu, Vahlstedt ja Kalle Järvinen.

Iisalmen vanha ja nuori polvi (Kalle Matilainen ja Kukkonen) johtavat ja voittavat muut kympin ravurimme. Takana Loukola, Toivonen ja Posti.

Kilpapurjehdus Savon vesillä 90-luvulla

Olettehan kuulleet puhuttavan »Savon kalakukoista». Niillä ei tarkoitettu tavallista — syötävää — kalakukkoa, joka, kuten nykyjäänkin, valmistetaan leipäaineista ja Saimaan maukkaista muikuista. Eihän toki. »Savon kalakukoilla» tarkoitettiin aikoinaan Saimaan saaristoasukkaiden kirkkovenheitä. Ne olivat pitkiä, matalia ja suurimmat parikymmen airoparisia. Vieläpä niissä oli — useimmissa — purjekin. Säämingin pitäjän saaristolaisilla oli tuollaisia »kalakukkoja» parikymmentä kappaletta — ja jokseenkin jokaiseksi kesäiseksi sunnuntaiksi ne kaikki saapuivat Savonniemen rannoille. Ne tulivat lauantaisin ja lähtivät sunnuntaisin kirkonmenojen päätyttyä...

Mikä riemukas näky, kun ne saapuivat valkopurjeineen. Kylän vanhin, harmaa halliparta istui peräsimessä, kirjavapukuinen neitos- ja nuorukaisparvi istui soutimissa ja vanhukset, niin ukot kuin akatkin, kököttivät toimettomina poikkituhdoilla — ei tosin aivan toimettomina, sillä he liikuttelivat ahkerasti kieltään. Kyllä siinä kolmen, neljän peninkulmankin matkalla ennätti jo jutun suustaan purkaa...

Mutta näissä »kalakukkovenheissä» oli usein jännittävääkin — ja silloin saattoi puhe rakoilla. Syntyi nim. usein kilpailut kahden tai useamman »kalakukon» välillä. Näiden kirkkoveneiden kilpailut aikoinaan ovatkin olleet ensimmäiset soutu- ja purjehduskilpailut Savon vesillä. Niissä kysyttiin monesti savolaista sisua. Paitsi airoparien käyttöä, oli apuna purje. Eivätkä nekään yksin auttaneet kulkunopeutta, vaan käytettiinpä muitakin keinoja »vaartin» lisäämiseksi: joutilaat ukkelit nousivat seisaalleen ja levittivät takkinsa lisäpurjeiksi, joutilaat akat nousivat myöskin seisaalleen ja kohottivat pitkät laajat hameensa myöskin lisäpurjeiksi. Ja sitten huudoin ja hihkunnoin kiihoitettiin soutajien voimia...

Ottelu oli kova ja riemukas. Sen keskeytti vihdoin kirkkoranta Savonniemen hietikossa...

Kuten sanottu, nämä kilpailut olivat varmaankin ensimmäisiä kovia otteluja yhdistettyihin soutu- ja purjehduskilpailuihin nähden Savon vesillä.

Mutta 90-luvulla syntyi jo suorastaan hengenvaarallisiakin yrityksiä samojen selkien laiteilla. Herra pankinjohtaja hankki itselleen senterboordpurjealuksen. Se oli leveävatsainen kuin vanha lihava akka, joka ui mahallaan sammakon uintia. Se pääsi kivien yli yhtä helposti kuin lastu. Keulassa oli pieni kahden hengen kajuutta, ja siellä passasi hyvin uinahdella kalastusmatkoilla. Ja herra pankinjohtaja olikin ahkera ja innokas kalastaja.

Ei kulunut pitkääkään aikaa, kun herroilla oluttehtailijoilla ja apteekkareilla oli samanlaiset leveävatsaiset senterboordit. Nehän sopivat niin hyvin Saimaan saariston karisille vesille. Mutta muuten ne kyllä olivat rumannäköisiä. Ja viimeksimainitusta syystäpä lääkäri, lehtori ja konsulentti hankkivat itselleen oikeat, kiinteällä kölillä varustetut purjealukset, jotka kulkivat parin metrin syvyydessä. Ne olivat aika mukavat. — Kolme — neljä henkilöä mahtui makaamaan niiden kajutoissakin.

Liikehtivätkin ne silloin tällöin nuo »valkopurjeiset» laivareiteiksi viitoitetuilla väylillä, vaikkapa enimmäkseen laiskoittelivatkin ankkureissaan suojaisassa satamassa.

— Ei, tämä ei kelpaa, lausui vihdoin eräänä keväänä herra pankinjohtaja, aluksien hoito tulee kalliiksi. Niistä täytyy olla jotakin iloakin, pannaan toimeen kilpailut, oikeat purjehduskilpailut.

Ja niin se kilpailukuume alkoi. Perustettiin purjehdusseura — ja ryhdyttiin oikein todenteolla valmistamaan kilpailuja. Niitä valmistettiin koko kesä, ja sitten syyskuussa ne saatiin aikaan. Määriteltiin rata. Se ei saanut liikkua pitkin laivareittiä, vaan oli kilpailijain tutustuttava reittiin ja osattava väistää karit selkien laivareitittömillä vesillä. Toiset harjoittelivat, toiset luulivat osaavansa konstin ilman harjoitteluakin.

Kilpailupäivä oli myrskytuulinen syyskuun päivä. Purjehtijat olivat täydessä »elementissään». He olivat valkolakkisia, valkohousuisia ja sinitakkisia. Matroosit olivat vaatimattomammin pukeutuneita. Startti tapahtui klo 9 ap.

Jo ensimmäisen niemen nenään ehdittyään kellahti yksi senterboordeista kupeelleen ankaran vihurin vaikutuksesta, mutta kohoutui jälleen ja jatkoi matkaansa. — Vähitellen hävisivät kaikki kilpailijat saarien taakse, väljemmille vesille.

Kahden tunnin kuluttua niitä alettiin odottaa takaisin. Oltiin jännitystilassa. Ei kolmeenkaan tuntiin kuulunut ketään.

— No, mikä nyt? ihmeteltiin.

Vihdoin neljän tunnin kuluttua tuli kaksi senterboordia pikku hinaajan vetäminä, kolmas samanlainen oli lyönyt vatsapoltaansa kiveen niin pahoin, että »kapteeni» matrooseineen oli uimalla pelastunut läheiseen saareen. Mutta entäs ne upeat meripurjehtijat? Ne olivat kaikki karilla ja häälyivät aallokossa sinne tänne. Niin kapteenit kuin matroositkin kaikki pelastuivat — nahkaan saakka läpimärkinä.

Illalla pidettiin suuret juhlat, joissa herrat kilpailijat esiintyivät mustissa juhlapuvuissa — ja ilo oli ylimmillään. Herra pankinjohtaja, joka oli purjehdusseuran puheenjohtaja, lausui haikean valittelunsa siitä, ettei lahjapokaalia voitu palkintona jakaa, koskei ainoakaan vene omin voimin päässyt satamaan.

— Mutta purjehduskilpailujen alku on saatu hyvään käyntiin — ja iloitkaamme siitä, hän lopetti lausuntonsa.

Ja sitten me iloittiin ja pidettiin hauskaa

Vaahto.

20 vuotta molskilla.

Piirtoja painitaituri JUHO IKÄVALON elämänvarrelta.

URHEILIJALLE kirjoitti *VALDE NÄSI.*

Voimailun maailmassa tähdet nousevat ja laskevat, vain ani harva loistaa kauan. Vaikka epäitsekkäällä harjoituksella olisikin päässyt pinnalle, huipputuloksiin, tulee kumminkin toinen, parempi, ja sysää entisen mestarin syrjään. Sitä sääntöä vastaan ei voi kamppailla. Ja usein tämä osien vaihtuminen johtaa huikeaan putoamiseen, niinkin syvälle, ettei ent. mestaria enää havaitakaan. Syy voi olla yhtä hyvin mestarissa itsessään kuin suuressa yleisössäkin: Huipputulokset ovat virittäneet kuntoa, mutta kun niihin ei enää kykene, silloin tapahtuu lamaannus; ja ihmiset rakastavat sensatiota.

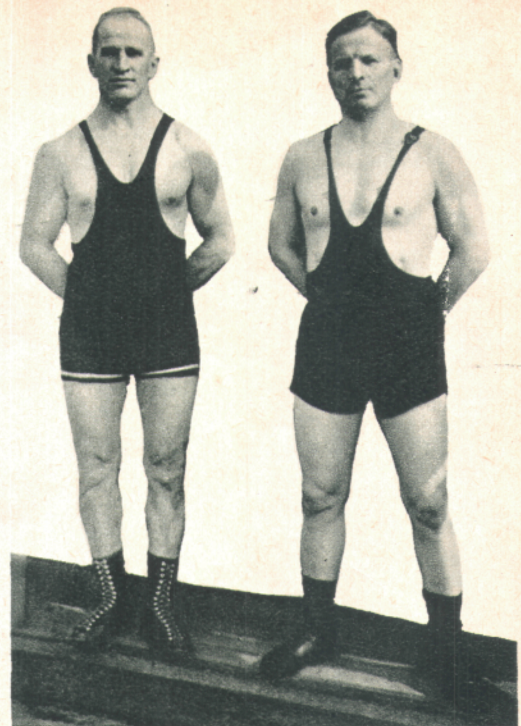
Tämän valitettavan yleisen säännön ulkopuolella on kumminkin painitaituri Juho Ikävalko, jonka tuntevat yhtähyvin tämän päivän voimailijat kuin neljännesvuosisadan takaiset painiskelijat. Tämä, Imatran kuuluisan »Jyskeen» keskeisin henki, tällä kertaa Sortavalan Suojeluskuntapiirin urheiluohjaaja, on pysynyt pinnalla pääasiassa epäitsekkyytensä ansiosta. Sillä »Jutin» pääpyrkimyksenä on aina ollut saada ruumiinkulttuuri syventymään muuallakin ei vain omassa itsessään. Ja tässä pyrkimyksessään on hän tietämättään ja tahtomattaan palvonut myös itsekkyyden etuja, sillä tuskinpa on Karjalan puolesta toista miestä, joka olisi voimailua ja koko ruumiinkulttuuria syventänyt niin tehokkaasti kuin Juho Ikävalko.

Poikakursseilla ja leiripäivillä kaskuilee »Juti-Setä» pojilleen, kuinka hänelle kansakoulussa annettiin arestia sen vuoksi, että oli liittynyt jäseneksi Imatran »Jyskeeseen» ja rehki siinä aikuisten kanssa. Silloin ei järjestetty pojille erikoisia kilpailuja ja siksi piti yrittää miesten sarjoissa, joissa Juti tavallisesti kansakoulusta lähtien täytti pienuudestaan huolimatta miehen paikan. Ikäisistään ei hänelle ollut miehen vastusta juuri muista kuin Oski Frimannista. Hänenkin suhteensa pysyi paremmuus pitkän aikaa ratkaisemattomana, sillä suurella touhulla valmistettu haasteottelu näiden eri kyläryhmien hakojen välillä päättyi siihen, että Oski koplasti Jutin mielestä väärin ja silloin Juti antoi kaverilleen nasevan korvatillikan, josta sitten sukeutui tavallinen koulupoikamaistappelu. Vesiä nenänpielluksistaan pyyhkien lähtivät sankarit areenalta ja pojat jäivät edelleen kinaamaan siitä, kumpi näistä kahdesta on parempi.

Juti-poika Imatran Jyskeen voimistelupuvussa v. 1908.

Juho Ikävalko oli 10-vuotias liittyessään jäseneksi Imatran V.P.K:n Jyskeeseen. Vaikka opettaja ei tämän vuoksi katsellutkaan häntä erikoisen lempein tuntein, niin siitä huolimatta sai Juti jo toisella luokalla toimia esivoimistelijana, 13-vuotiaana hän oli mukana Vuoksenlaakson kuninkuuskilpailuissa ja alkoi 14-vuotiaana säännöllisesti painia. Tällä välin oli Oski Friman jo päässyt pitkälle painin taidossa ja hän se ensimmäiseksi väänteli Jutin niskat kipeiksi. — Painijaksi oli Juti ensi näkemältä alamittainen, ensikerran osallistuessaan kansallisiin painikilpailuihin oli painoa täysissä talvitamineissa vain 42 kg, ja silti piti painia 66.5 kg sarjassa.

Juho Ikävalko tuli viime keväänä olleeksi painimatolla 20 vuotta. Silloin järjesti Sortavalan Viritys hänen kunniakseen juhlakilpailut, joihin otti osaa myös toinen »20-vuotias» veteraani, vapaapainin maailmanmestari Eino Leino. Kumpainenkin oli vielä hyvässä vedossa. Ikävalko voitti kr-roomalaisessa ja Leino vapaassa sarjan alle 79 kg. Vas. Leino ja oik. Ikävalko.

Näinä aikoina viettää Juho Ikävalko painiskelun 20-vuotisjuhlaansa, sillä 1911 hän oli ensimmäisen kerran mukana suurissa kilpailuissa. Silloin näytettiin nimittäin savonlinnalaisille painin tyyliä ja taitoa. »Jyskeen» nuorukaiset, Friman ja Ikävalko olivat savottarien ihailun esineenä ja korjasivat voitot nimiinsä. Ja niin sitten kierrettiinkin Oskin kanssa kilpailuista kilpailuihin, Oski oli ensimmäinen ja Juti toinen. Kotona Imatralla hioi Alf. Mantila tyyliä ja opetti pojille omia erikoisniksejään, joista monet ovat vieläkin voimassa. Tämä kausi teki Oski Frimanista painin insinöörin. Friman muutti Viipuriin, mutta tuli sentään sieltä puolustamaan kahta kiinnitystään Jyskeen kiertopalkintoon. Tällöin tapahtui se ihme, että Juti seljätti insinöörin tämän omasta patentista, »hammerlokista». Viisi minuuttia oli Friman sillassa ennenkuin hartiat kastuivat.

Heikki Lehmusto mainitsee v. 1920 ilmestyneessä »Painin historiassaan» Juho Ikävalosta, että hän on »suorastaan painitaituri, aina reilun avoimesti, rohkeasti ja älykkäästi otteleva kevyensarjanmies». Näitten hyvien ominaisuuksien puitteissa onkin Juti vähin erin kehittänyt oman koulukuntansa. Sortavalan Suojeluskuntapiirin urheilunohjaaja-toimensa ohella on hän nimittäin antanut painikoulutusta niin Sortavalassa kuin Laatokan Karjalassa ja tämän työn jälki on nyt varsinkin piirikunnallisissa kilpailuissa silmiinpistävää. Leipätyö ja tämä kasvatustoiminta sitoivat kumminkin Jutin niin, ettei hänestä muutamaan vuoteen kuulunut mitään. Vuosi sitten meni sentään Sihvola Imatralla vielä seljälleen ja vain niu-

Juho Ikävalko parhaassa vireessään v. 1917.

Imatran Jyskeen painijat v. 1915 komeasti ja paikkakunnallisesti »kulissoituina». Edessä nykyinen Eemil Huupponen, hänen takanaan vas. Ikävalko.

kalla työvoitolla selviytyi ruotsalainen Johansson Jutista. — Silloin ryhdyttiin tutkimaan painihistoriaa ja huomattiin, että saman niminen mies parikymmentä vuotta sitten kierteli Oski Frimanin kanssa mitalleita ja hopeaa keräämässä.

Antverpenin olympialaisiin määrättiin Juti vapaaseen painiin, mutta sitä hän ei ollut koskaan nähnyt ja luuli sen olevan selvää tappelua. Hyväluontoisena miehenä ei hän halunnut lähteä siihen leikkiin ja kieltäytyi. Vasta Parisin olympialaisten jälkeen näki Ikävalko vapaata painia ja mielistyi kohta siihen. Kunniakas Antverpenin olympialaismies Tamminen kasteli Jutin kanssa hartiansa kohta kotiuduttuaan, joka todistaa, että Jutilla olisi Antverpenissä ollut mahdollisuuksia. Sortavalassa ei ollut niitä harjoittelumahdollisuuksia, mitä oli Imatralla, ja siksi piti Parisin Olympialaisiin lähteä raakana miehenä. Samana vuonna yritti Juti vapaata painia Helsingissä, vaikka näki sitä vasta ensi kerran, ja tuli 4:ksi.

Vaatimattoman ruppinsa vuoksi on Juti joutunut monesti arvioiduksi alempaan luokkaan kuin mihin hän on ollut oikeutettu. Kerrankin Helsingissä yliopiston voimistelulaitokselle, jossa Juti oli sattumalta käymässä, tuli joku painijana itseään pitävä ylilihava lääkäriksilukija ja haastoi läsnäolijoita kanssaan painimaan. Tri Rikala oli silloin osoittanut Jutia, mutta lääkäriksilukeva väheksyi Jutin kokoa, suostuen vasta pitkien kehoittelujen jälkeen yrittämään. Kolme kertaa peräseltään katseli tohtori tähtiä ennenkuin uskoi huonommuutensa. Silloin hän esitteli itsensä ja kuultuaan vuorostaan voittajansa nimen pyysi koreasti anteeksi, ettei tuntenut vanhaa tekijämiestä. — Vapaussodan aikana sattui samansuuntainen tapaus Sortavalassa. Komppaniassa oli, niinkuin tavallista, kerskailija, joka Goljatin tavoin kuulutti itselleen kilpailijaa. Kerran astui sitten komppanian häntäpäästä pieni mies, joka lupasi yrittää. Vaatteita vähentämättä aikoi komppanian haka kellistää naskalin, mutta erehtyikin miehessä. Silloin levisi kulovalkean tavoin tieto miehestä mieheen, että joukossa on tunnettu painiskelija Juti Ikävalko. Siitä lähtien isotkin miehet tekivät hänelle tietä missä liikkuikin ja yleinen arvonanto oli rajojaan vailla.

Juti on ollut monipuolinen urheilija. Markkinoilta hän keräsi onnenpeleissä parhaat ampumapalkinnot mukaansa ja voitti poikakilpailuissa lajin kuin lajin. 1912 mainitaan Jyskeen 10-vuosikertomuksessa Juho Ikävalon voittaneen pyöräilymestaruuden. Tahkon kehoituksesta lopetti Juti pyöräilyn, mutta hiihtokilpailuihin hän otti vielä osaa. Voimistelunäytöksissä Ikävalko on nähty parhaitten joukossa ja voimistelun opettajana on hän jättänyt nimensä pysyväisesti aikakirjoihin. Imatralta kävi hän »Levän» kurssit Viipurissa ja on siitä lähtien ollut voimistelun opettajana, ensin Imatralla Jyskeen puheenjohtajana toimiessaan ja sitten Sortavalassa, sekä seuroissa että kouluissa. Muusta Juho Ikävalon »yhteiskunnallisesta» harrastuksesta ja nauttimasta luottamuksesta on todistuksena se, että hän on kuulunut SVUL:n Liittohallintoon sen perustamisesta lähtien ja vuosikymmenen heilutellut SVUL:n Itä-Karjalan piirin nuijaa. Sortavalan urheilulautakunnan sihteerinä hän toimii parast'-aikaa ja on vielä Sortavalan Voimaveikkojen sielu ja pää. Matolta ei Juti aio vieläkään siirtyä pois. Ja painitaidon, niinkuin kaikkinaisen ruumiinliikunnan syventäjänä hänellä on vielä edessään työalaa.

Göteporissa 1923 Juti otteli Euroopan mestarin Sestan kanssa.

VANHAT KANSANTANSSIT

URHEILIJALLE kirjoitti *OLLI SUOLAHTI.*

Urheilua se on tanssikin! Etenkin jos ajatellaan meidän vanhoja kansantansseja, joita esitettiin ja esitetään ulkona luonnossa, kauniissa, värikkäissä kansallispuvuissa, juhlakentillä, humisevien koivujen varjossa. Minä en pidä jazzia ja nykyistä neekerimusiikkia urheiluna. Se päinvastoin — inhoittavine eleineen ja liikkeineen, sekä korvia ja järkeä särkevine säestyksineen on omiaan viemään urheilevaa nuorisoa rappiolle. Se on nähty ja nähdään joka päivä.

Vanhat tanssit tuovat mukanaan jotakin tervettä, raikasta, puhdistavaa ja niiden reippaus ja notkeus antaa vanhoillekin tarpeellista voimistelua ja nuorekkuutta. Nykyajan muotitanssit, jotka ovat kotoisin amerikkalaisista nurkkakapakoista ja haureuden pesistä sekä Lontoon ja Pariisin neekeri kortteleista, missä kaikki ovat kaupaksi ja kaikkea kaupitaan, levittävät ympärilleen jotain sameata, likaista ja sairaalloista, jotapaitsi se on katsojasta epäesteettistä, sairaallois-erootista ja suorastaan rumaa.

Mutta — onhan korkea *Muoti*, joka istuu jossakin Pariisin, Lontoon tahi New-Yortin bordellissa, määrännyt, että tanssit ovat erittäin soveliaat nykyajan murroshengelle ja sodankauhujen sokaisemille silmille.

En omasta puolestani ollenkaan vihaa neekereitä. Heidän tanssinsa ja laulunsa olisivat vain nähtävät oikeassa ympäristössä, nim. Afrikan pimeimmissä viidakkokylissä ja niissä puvuissa, joita siellä käytetään. Silloin ne voisivat esteettisestikin olla kauniit, jopa viehättävätkin. Mutta nähtynä meikäläisissä kahviloissa ja ravintoloissa täytyy murheellisena pudistaa päätään ja joko karsia tuo atavismi tahi lähteä pois.

Olen useana kesänä oleskellut baskilais-kansan parissa, Biskajan lahden rannalla ja ihmetyksellä havainnut, kuinka tuo pieni, sitkeä ,vanhoista tavoistaan ja kielestään kiinnipitävä Euroopan alkukansan jäte suurella huolella vaalii vanhoja esi-isiltä perittyjä tanssejaan. Ehkäpä siinäkin on yksi syy, miksi tämä kansa on tähän päivään asti kyennyt säilyttämään kansallisen itsenäisyytensä, niinkin vaikeissa oloissa kuin se on elänyt, kahden vallanhimoisimman kansan — Ranskan ja Espanjan — väliin puristettuna. Mutta tanssillahan on aina ollut suuri merkitys kansojen olemassa olossa. Tanssilla on palveltu jumalia, ilmaistu surua yhtä hyvin kuin iloakin ja tanssien on käyty vihollistakin vastaan, kuten Hellaan kuolemattomat, spartalaiset nuorukaiset Thermophylain solassa. Näin ovat tehneet sivistyskansat, näin tekevät myöskin alhaisimmalla tasolla elävät alkuasukkaat pimeimmissä aarniometsissä. Tätä ihmeellistä tanssihalua voi seurata aina eläinkuntaan asti. Kuinka uljaina hyppelevätkään teerikukot keväisellä jäällä ja kuinka loisteliaana eikö riikinkukko — viuhkaksi levitettyine pyrstöineen — pyörähtele armaansa edessä!

Baskilaisilla ovat kansantanssit muodostuneet oikeaksi urheiluksi. Ja täytyy myöntää, että semmoista silmänruokaa ja urheilua menevät sellaisetkin henkilöt katselemaan mielihyvin, jotka ovat kyllästyneet tähtiurheilun sekuntisaavutuksiin ja kulta-amatöörien diivamaisuuksiin ja jotka toivovat, että jokaisen urheilukentän laidassa pitäisi olla totalisaattori, että yleisökin saisi pelata vähän ajan kuluksi rahapeliä.

Baskilaisilla on surua, kaipausta ilmaisevat tanssit, uhkaa, uhmaa ja raivoa ilmaisevat niinkuin myöskin lemmentanssinsa. Vuodenaikoja, elon ja viininkorjuuta kuvailevat tanssit ovat yhtä hupaisia ja viehkeitä nähdä kuin kukkais-, nukke- ja lasten tanssit. Sitäpaitsi heillä on ratsastus -ja miekkatanssit, jotka ovat niin koomillisia, että nauruun on pakahtua.

Onhan meillä suomalaisillakin runsas valikoima vanhoja kansantansseja. Mikä olisi sen kauniimpaa nähdä kuin kansallispukuihin puettu nuoriso karkeloimassa näitä iäti tuoreita kansantanhuja?

Ruotsissa ollaan näissä asioissa meitä edellä. Siellä löytyy vieläkin suuria, rikkaita pitäjiä jopa läänejäkin, joissa vielä arkioloissa kuljetaan kansallipuvuissa, kuten Mora, Orsa, Rättvik ym. Ruotsissa on myös hyvin laaja ja suurilukuinen nuorisojärjestö, joka on ottanut kansan tanssit sydämen asiakseen ja joka toimeenpanemissaan iltamissa on tykkänään kieltänyt kaikkien muotitanssien tanssimisen. Näihin iltamiin saapuu yleisö enimmäkseen kansallispuvuissa ja tanssiohjelma sisältää ainoastaan kansantanhuja, vanhaa polkkaa ja valssia. Tahdonpa väittää, että oikein varpaita syhyy, kun kuulee pelimannin laskettelevan oikean rempseän tulisen polkan. Se on totisesti toista kuin joku nukuttava, imelänäitelä foxi tahi jazzi.

Tahdon näillä riveillä ehdottaa urheilevalle nuorisolle: älkää unhoittako kauniita kansallispukujamme. Ne sopivat pojille aivan yhtä hyvin kuin tytöille. Ei siinä menetä tippaakaan miehekkyydestään, jos käyttääkin kotipitäjänsä vanhaa, komeata kansallispukua. Ja mikä on kesäisenä iltana kauniimpi katsella kuin tyttö, joka värikkäässä kansallispuvussaan tepastelee polkua myöten karkeloon naapuritaloon — missä sallitaan ainoastaan kansantansseja ja missä neekeritanssit ovat ainiaaksi kielletyt.

RENTOUTUMIS-LIIKKEET.

ONKO MILON VENUS KARANNUT LOUVRESTA?

Niin todellakin kysyy, kun näkee nykyaikaisen naisen voimistelulla ja urheilulla täydelliseksi kehittyneen vartalon.

Nykyaikaisen voimistelun tyypillisimpiä ilmiöitä ovat rentoutumisliikkeet, joilla pyritään lihaksien ja hermojen täydelliseen lepotilaan, jännittämättömyyteen. Tällaisia rentoutumisliikkeitä viljellään runsaasti varsinkin naisvoimistelussa.

Kun pitelee nukkuvan lapsen kättä, tuntee, että se on täydellisesti »rentoutunut»; siinä ei ole pienintäkään jännitystä. Nukkuessa ihmisen lihakset ja hermot ovat lepotilassa, sitä täydellisemmässä, mitä rauhallisempaa ja syvempää uni on.

Valveilla ollessa hermot ja lihakset sensijaan ovat aina määrätyssä, joskin heikossa jännitystilassa. Tämä jännitystila (tonus) on täysin normaalista ja välttämätöntä varsinkin työn aikana. Hermojen ja lihaksien täytyy olla vireessä, valmiina toimintaan.

Hermot ja lihakset voivat olla tällöin myös liikavireessä. Rauhattomat ja hermostuneet ihmiset pitävät hermojaan ja lihaksiaan tällaisessa liiallisessa ja tarpeettomassa jännitystilassa, sillä seurauksella, että heidän hermonsa ärtyvät, lihaksensa menettävät pehmeytensä ja joustavuutensa, heidän työtehonsa heikkenee ja he rasittuvat ja väsyvät ennen aikojaan. Samanlaista liiallista ja uuvuttavaa jännitystilaa voi jokainen ihminen kokea jotakin tärkeämpää ja oudompaa tehtävää suorittaessaan. Monet henkilöt kuvittelevat jokaisen hetken ja tehtävän aivan liian tärkeäksi, huolehtivat liiaksi ja rasittavat siten itseään liiaksi.

Tällaisille henkilöille on erinomaisen terveellistä totuttautua vapautumaan liiallisesta jännitystilastaan. Ja tällaisille henkilöille ovat rentoutumisliikkeet omiaan. Niiden avulla ajoittain aikaansaatu lihaksien rentoutuminen, jonka välittömänä seurauksena on mm. se, että veri pääsee vapaammin tuomaan lihaksiin uusia ravintoaineita ja kuljettamaan niistä pois palamisjätteitä, merkitsee myöskin hermojen »rentoutumista», vapautumista turhasta jännityksestä, parempaa tasapainoa, virkistystä sekä uusia voimia.

Hyvällä syyllä voidaan rentoutumisliikkeitä käyttää tavallisessa tervevoimistelussakin silloin tällöin. Ihmisellä on yleensä suuri taipumus turhiin jännitystiloihin ja tarpeettomien lihaksien käyttöön. On hyvä vastustaa tällaista taipumusta rentoutumisliikkeillä. Miesvoimistelussammekin on tästä syystä alettu tämäntapaisia ns. verrytysliikkeitä varsin yleisesti käyttää.

Mutta rentoutumis- tai verrytysliikkeiden merkitystä ei ole yliarvioitava. Ne muodostavat vain terveellisen ja vaihtelua synnyttävän lisän tervevoimisteluun, mutta eivät mitään yleistä suuntaa tai leimaa antavaa osaa siinä. Rentoutumisliikkeet — sellaisina kuin niitä esim. naisvoimistelussamme käytetään — eivät lopullisesti ole käytännöllisiä liikkeitä. Tottuneinkaan ja sulavinkaan ruumiillisen työn tekijä ei työssä ollessaan anna lihaksiensa ja hermojensa jännityksen kokonaan laueta, vaan pitää hän ne koko työn ajan tarkoituksenmukaisessa vireessä. Sekä työn tasaisen edistymisen että hermojen säästämisen kannalta on tällainen työskentelytapa luonnollisinta ja taloudellisinta. Hermojensa tietoinen ja liian usein toistuva jännittäminen äärimmäisestä aktiivisuudesta äärimmäiseen passiivisuuteen muuttuu helposti rasittavaksi.

Rentoutumisliikkeitä ei ole tarpeellista suuremmassa määrässä viljellä varsinkaan kouluvoimistelussa. Nuori kasvava polvi ei rentoutumisia kaipaa samassa suhteessa kuin vanhempi väki.

Sensijaan on kaikessa voimistelussa entistä enemmän allevivattava Spencerin suurta liikunnon lakia: käytä säästäen voimiasi. Sitä lakia on rentoutumisliikkeitäkin suoritettaessa noudatettava ja sen noudattaminen, turhista liikkeistä ja tarpeettomasta jännityksestä vapauttaen, varmimmin johtaa sekä terveellisiin että kauniisiin liikkeisiin ja suoritustapoihin.

Arvo Vartia.

RIEMUVOITTO

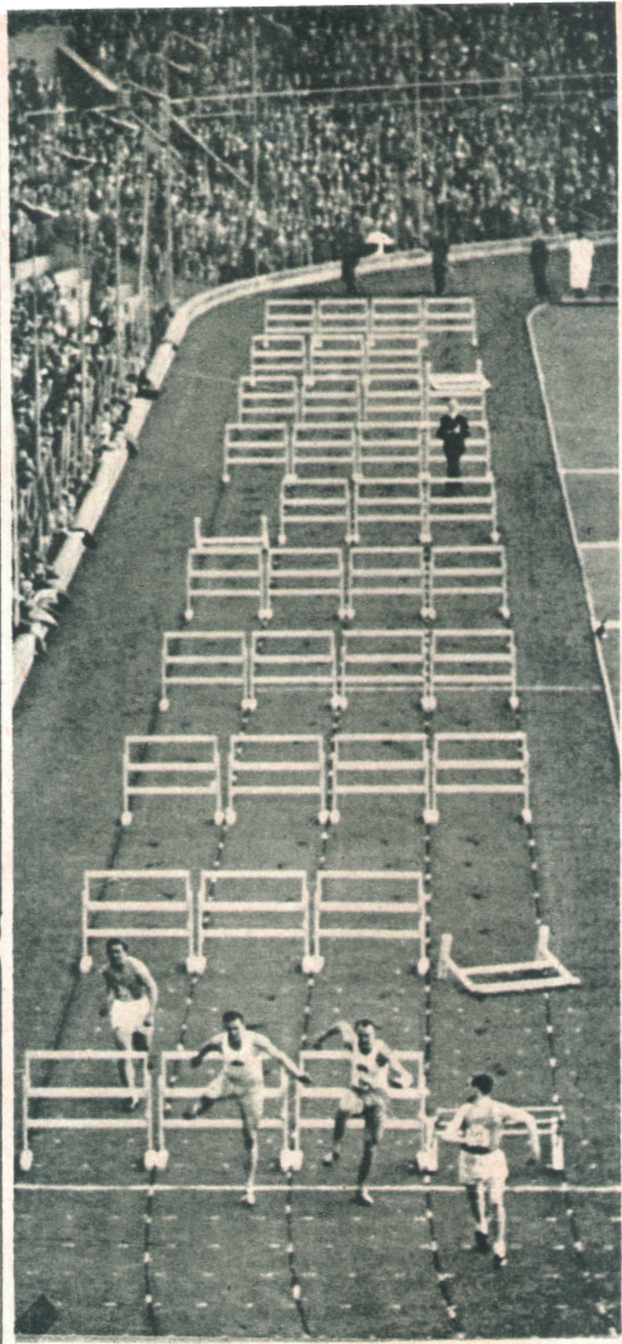
Suomen ja Ruotsin maaottelu 29—30/8 päättyi sinivalkoisten värien ylivoimalseen voittoon pisteiden ollessa 104—76. Näiden numeroiden taakse kätkeytyy suuri määrä tunnollista, vakavaa työtä. Suomen urheilulla oli koetinkivi. Me olimme kaksi kertaa hävinneet. Jos vielä olisi käynyt huonosti, olisi kansan luottamus urheilijoihimme voinut horjua. Sen vuoksi keskityttiin tämän ottelun valmistuksiin paremmin kuin milloinkaan ennen. Urheilujohto ja yksityiset miehet muodostivat lujan rintaman. Keskinäinen ymmärtämys oli hyvä, ja niin voitiinkin lähettää Tukholmaan joukkue, jonka iskuvoima oli suorastaan olympialaista kaliiberia. Ketään ei ollut jäänyt pois, joka olisi voinut vaikuttaa pelin kulun muutoksiin. Ja joukkueen takana seisoi koko kansa, joka riemukkaasti otti vastaan radion välittämät tiedot.

Voittomme oli ilahduttava todistus siitä, kuinka henkisen ja ruumiillisen voiman tarmokas keskittäminen vie tuloksiin.

Seuraavilla sivuilla Tukholman jännittävien taistelupäivien kuvahistoria.

SUOMALAISTEN ETUJOUKOT
saapuivat stadionille perjantaina iloisina ja kilpailuhaluisina. Joukkueella oli aistikas, yhteinen verryttelypuku vaalean sinistä ja valkoista. Miehet vas. Lehtinen, Purje, Vilen, Aho, Larva ja Sjöstedt.

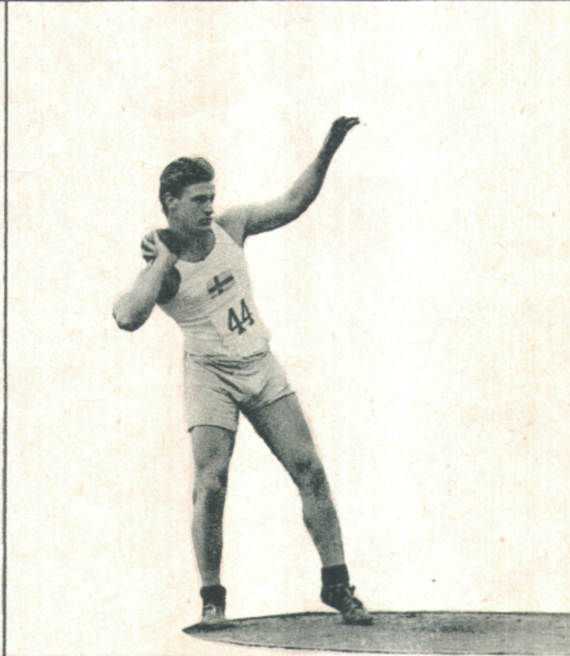

SYNKKÄ OLI ALKU,
kun Sjöstedt ottelun ensimmäisessä lajissa, 110 m:n aitajuoksussa, kaatoi 3 aitaa. Ylhäällä vas. Benkun kohtalokas hetki. »Takajalka» käy kiinni viimeiseen aitaan, ja Benkun kauhistuneista silmistä näkee, että hän tietää kaataneensa jo kaksi aikaisemmin. Hän on pari metriä edellä ruotsalaisia. Oikealla tilanne hetkistä myöhemmin. Benkku on kääntynyt katsomaan taakseen viimeistä tihutyötään ja lönköttelee sitten maaliin saaden kuitenkin ajan 14,8. Muut juoksijat vas. Vilen, Wennström ja Sten-Pelle. — Vasemmalla totinen Erkka ja »itsemurhakandidaatti» Benkku väkisin valokuvaan tuotuina.

JA SYNKÄLTÄ NÄYTTI

vielä jatkokin, kun Kalle Järvinen kuulantyönnössä astui yli kolmella ensimmäisellä yrityksellään. Mutta sitten hän »löysi hermonsa» ja pamautti, niin että kerraksi riitti, 15,40 m. Tuikeakatseinen ruotsalainen heittotuomari näyttää valmistautuneen jälleen huutamaan »över!» Armas Vahlstedt oli tällä kerralla lähempänä ruotsalaista luokkaa kuin milloinkaan ennen. Siitä »rangaistukseksi» hän saa kuvansa tälle sivulle yhtä pienenä kuin ruotsalaisetkin. Vas. pastori Samuel Norrby, joka työnsi oman ennätyksensä 14,67 m. Keskellä Fernström, joka oli muista metrin jäljessä, ja oik. Vahlstedt komeata alkuheilahdustaan suorittamassa.

TOTISINA KATSELIVAT
Suomen pojat Lindroth ja Vinter, kun Lindblad hyppäsi uuden Ruotsin ennätyksen 413 sm, mutta sitten tuli

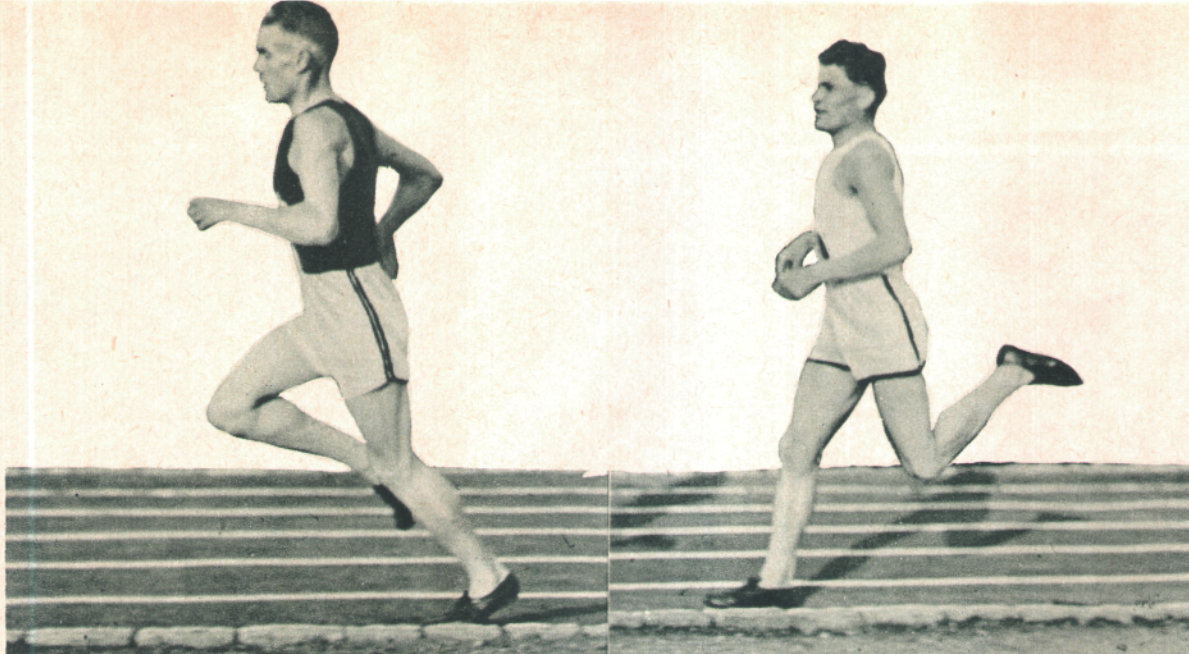
ENSIMMÄINEN YLLÄTYSPAUKKU,
kun Aki Järvinen ja Strandvall ampaisivat kuin raketit 200 m:n maaliin miltei rinta rinnan ja selvästi ruotsalaisia edellä. Alakuvassamme ulkoradoilla toisiaan tähyilevät suomalaiset, Strandvall vas. Aki oik. keskellä ruotsalaiset Areskoug ja Kugelberg.

800 METRILLÄ
kiristyi maaottelun tunnelma kuten viime kerrallakin. Jälleen ruotsalaiset tahtoivat juosta mahdollisimman hiljaa, suomalaiset kovaa. Tästä periaatteellisesta erimielisyydestä aiheutui kolmen kyykkylähtijän (vas. Björk, Kraft, Michelsson) kesken tyrkkimisiä matkalla, jonka johdosta B:n ja M:n juoksut hylättiin. Larva osoittaa jo heti lähdössä kuuluvansa »ylempään» luokkaan. Alakuvassa hän saapuu maaliin ylivoimaisena voittajana kuin kevyttä harjoituspyrähdystä lopetellen.

MOUKARIMIEHET
tuovat työkalunsa suomalaisen heittotuomarin ins. A. Kuusiston tarkastettavaksi. Vas. Eriksson, sitten kilpailun varma voittaja Ville Pörhölä, oik. Sköld ja hänen takaansa näkyy Janssonin pää. Tässä kilpailussa oli mukana kolme poliisikonstaapelia, mutta »Röytän karhua» he eivät voineet pitää kurissa. Pörhölän pisin heitto oli 53,42 m. Itse kilpailusta samoin kuin kolmiloikastakaan ei voitu hämärän vuoksi ottaa kuvia.

»SUOMALAISET KONEET«.

Lauantain lopputunnelman nostatti erikoislaatuinen 5000 m:n juoksu tavallista juhlallisemmaksi. Alussa oli saatu kokea siksi paljon mustien peikkojen uhkaa, että tiedettiin oltavan todellisessa taistelussa, jossa joka pisteestä oli oteltava viimeiseen voimaunssiin saakka. Siksi tuntui suorastaan rauhoittavalta, kun lopuksi saatiin katsella puolen peninkulman näytösjuoksua.

Mitkä kehykset tällä näytelmällä olivatkaan! Kunniakkaan stadionin paikoitellen homeenkarvaiset muurit, joiden sisäpuolella 19 vuotta sitten Suomen urheilu astui mieskuntoisuutensa ensimmäiset askelet.

Nyt oli myöhäiselokuun ilta. Juoksuradan reunustalla olivat syttyneet sadat sähkölamput, joiden varjostimet suuntasivat valon suoraan hiilimurskalle. Niiden takana pimeydessä hengitti parikymmentätuhatta jännittynyttä katselijaa. Savukkeen päät hehkuivat massassa kuin kiiltomadot.

Radalla juoksi kaksi sinertävän harmaata varjoa.

Stadionin suppilon yllä kuultavassa, punertavien iltapilvien reunustamassa taivaan palasessa tuntui hehkuvan vielä jotakin siitä helteisen heinäkuun päivän auringosta, joka oli lämmittänyt 1912 Hanneksen ja Bouinin selkää. Ja radalla liukuviin varjoihinkin tuntui tarttuvan jotakin tuon historiallisen juoksun hengestä. Heidän ei olisi tarvinnut mennä noin kovaa. Mutta kun Lauri Lehtinen ja Lauri Virtanen antoivat näytöksen, tahtoivat he esittää parastaan. Hanneksen poluilla ei juosta hiljaa.

Radalla oli myöskin kaksi muuta varjoa, mutta ne tuskin näyttivät juoksevan. Niitä ei kukaan juuri katsellutkaan, sillä suomalaisparin vauhti tempasi kaikki mielet mukaan. Lehtinen ja Virtanen ihan lensivät. Edellinen hiukan eteenpäin kumartuneena, jäntevin, tarmokkain askelin; jälkimmäinen suoraryhtisenä, rinta korkeana, mutta jalat yhtä irti maasta kuin toverillaan. Vuorotellen he johtivat, ja aina vahdinmuutossa näytti lento kiihtyvän.

Yht'äkkiä helisi kellonsoitto pimeydestä. Viimeinen kierros. Takasuoralla Lehtinen nosti polven entistä terävämmin eteen, käsien tahti tiheni ja joustava ruumis liiti eteenpäin kuin sadun lintu. Joku puhui 400:n, joku 800:n, joku 1500 m:n vauhdista. Se kuvaa yleisö-illusionia. Virtanen ei kiihdyttänyt, mutta jatkoi komeata, uljasrytmistä menoaan.

Sitten livahti yli kentän vyöryvän kiitollisuuden myrskyn välistä maaliin kaksi tummaa oliota kuin öiset nahkasiivet akkunan editse.

Tulokset kuulutettiin: 14.39,8—14.42,0!

Ne eivät olleet maailmanennätyksiä, vaikka jokainen oli niin luullut. Pimeys oli pitänyt pientä leikkiä yleisön kanssa.

Mutta noin kovaa ne pojat kyllä vielä juoksevatkin.

Ruotsin lehdet kirjoittavat, että »suomalaisille koneille» ei voi mitään. Nimitykseen sisältyy jokin alentamisen vivahdus. Heidän juoksijansa ovat vain tavallisia ihmisiä. Olkoot! Ruotsi antaisi puolet kuningaskuntaansa yhdestä sellaisesta koneesta.

— — —

5000 m:n juoksusta ei voitu ottaa yhtään kuvaa. Korvaukseksi siitä tämä pieni sirpale lauantai illan hienosta elämyksestä.

Martti Jukola.

VOITONTAHDIN

aloitti sunnuntaina Benkku Sjöstedt 100 m:n voimakkaalla juoksulla. Vastatuuleen hän sai ajan 11,0 sek. Tämä juoksu teki hänestä yhden Suomen kansan suurimpia suosikkeja, sillä voittoa ei oltu odotettu sillä kerralla, vaikka olemmekin 100 m joka maaottelussa voittaneet. Benkku itse oli iloisista iloisin saadessaan näin korjata aitajuoksussa menettämänsä pisteet. Yläkuvassa hän on sisäradalla, seuraavat Areskoug, Hasse Eriksson ja Koponen. Oikealla Jukola on vetänyt Benkun suoraan maalista mikrofonin ääreen kertomaan terveisiä iloitsevalle kansalle.

TAISTELUN TUNTUA

oli vielä korkeushypyssä ja kiekossa. Tuon näköinen tuolla vas. yläkulmassa oli se Gate-poika, nuori teknologian ylioppilas, joka piti Suomen kansaa jännityksessä parikymmentä minuuttia. Hän hyppäsi ensi kerran elämässään 191 sm ja vei Reinikan ja Dahlmanin luonnosta parhaan terän. He pääsivät vain 188 tällä kerralla. Joka tapauksessa on meillä yksi Euroopan varmimpia korkeushyppääjäpareja. — Kiekossa odotettiin lujaa kilpailua ja pelättiin poikiemme puolesta, mutta sitten Iso-Antero (oik. ylh.) neljännellä vedollaan huitaisi pitkän pätkän yli 46 m ja se riitti. Kun vielä Vaalamo (vas.) tasaisilla heitoillaan oli kamppaillut itselleen toisen sijan, saattoi kansa hetkiseksi huohtaa helpotuksesta. Voitto alkoi kangastaa, sillä kiekko toi pisteitä paljon yli laskelmien.

PITUUS JA KEIHÄS

suoritettiin yht'aikaa. Edellisessä Tolamo taisteli sitkeästi voitosta hypäten 2 kertaa yli 730, mutta hypyt hylättiin hyvin kysymyksenalaisesti. Hänen kaikki hyppynsä olivat yli 7 m:ä. Kilpailun voitti Ruotsin tämän vuoden mestari Sörensson tuloksella 716 sm (vas. ylh.), Tolamo (vas. vier.) tuli toiseksi 710 sm, mutta ehdottomasti paras hyppääjä hän oli tässä joukossa. Oik. alh. Svensson, kolmiloikan voittaja uudella Ruotsin ennätyksellä 15,13 m, ja Sörensson.

Keihäsmihemme Matti Järvinen ja Eino Penttilä (oik. ylh.) ovat ihastuttavan tyylikkäitä poikia sekä arkitamineissa että »juhlapuvussa» kentällä. Ensimmäisellä heitolla he ratkaisivat kilpailun: Matti 66,16, Eino 68,30. Silloin jo jäi riittävästi vihreätä verkaa heidän ja sinikeltaisten merkkilippujen väliin.

1500 METRIÄ

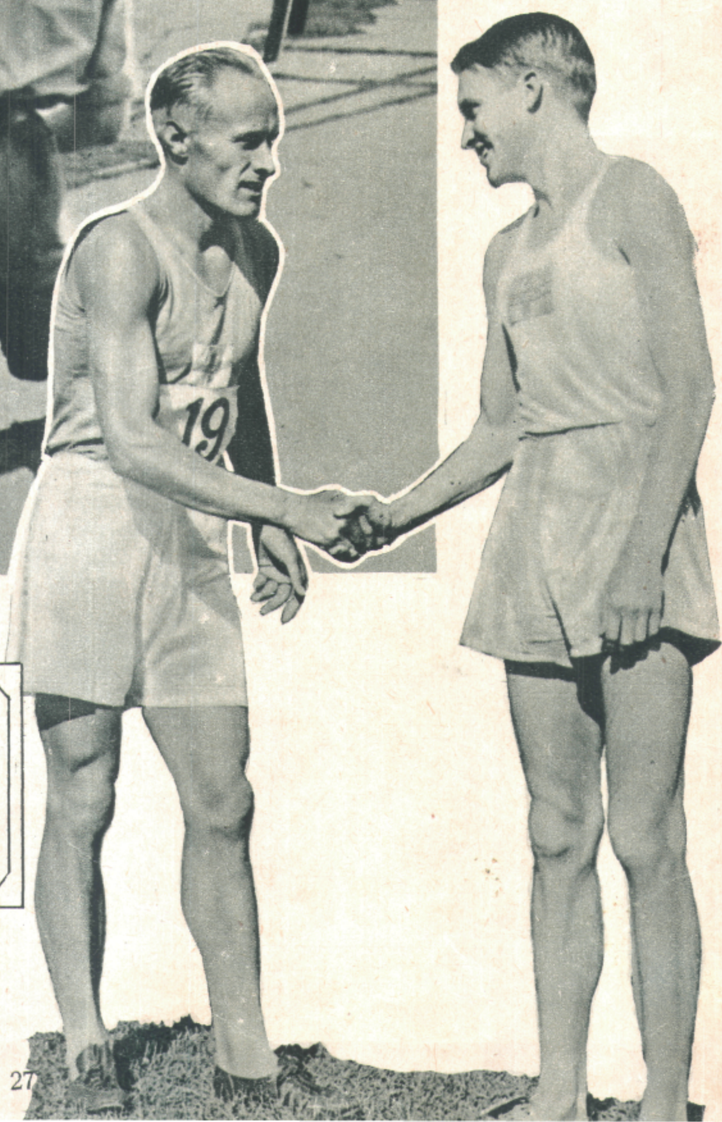
oli odottamattoman kaunis ja kova kilpailu, jonka johdosta tulostaso tuli kerrassaan mainioksi. Naapurit sanoivat, että se oli vuoden paras 1500 m, mutta he unohtivat Turun Urheiluliiton 1500 m. Siinä olikin mukana 4 suomalaista. Purjeen tulos 3.53,6 on kaikkein korkeinta luokkaa ja hänen toiseksi paras aikansa. Ylh. Purje siirtymässä johtoon. Alh. Pohjala ja Purje kiinnittämässä piikkareita.

S o i k. näyttää Purjeen veto jo rasittavan Nytä, joka murtaa »mustoa haventa».

PURJE KATKAISEE

maalinauhan maaottelun parhaalla tuloksella 3.53,6. Toisena pinkoo perille nuori, hoikka Ny, jolla on vielä paljon sanomista tällä matkalla, kunhan saa voimia lisää. Hänen aikansa oli 3.55,8. Kolmantena näkyy Pohjala vetävän oikein olan takaa voittaakseen pitkän, rotevan Loströmin. P:n aika 3.57,6 ja L:n 3.58,8.

O i k.: Ny onnittelee voittajaansa juoksun jälkeen.

ENNÄTYSKILPAILU oli 400 m:n juoksu, jossa Strandvall pitkästä aikaa sivusi Åkin ja Erkan tulosta 49.0 sek. Juoksu oli samalla suomalaisten puolelta kylmän taktiikan osoitus. Löysästi he tulivat loppusivun alun, kunnes antoivat kaikkensa 30 m maalista ja lensivät miltei rinnan perille. Yläkuva viimeisen kierteen lopusta. Sisäradalla oleva Eriksson johtaa. Aki Järvinen, Strandvall ja Wachenfeldt jokseenkin tasoissa. Alakuva maalista. Suomalaisten riuhtaisu ollut vastustamaton.

PISTETAISTELU

oli jo ratkaistu, kuten taululta näkyy, Nurmen ja Isohollon lähtiessä antamaan näytöstään 10 000 m:llä. Silti suvaitsivat nämä herrat juosta ihan hirmuajat 30.50,4 — 30.51,6. Paavo on tottunut Tukholman stadionilla juoksemaan kovaa, sillä siellä hän on tehnyt useita maailmanennätyksiään. Nyt hän oli saanut Volmari Isohollosta seurakseen hyvän oppipojan, joka kuuliaisesti juoksi mestarin ohjeiden mukaan. Oik. kuva on ensimmäiseltä kierrokselta. Isohollo johtaa, Nurmi toisena, sitten ruotsalaiset Magnusson ja Selén.

PIENEN YLLÄTYKSEN

oli Isohollo valmistaa Paavolle 50 m ennen peninkulman päättymistä. Hän oli pysytellyt takana hyvin hiljaisena ja kilttinä poikana, vaikka Paavo jo vilkuili sivuilleen, mutta ryhtyi sitten yht'äkkiä lujaan pinnistykseen. Paavo oli kuitenkin varuillaan eikä antanut itseään »jymäyttää». $1 \frac{1}{2}$ m:n päässä Isohollo sai seurata Paavoa suihkukoppiin asti, jonne pojat heti pakenivat valokuvaajia. Ruotsalaisten ajat 31.38,0—31.40,8 ovat jääneet jonkin verran varjoon. Ja kuitenkin on Suomessa tänä vuonna ainoastaan Loukola muista juossut paremmin. Ruotsilla on puheessaan perää, kun se sanoo, että niillä ajoilla olisi moni muu maaottelu voitettu.

Innostunut suomalaiskolonna stadionilla poikiemme ponnisteluja tukemassa.

URHEILUMME ISÄNMAALLISUUS.

Se on säilytettävä tegnerimäisistä parjauksista huolimatta!

Tuskin loistavimpinakaan olympialaistriumfien päivinä on Suomen urheilu leikannut sellaisia laakereita kuin ikimuistettavina maaottelupäivinä Tukholman stadionilla elokuun loppupäivinä. Maaottelu oli todella sykähdyttävän innostava voimannäytös; se oli kahden Pohjolan urheilukansan luja ja armoton isku urheilukunniansa puolesta. Se oli ottelu, jota aniharvoin on tilaisuudessa olla todistamassa.

— — —

Suomen kansan onni ja menestys vaati tämän ottelun voitettavaksi, totesi katkeroitunut soraääni Ruotsin lehdistössä. Ammattilaisten oli voitettava amatöörit. Isänmaallisen hurmion vallassa urheilevat suomalaiset pitivät maalleen häpeänä, ellei oman itsensä ja urheilun vuoksi urheilevia ruotsalaisia voitettaisi!

Mikä suuri ulkokullaisuus näistä aitotegneriläismäisistä ajatuksista kuultaakaan! Viha ja katkeruus on niissä niin näkyvä, ettei niitä parhaalla tahdollakaan voi väärin ymmärtää. Semminkin kun muistaa, minkälaisia aseita Ruotsin suuren runoilijan pojanpoika on ryhtynyt käyttämään mustatakseen suomalaisia urheilijoita, jotka kaikista solvauksista huolimatta pystyvät voittamaan suuren Ruotsin. Meidän urheilumme on »lapualainen», se on »ryssäläinen», »barbaarinen», »mongoolinen», »isänmaallinen», »itäbaltialainen», »ammattimainen» jne. Voidaanko enää keksiä pahempia solvauksia urheiluamme ja Suomen kansaa kohtaan!

Me emme missään tapauksessa väheksy niitä puolia urheilussamme, jotka ovat monesti innoittaneet poikamme suurtekoihin, jonkalainen oli Tukholman suuri maaotteluvoitto. Me voimme ottaa urheilun kevyesti täällä kotona, mutta me emme sittenkään voi mitään sille, että kilpailu jo omallakin maaperällä on niin tiukka, että se pakottaa miehet harjoittelemaan ankarasti. Eikä meidän köyhissä oloissamme kannattaisi ajatellakaan esimerkiksi sellaista tuhlausta, kuin olisi joukkueen lähettäminen Los Angelesiin sen takia, että se esiintyisi siellä vain »urheilun takia» tai että miehet siellä kilpailisivat vain omia mielitekojaan täyttääkseen. Sellaiset ajatukset ovat naiveja. Niitä ei voi syntyäkään muualla kuin höpertyneissä aivoissa.

— — —

Suomi on Suomi, Ruotsi on Ruotsi.

Tässä maassa on ennenkin lyöty iskuja isänmaan puolesta. On ajettu vainolainen maasta ja vasallivaltiona maksettu tyhjistä hinkaloista raskaita veroviljoja vieraille mahtajille. Tässä maassa on osattu taistella kunnian ja isänmaan puolesta silloinkin, kun parempiosainen naapuri on armottomasti sulkenut ovensa ja jättänyt kovaosaisen yksinään. Siinä, kas siinä on suomalainen mies kasvanut peräänantamattomaksi juurakoksi, joka vaikka katkeaa, mutta ei toisten armoille rupea. Tämä kansa on rikkinäinen ja eripurainen, mutta kun tarvitaan, niin se kokoaa rivinsä ja lyö! Lyö raskaasti koko voimallansa . . .

— — —

Ruotsi ei kenties koskaan ole saanut tuntea niin innoittavia urheiluisänmaallisia tunnelmahetkiä kuin suomalaiset. Siellä

eivät olympialaisvoitot milloinkaan ole olleet niin runsaita ja niin ihmeteltäviä kuin täällä. Siinä maassa ei myöskään ole kasvanut sellaisia urheilun jättiläisiä kuin täällä ovat olleet esimerkiksi Paavo Nurmi, Hannes Kolehmainen ja Clas Thunberg. J u u r i t ä t ä t i e t ä m e i l l ä o n k a s v a n u t u r h e i l u k o k o k a n s a n a s i a k s i. Juuri tämä on myös ymmärtääksemme se tie, joka johtaa koko kansan urheiluharrastuksen syntymiseen. Mikä juuri on urheilun pohjimmainen pää ja tarkoitusperä.

Eikö se ole Ruotsissa se sama? Eivätkö suurkilpailut ole ururheiluparaateja, joissa kansan syvillä riveillä on tilaisuus tutustua liikuntatoimintaan?

On. Se on sitä niin meillä kuin Ruotsissakin. Sielläkään ei makseta suuria valmennuskuluja vain sen takia, että miehet urheilisivat v a i n mielihalujaan tyydyttääkseen. Ei kannata pitää puolta tusinaa yleisurheilun opettajia, tuottaa painivalmentajia Suomesta ja Amerikasta ja lähettää jo vuotta ennen miehiä Lake Placidiin kultamitalimielessä. Ellei voiton saavuttaminen suurkisoissa ole oman mielihalun lisäksi kansallinen ja isänmaallinen asia, silloin ei kannata siihen myöskään tavattomia summia uhrata. Motsiooniurheiluna se tulee liian kalliiksi.

— — —

Ruotsin kansakin tämän ymmärtää. Kun kuuli sen huikeita, patrioottisia äännähtelyjä ennen sunnuntain kilpailuja, käsitti jokainen, että tuo oli aikavan taistelun esimakua. Kuninkaallisen aition liepeillä istunut suuri T. T:kin taisi kuulla, että noissa sotahuudoissa oli aivan erehtymättömästi pohjasävelenä: »Heja, Sverige!» Jos niin ei ollut, miksi ei kansa sitten omien voittojen loppuessa päästänyt riemuhuutojaan v i e r a i l l e v o i t t a j i l l e? Silloin se olisi vasta ollut aitotegneriläismäisen »vain urheilun vuoksi» luulottelun kannalla!

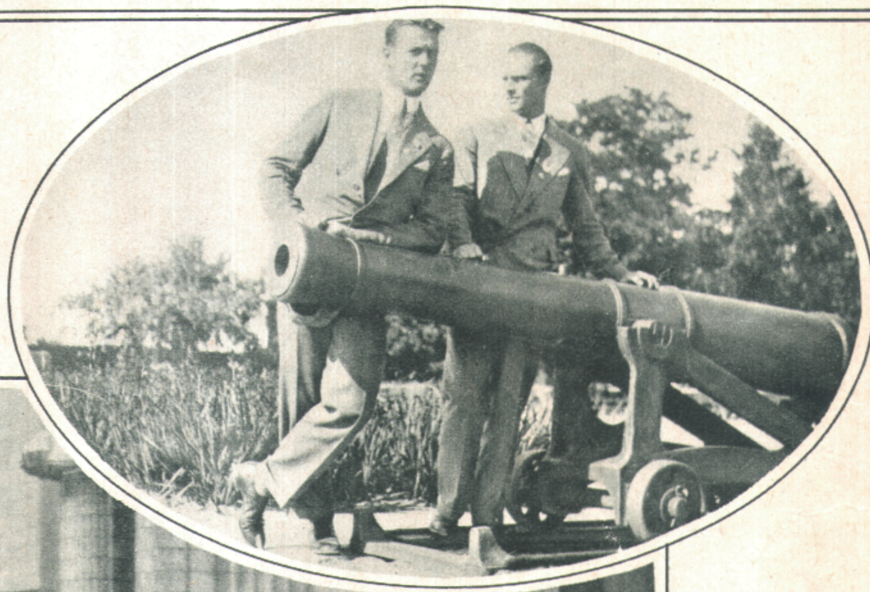
— — —

Pitäkäämme urheilumme puhtaana sellaisista rumista tapahtumista kuin kahden viimeisen maaottelun 800 m:llä sattuneet. Mutta säilyttäkäämme entinen intomieli, isänmaallisuus, joka saa miehen ponnistamaan kaikkensa kilparadalla. Sillä silloin perustuu kilpailu jaloihin vaikuttimiin ja se yllyttää miehen tekoihin, joista tavallisissa oloissa ei ole voitu uneksiakaan. Sellainen urheilu on epäitsekästä, sillä kaikki tulee kaikkien hyväksi.

Suomen Tukholman joukkue omasi yhtenäisen tahdon. Se tahtoi tuoda isänmaalleen voiton ja jokainen yksilö uhrasi tämän päämäärän edessä kaikkensa. Se onnistui suurenmoisesti. Tästä onnistumisestaan se saa sanomattoman paljon kiittää yhtenäisyyttään, jonka kauniina ja isänmaallisena tunnuksena oli:

S u o m i v o i t t o o n!

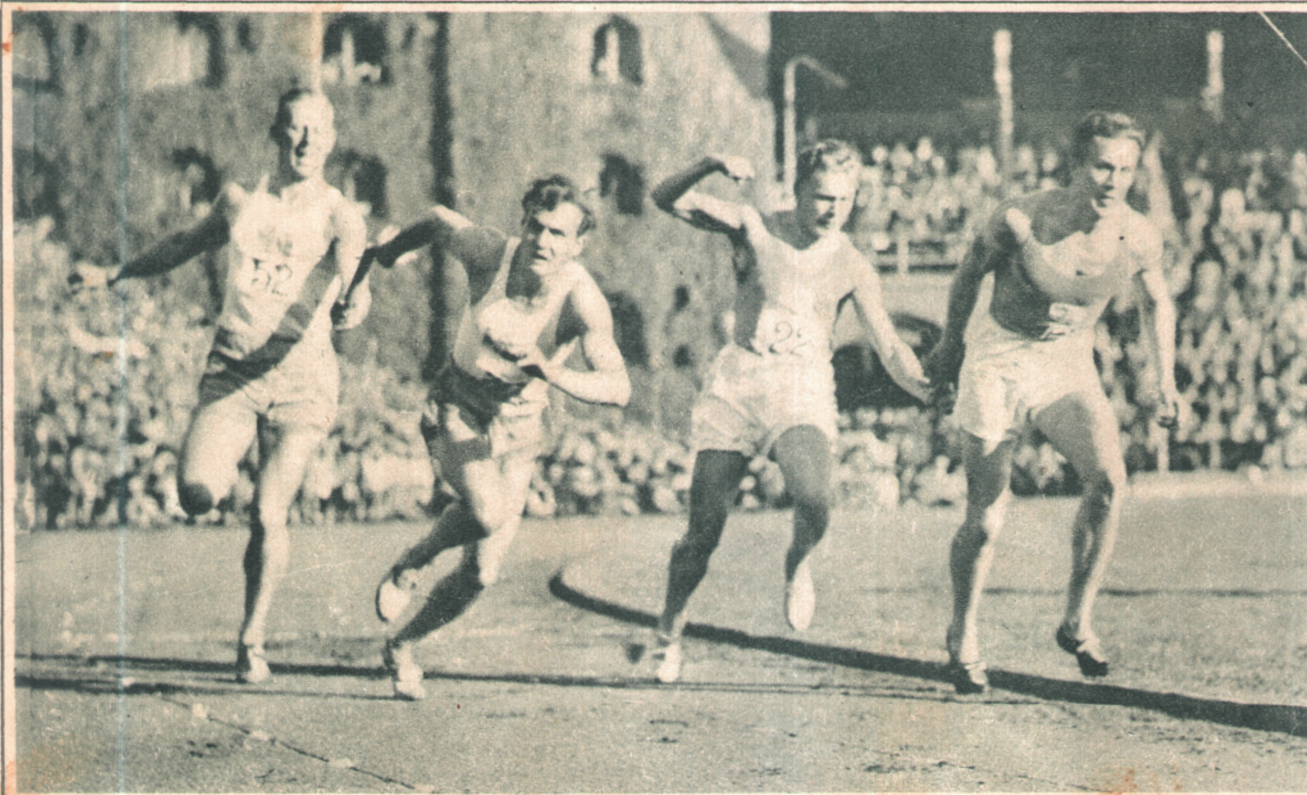
Hugo Valpas.

S o i k.: Suomen raskasta tykistöä Tukholman Skanssissa: Olli Vaalamo ja Eino Penttilä.

A l l a: Kymmentuhantiset kansanjoukot olivat Helsingin asemalla maaottelujoukkuettamme vastassa. Puheita, ruusuja, päivällisiä jne.

Tämän näköi lyskööri. Se yleisöä sta

Vas.: To Salminen anta m ennen vies gelberg Ar

Oik.: Aki on aan ja antaa dvallille kolm ennen kuin A Petterss

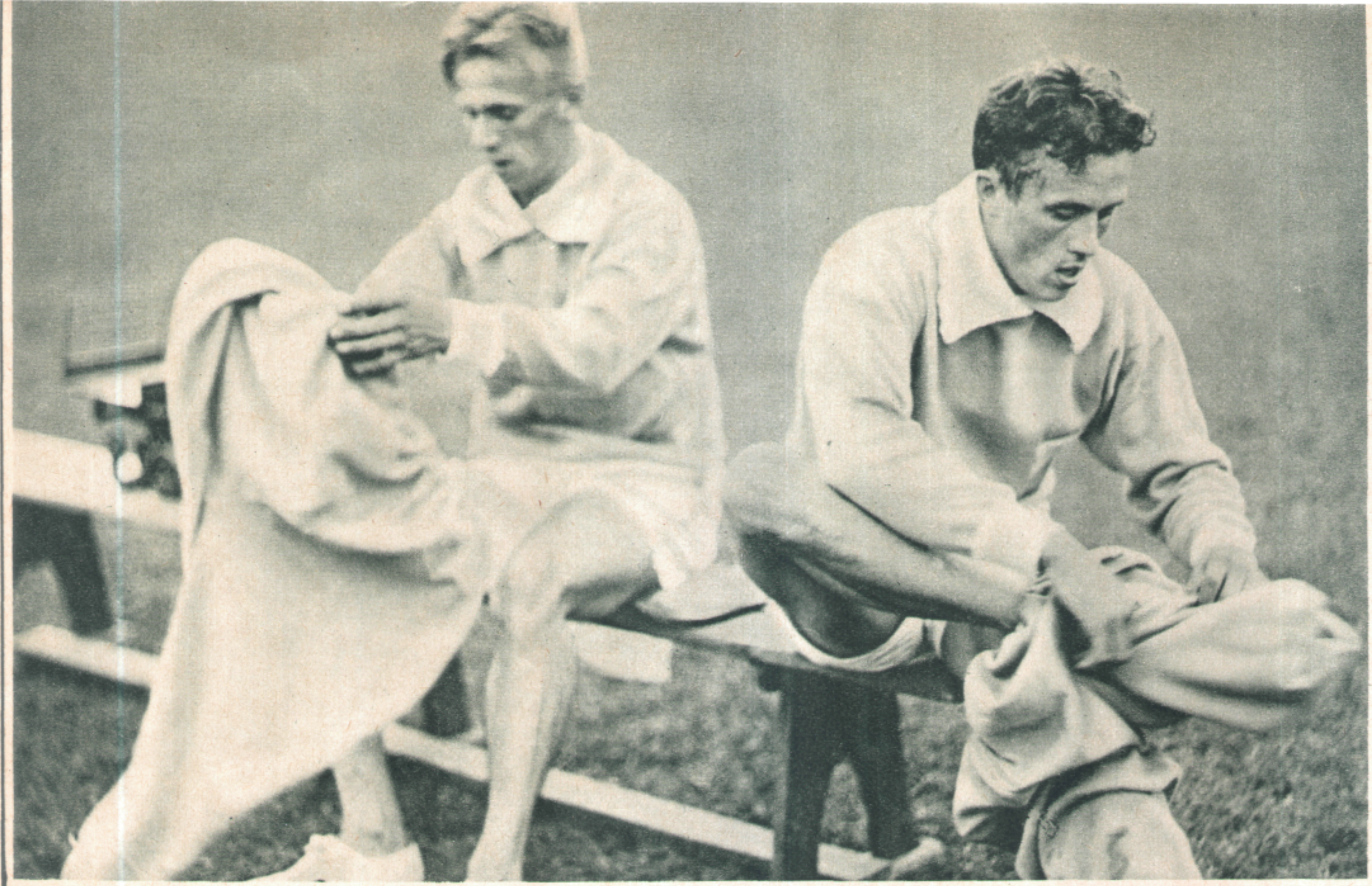
LOPUSSA KIITOS SEISOO – – –

yllättävästi venynyt viestinjoukkueemme, Bengt Sjöstedt, Unto Salminen, Aki Järvinen ja Börje Strandvall, jotka juoksivat kilpailujen viimeisessä lajissa 1 000 m:n viestissä uuden maaotteluennätyksen 1.56,4. Miesten osuudet siinä tuloksessa olivat: Sjöstedt 11.0—Salminen 22,2—Järvinen 34,4—Strandvall 48,8. Sjöstedtin lähtö oli kuopista, muilla lentävä.

*ä oli vihel-
mapaikka-
dionilla.*

*nen vaihto:
a Akille $1^1/_2$
in kuin Ku-
skougille.*

*jättänyt pari-
viestin Stran-
isen metriä
reskoug Sten
onille.*

Suomen joukkueen runkona oli tämä luja pikajuoksijapari Strandvall ja Aki Järvinen. He toivat meille yhteensä 21 pistettä. Rauhallisesti he liikkuivat kentällä, valmistuivat otteluihin tunnontarkasti ja suorittivat juoksunsa kylmäpäisen taktillisesti säästäen aina viimeisen panoksensa ratkaiseville loppumetreille. Nämä olivat Suomen Urheilulehden yllätyspalkinnon tavoittelijoita ennen kaikkia muita. Sen sai Strandvall, jolla oli takanaan vähemmän kilpailukokemusta kuin Akilla ja joka sen vuoksi oli vielä suurempi myönteinen yllätys.

VARMUUS MERKITSEE VOITTOA

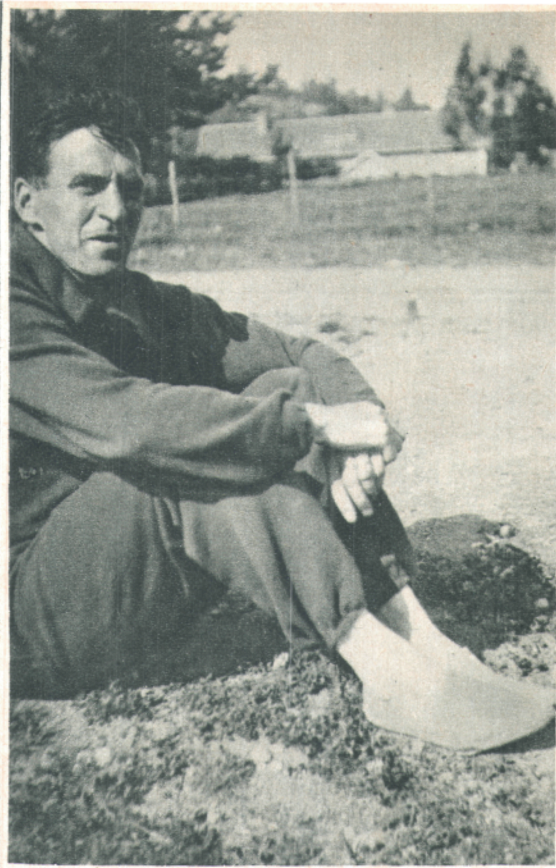
eivät yllätykset,

sanoo Suomen urheilijoiden ylivalm. HUGO LAHTINEN Urheilijalle antamassaan lausunnossa.

Neljäs maaottelu Ruotsin kanssa on oteltu. Aikaisemmat kaksi tappiota ja ruotsalaisten lehtien tunnettu esiintyminen osaltaan vaikuttivat sen, että otteluun päätettiin valmistautua huolellisemmin kuin aikaisempiin otteluihin oli tehty. Ruotsissa pidettiin Ruotsi—Suomi maaottelua niin tärkeänä, että oikeastaan koko heidän urheilutoimintansa pyöri tämän urheilutapahtuman ympärillä. Ruotsissa on urheilutoimintaan varattu rahaa monta kertaa enemmän kuin meillä, jossa urheiluseurat yleensä taistelevat rahavaikeuksien kanssa. Tämän takia valmistautumisemme maaotteluun tapahtuikin tavallisen kilpailutoiminnan ohella. Miesten kunto tuli näin näkyviin ehkä liian aikaisin, mutta vedettiin heidät myös tarkasti sivuun ennen ylikuntoon joutumista. Tällaisesta valmistautumisesta oli seurauksena, että joukkueemme oli mitä varmimmassa kunnossa, joskin toiselta puolen mieluisten yllätysten mahdollisuus tällaisella valmistautumisella on pienempi. Mutta kun tulostaso oli korkea muutenkin, katsottiin varmuuden tasaväkiseksi odotetussa ottelussa merkitsevän voittoa, ja niin kävikin. Ruotsalaisille on annettava tunnustus hyvinä kilpailijoina, jotka useimmissa tapauksissa pystyivät ylittämään odotukset. Tähän lienee osaltaan vaikuttanut kotoinen kenttä ja — yleisökin. Tässä maa-ottelussa muuten ensimmäisen kerran voitettiin 200—400 juoksutkin. Michelsonia on paljon moitittu 800 m juoksun johdosta. Sen sijaan ruotsalaisesta Björkistä (jonka juoksun hylkäsi palkintolautakunta, johon kuului 2 ruotsalaista ja 1 suomalainen) ei mainita sanaakaan. Tosiasia kuitenkin on, että Michelsson yritti pitää yllä kohtuullista vauhtia ja ruotsalaisten tarkoitus sen sijaan oli vauhdin jarruttaminen kaikin mahdollisin keinoin. On selvää, että nämä eivät sovellu yhteen samassa kilpailussa. Suomalainen pystyi kuitenkin juoksemaan suunnitelman mukaan ja siten järjestämään voittopisteen joukkueelleen. Mitään oppimista Ruotsilta urheilussa meillä ei ole, joskin heikäläisissä oli havaittavissa kaikkein korkeimmankin luokan suorituksia.

Säännöllisten maaottelujen järjestämiseen Ruotsin kanssa ei mielestäni ole aihetta. Maaottelu vaatii huolellista valmistautumista ja rajoittaa huomattavasti vapaata kilpailutoimintaa, mikä ei ole eduksi urheiluseuroillemme eikä koko urheilutoiminnallemme.

VIIMEISTELY-VIIKKO ORIVEDELLÄ.

Ylivalmentaja ei näytä erikoisen toivorikkaalta.

Maajoukkueemme oli mestaruuskilpailujen jälkeen viikon verran Orivedellä »lepäilemässä» ja voimia »varastoimassa».

Kalle Järvinenkin pantiin leirillä taas oikeaan juoneen, ja tulos oli 15.40 m. Lahtinen vieressä vauhtiaskeleita tarkastamassa.

Kalle juoksi seiväsmiesten kanssa kilpaa 60 m ja piti näitä oikein lujilla.

O i k.: Rampoja parannellaan. Dahlman, Lahtinen ja Koponen.

Kaksi vanhaa korkeushyppääjää, jotka nyt ovat maittensa yleisurheiluliittojen johdossa. Vas. Urho Kekkonen, lakit. kand., ja oik. Bo Ekelund, siviili-insinööri.

PALLEN Tukholman Terveiset

Siellä missä sikolahti,
siellä myöskin harakka.
Suomen sakin huutotahti
oli Pallen huolena.

Sjöstedtillä huono onni
aidoissansa oli taas.
Voiton otti Pettersonni,
Benkku kolme aitaa kaas!

Aki sentään Börjen kanssa
korjas Benkun vahingon,
jänteet heidän kintuissansa
oikeassa kohdin on.

Hermojamme koetti Kalle,
astui yli yhtenään.
Tuntui oikein mukavalle
taas kun päästiin rääkymään.

Kahdeksalla kukkopillit
»Mikkelille» kilvan soi,
sylkemällä laumat villit
kulttuurinsa ilmitoi.

Ruotsalaiset veivät seipään,
meikäläiset voitettiin,
mutta Ville niinkuin leipään
kävi kiinni moukariin.

Niistä karhunkämmenistä
kauas sinkos moukari.
Kestänyt ei pyörimistä
Eskilstunan poliisi.

Stadionin sähkövalot
illan tullen tuikkivat.
Niinkuin rotuoriit jalot
laukkas Suomen juoksijat.

•

Sunnuntaina Benkku kosti
kurjan aitatappion.
Juoksi aivan mainiosti
siniristin voittohon.

Kiekon varsin mukavasti
viskas meidän Antero.
Kaksoisvoiton komeasti
takas Olli Vaalamo.

Korkeutta hissunkissun
kirput kilpaa hyppeli.
Karvan verran Dalan, Issun
Gate viimein päihitti.

Pituudessa syntyi sota.
Huono tuuri Tolamon!
Aivan ilman ansiota
peri voiton Sörensson.

Purje juoksi niinkuin pakoon,
— siihen oli täysi syy,
sillä meikäläisten rakoon
tunki Ruotsin tuore Ny.

Hyvin päättyi neljäsataa —
kaksoisvoitto siinäkin.
Börje-poika kiersi rataa
entistäänkin hurjemmin.

Keihäs oli sensatiooni,
Penttilä kun voiton vei.
Matti, Suomen samppiooni
seitsemäänsä päässyt ei.

Nurmelle jo hihkui kansa,
hävinneensä kun se ties.
Paavo katsoi kelloansa,
Hollo oli perämies.

Ruotsin holu kilpailuihin
täydelleen jo laimistui. —
Viesti meni vieraan suihin,
Mamma nyrkkiänsä pui.

Pasuunilla puhallettiin
Suomen voitto maailmaan.
Ottelut nyt lopetettiin
Ruotsin kanssa kerrassaan.

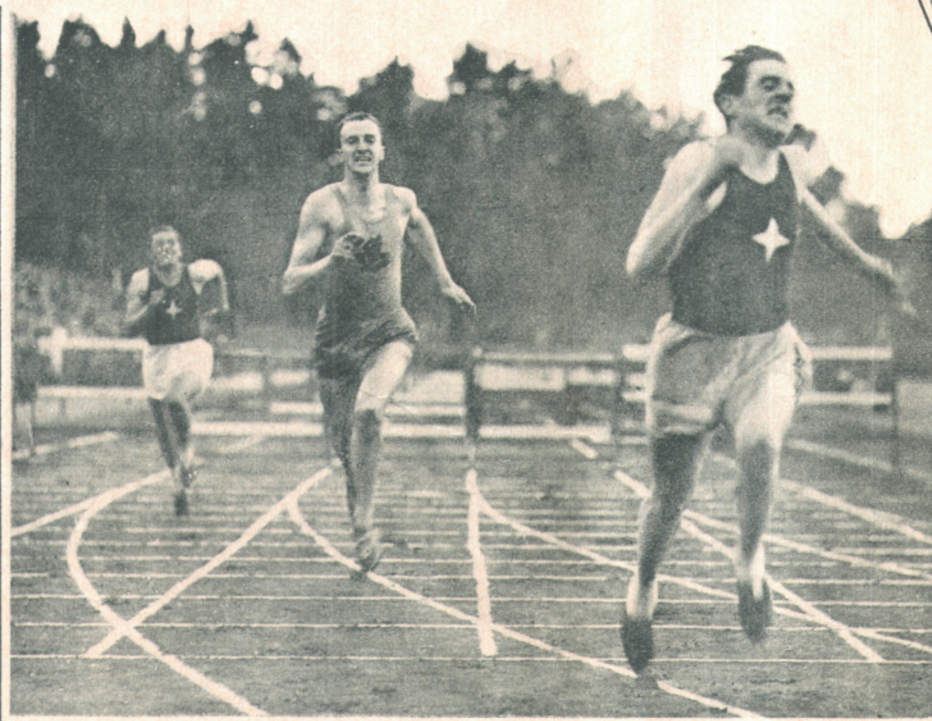
Vas.: Sten-Pelle voittaa 400 m:n aidat hienolla ajalla 54,4. Nipa Mattila ja Erkka Vilen juoksevat 54,9 -- hyvin tehty vesikelillä. Nipa voitti Erkan ensimmäisen kerran elämässään.

RUOTSALAISIA VASTAVIERAILULLA

IFK:n ja Toverien kilpailuissa 5—6. 9. Nämä entiset maaottelupäivät olivat yhtä sateisia kuin ennenkin.

Soik.: Vachenfeldt saa korvauksen maaotteluhäviöstään voittaen Strandvallin 400 m:llä.

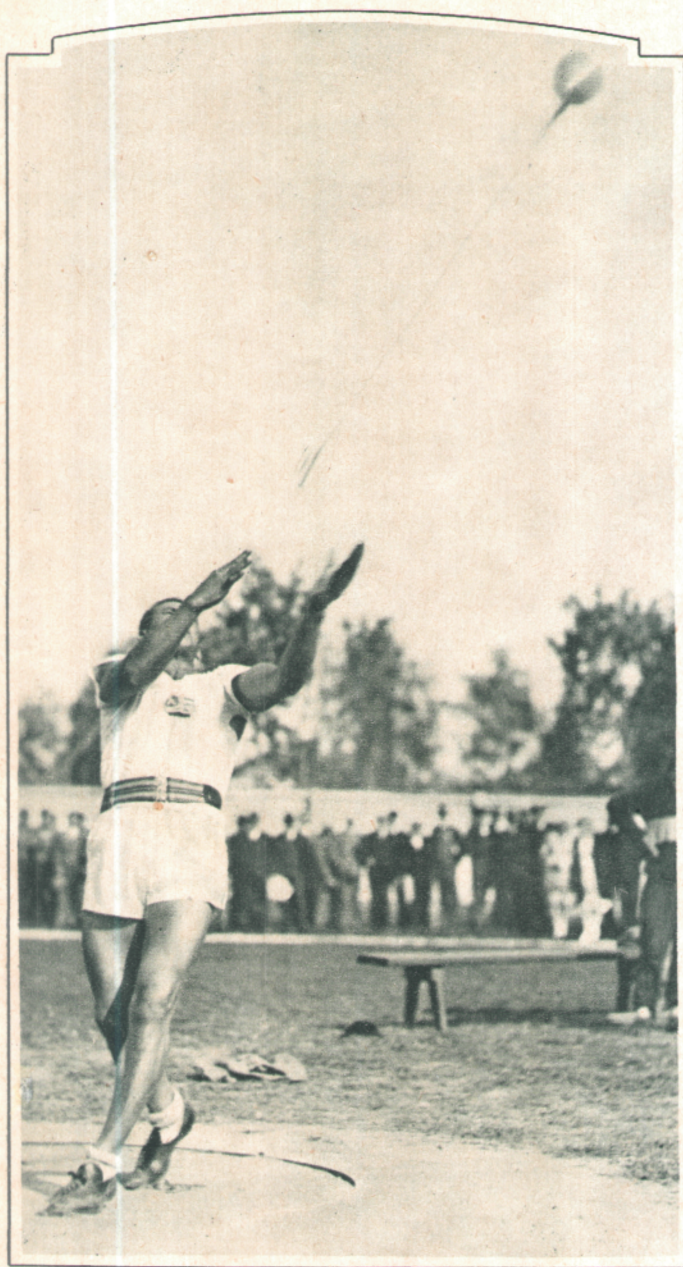

Kun Benkku Sjöstedt koleana syysiltana teki 110 m:n aidoissa maailmanennätyksen 14,4 sek. Toisena Sten-Pelle 3 m jälj. (14,8), kolmantena Erkka omalla ennätysajallaan 15,3 sek.

Oik.: Pohjala suorittaa 800 m:llä lujan kamppailun Ruotsin mestari Björkin kanssa hävitten vain 10 sm. Kummankin aika 1.56,6.

ENSIMMÄINEN »AMERIKKALAINEN» MOUKARIMIEHEMME.

Ville ottaa Suomen ennätyksen ensimmäisen kerran nimiinsä Vaasan Vasaman kilpailuissa syksyllä 1930 tuloksella 49.15 m. Nämä 15 senttiä veivät Villeltä Suomen Urheilulehden Omegakultakellon, jonka varma voittaja hän muuten olisi ollut. Sen sääntöjen mukaan ei nim. ollut saanut heittää yli 49 m ennen tämän kilpakauden alkua.

Ville Pörhölän tämän kesän tulokset:

50.31
50.68
53.03
51.59
51.54
53.77
53.42
53.44

Olen syntynyt ja varttunut puolikokoiseksi mieheksi samassa pitäjässä kuin »mörssärimme» Ville Pörhölä, mutta 10 vuoden ikäerosta on johtunut, etten ole hänestä tiennyt mitään ennenkuin vasta v. 1919, jolloin hänet jo tunsi koko muukin Suomi. Silloin ja varsinkin Antwerpenin olympialaisten maininkien aikaan oli Pörhölän nimi ja maine hyvänä sytykkeenä siinäkin urheiluun innostuneessa poikajoukossa Alatornion pitäjän Kivirannan kylässä, jonka 5-vuotinen virkeä ja omalaatuinen seura- ja kilpailuelämä on ollut myös allekirjoittaneen tähän asti kauneinta elämänaikaa.

Alatornion pitäjän asema Pohjanlahden perukoilla Ruotsin vastaisella rajalla tunnettaneen. Pörhölän syntymäkylän nimi on Röyttä. Villen isä — syntyjään Horneman, mutta talon mukaan Pörhöläksi sanottu — joutui onnettomien takausten johdosta pois sukutalosta, joka sijaitsi Laivaniemen kylässä. Hän toimi senjälkeen sahanasettajana Tornion kaupungin ulkosatamassa Röytässä, jonka sahalaitoksen perinpohjaisen palon jälkeen, 1928, muutti naapurikaupunkiin Kemiin. Äidin puolelta on Villen suku myös alatorniolaista. Äiti oli Keskitalon tyttäriä Nakkulan talosta Raumolta.

Villen syntymähetki v. 1897 sattui juuri jouluksi — 24. 12. Joululahja tuotti vanhemmilleen varmaankin iloa erikoisesti sen vuoksi, että Ville oli esikoinen. Myöhemmin on samasta lahjasta riittänyt erikoista iloa koko Suomen kansalle ja riittää toivottavasti vielä pitkälle. — Ville ei ollut perheen ainokainen. Häntä nuorempia on vielä kolme veljeä ja yksi sisar, kaikki nyttemmin Kemissä asuvia.

Tukholman olympialaisten aikana — josta ajasta itselläni ei ole vielä välitöntä muistin häiventäkään — aloitti Ville urheiluharjoitukset, jotka »käsittivät kaiken sen, mitä maalla ja merellä voi tehdä» — hänen omia sanojaan käyttääkseni. V. 1915 perustettiin Röyttään urheiluseura nimeltä »Jysky». Siihen Villekin liittyi, ja niin alkoi vähän valintaa lajeihin nähden. Seuraavana vuonna, siis 18:n ikäisenä, Pörhölä sitten kilpaili ensimmäisen kerran. Hän otti osaa Peräpohjolan piirin mestaruuskilpailuihin ja tuli heti kiekossa mestariksi. Tulos ei ollut tietysti mikään erikoinen enempää kuin siihen aikaan vielä muutkaan tulokset. Mutta kroppa oli kuitenkin jo kunnioitusta ja harjoitushalu toiveita herättävä. Vv. 1915—17 käydessään Oulun kauppakoulua Pörhölä yritteli painia ja nyrkkeilyäkin. Viimeksimainittu urheilumuoto on häntä myöhemminkin viehättänyt. Toivottiinhan jo nyrkkeilyurheilumme alkuaikoina, että Ville nähtäisiin kehässäkin Smedsiä, Lindhiä ja Erikssonia vastassa. Mutta hän ei enää jakanut liiaksi harrastuksiaan. Kun kuula asevelvollisuusvuonna 1919 alkoi toisten lajien joukosta omin päinsä nostaa päätään, keskittyi Pörhölä pääasiallisesti siihen.

Tuo olympialaisten esivuosi muistettaneenkin koko tarkkaan. Silloinhan kohosi pinnalle myös Paavo Nurmi. Pörhölään kiinnitettiin kaikki huomio. Elmer Niklanderin luona Oitissa ja Lohjan harjoitusleirillä hiottiin tyyli siloisemmaksi ja kuula alkoi säännöllisesti kaarrella yli 14 metrin, 15:ttä lähennellen. Ne olivat lukuja siihen aikaan, jolloin Rose maailmanennätyksineen (15.55) oli yhä tarunhohtoinen ja jolloin ei vielä 16 metriä vakavasti uneksittukaan. Tältä vuodelta on peräisin Pörhölän Mörssäri-nimitys, verrannollisena Niklanderin »Kanuunaan». Mutta hänet kastettiin myöskin 'Simpsoniksi' kuvissa, joissa hän nosteli kallionlohkareita ja jotka kiertelivät maailman kuvalehdissä.

Antwerpenin olympialaisissa Pörhölä täytti häneen asetetut toiveet. Hän voitti kuulantyönnön tuloksella 14.81, Suomen saadessa lisäksi Niklanderin ansiosta kaksoisvoiton ja kunnostautuessa yleensäkin loistavasti. Kaikki se on tuoreessa muistissa, milteipä tuoreemmassa kuin monet 4 ja 8 vuotta myöhäisemmät olympialaistapahtumat syystä, että Antwerpenin kisoilla oli meihin nähden — ensi kertaa riippumattomana maana mukana ollessamme — sillä hetkellä aivan erikoinen ja juhlallinen merkitys. Sitä valta-

vaa innostusta, minkä olympialaisvoittomme nostattivat kautta kansan, saatoin minäkin polvihousuasemastani jo omin sieraimin haistella ja omin silmin nähdä.

Pörhölä oli kirjoittautunut olympialaisten edellisenä vuonna Tornion Pyryn jäseneksi. Kun voitonsanoma saapui, nousikin siitä eri pyry Pohjolan Torniossa. Olympialaissankaria odotettiin palaavaksi ja juhlittavaksi. Saattoi päätellä hengessä, että tämä oli jotakin samanlaista kuin muinaisessa Hellaassa. Kilpailu, joka voittajan kunniaksi järjestettiin, oli juhla, jota suurempaa Tornion vaivaisella urheilukentällä ei ole koskaan vietetty. Kansaa oli koolla kautta jokilaakson. Ville oli hänkin humöörissä ja työnsi vieläkin voimassa olevan piiriennätyksen 14,46. Sitäpaitsi pyörähytteli hän jo silloin moukaria, treenausheitoillaan päästenkin 43 metrin paremmalle puolen.

Kansa perimmässä pohjolassa ei suinkaan ole kitukasvuista, ei varsinkaan vauraassa Tornionlaaksossa, mutta herättää sielläkin sentään huomiota Pörhölän mittainen ja voimainen mies, joka käyttää 56 numeron pukua, 44 numeron kaulusta, 13 numeron käsineitä ja 46 numeron kenkiä ja jonka varsinaisia vartalonmittoja ovat: pituus 182 sm, paino 95 kg, rinnanmitta 112 sm ja vyön ympärys 95 sm. Eikä niihin numeroihin ole mahtunut eikä mahdu vieläkään mitään »läskiä», niin sanoakseni, vaan treenattua lihaa, teräksistä jännertä ja sulaa voimaa. Ne yhdessä ovat tehneet Pörhölästä ruumiinsa puolesta urheilijain raskaan kaartin esikuvallisen edustajan, jonka mittoja ja herkulesmaisuutta huhu on lisännyt. Niinpä ovat Villen nimen yhteydessä toistetut monet ne urotyöt ja voimateot, joista varhempi polvi tuntee Kuusniemen Heikin, Isä Järvisen ja vuosisadan alun painiuroomme.

En välitä tehdä tarkempaa tilastoa Pörhölän monipuolisesta, kesät talvet käsittäneestä urheilu-urasta. Se jatkui Antwerpenin jälkeen tulokselliseen, pääasiallisimmin kuula-

Ville työntää HKV:n syyskilpailuissa 1919 kuulaa 13.90 m.

»Aikooko nuori mies ruveta kuulantyöntäjäksi?» — kysyy Elmer Niklander Pörhölän Villeltä tavatessaan tämän ensimmäisen kerran Eläintarhan kentällä 1919 HKV:n syyskilpailuissa, joissa Ville voitti hänet tuloksella 13.90 m.

renkaassa ja v a u h d i t t o m i s s a h y p y i s s ä, ja Villen ohessa korjasi mainetta aluksi Tornion Pyry, sitten kotiseura Röytän Jysky, koulukaupunkiseura Oulun Pyrintö, Kuopioon muuton jälkeen Savon Sisu ja nyt parast'aikaa Kajaanin Kipinä sekä kansainvälisissä tilaisuuksissa koko Suomi.

Kuulantyönnössä Pörhölä »sammui» v:n 1925 Ruotsi—Suomiottelun jälkeen. Sen hän vielä voitti, vieläpä silloisella Suomen ennätyksellä 14.87, mutta senjälkeen on kuulakunniamme jäänyt toisten miesten puolustettavaksi ja tavoiteltavaksi. Pariisin olympialaisissa 1924 odotettiin Pörhölältä vielä paljon, ja kultamitalin hän vielä olisi tuonutkin, ellei olisi ollut suorastansa rampa mies. Hän oli jo sitä ennen revähdyttänyt vaikeasti selkänsä ja se esti tosipohjaisen kuulan harjoittelun. Se olikin vuosien vika ja se lopullisesti aiheutti sen, että Ville sai sanoa rakkaalle kuulalleen ainaiseksi hyvästit. Onhan hän tosin kuulaa jälkeenkinpäin käsitellyt, mutta pientä se on ollut.

Onneksi m o u k a r i n h e i t t o ei vaivannut yhtä paljon selän revähtymää. Pörhölä kävi nyt kaikella tarmollaan käsiksi siihen. Jo Englannin mestaruuskilpailuissa 1922 hän oli huvikseen heittänyt tuloksen 45.75, ja silloin hänelle valkeni, että kuulan sammuttua on uusi ajanviete moukarissa. Niinkuin on ollutkin. V:n 1929 maaottelussa Pörhölä jo iloksemme mursi ruotsalaisrintaman tulemalla toiseksi, 1930 hän sai nimiinsä Suomen ennätyksen — 49.15 — ja tänä vuonna hän on kymmenet kerrat rikkonut 50 metrin rajan ja siirtänyt ennätyspaalun jo 53.03 m:n päähän. (Tätä kirjoitettaessa on Pörhölän lähin päämäärä voittaa ruotsalaiset syksyn suuressa maaottelussa.) Senjälkeen ovat tähtäimessä olympialaiset, mutta niiden suhteen on vielä paras vaieta. Toivokaamme, että kerran sammunut tähti taas uudestaan syttyy kolmansissa olympialaisissaan.

*

Edellä viitatusta Pörhölän alkuperäisestä sukunimestä Horneman johtuu mieleen, että Antwerpenin jälkeen ruotsalaiset »tapansa» mukaan yrittivät Pörhölästäkin tehdä ruotsalaisveristä. Tosiasiassa Pörhölän suku on täysin suomalaisperäistä, sekä isän että äidin puolelta. Ainakin kolmen sukupolven ajan on Hornemannien suku asunut Alatorniolla. Samaa sukua esiintyy myös Ylitorniolla. Nimi Horneman on vv. 1808—09 sodan ajalta, jolloin eräs Pörhölän kantaisä nähtävästi on ollut soittoniekkana sotaväessä. Sen aikuisia nimiä täysin suomalaisilla suvuilla esiintyy Tornion seudulla hyvinkin paljon.

Maileri.

OIKAISU.

Viime numerossa olleen Yrjö Lumion kirjoituksen otsakekuvassa mainittiin sen esittävän Matti Järvisen »valmistusasentoa». Pitää olla »valmiusasentoa».

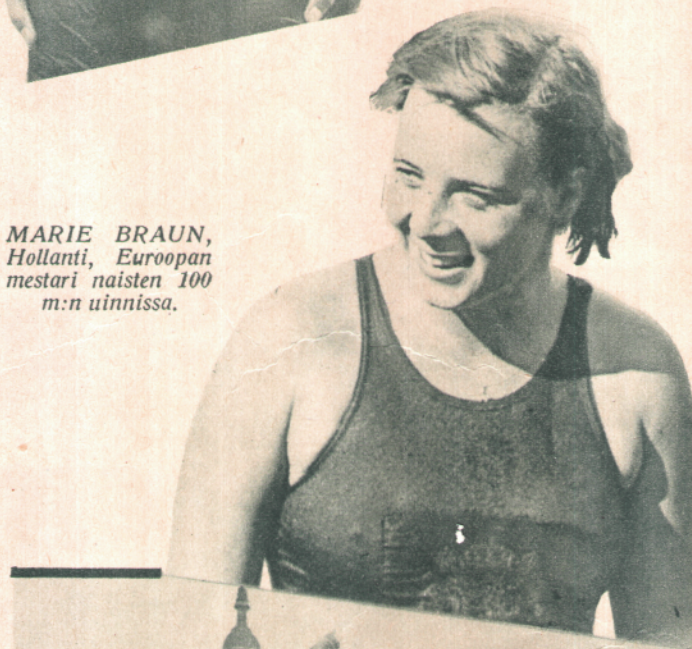
EUROOPPA PUHUU — — —

näistä uimareista

(ja Topi Reingoldtista, jonka kuva on jo nimisivulla.)

ISTVAN BARANY, Unkari, Euroopan mestari 100 m:n vapaauinnissa.

MARIE BRAUN, Hollanti, Euroopan mestari naisten 100 m:n uinnissa.

Naisten ponnahduslautahyppyjen voittaja, saksalainen neiti JORDAN.

Helsingin IFK:n 30-miehinen joukkue, joka viime keväänä otti osaa Tukholman ympärijuoksuun. Paljon tuttuja kasvoja joukossa!

KATUJUOKSU — URHEILUN (ja LIIKE-ELÄMÄN) TEHOKAS PROPAGANDAMUOTO.

URHEILIJALLE kirjoitti toimittaja *GÖSTA JANSSON.*

Tänä keväänä teki Helsingin IFK läntisen naapurimme pääkaupunkiin mainosmatkan, jolla on urheiluseurojemme historiassa ainutlaatuinen asema. Se lähetti »Mälarin kuningattaren» vieraiksi jalkapalloilijoita, nyrkkeilijöitä, keilaajia ja ennen kaikkea juoksijoita. Matkan pääasiallisena tarkoituksena olikin osanotto siihen suureen katuviestiin, joka kantaa Svenska Dagbladetin viestin nimeä. Sitä tietä tuli suomalaisen yleisön tietoisuuteen naapurimaamme suuri propaganda-viesti, toisen syövytti mieliin Turun Urheiluliiton osanotto ja voitto »Tukholman läpijuoksussa» edellisenä vuonna. Molemmilla on siis osansa Suomen urheilun valoisassa historiassa ja niistä tämän jutelman aihe.

Urheilulla ei ole aina ollut samaa voimakasta kannatusta kuin nyt. On ollut aikoja, jolloin sitä ei ymmärretty, aikoja, jolloin sitä harrastettiin — kuten pääasiallisesti on asianlaita vielä tänä päivänä Englannissa, urheilun kotimaassa — vain ylhäisön piireissä. Sekin on tarvinnut mainostusta, sekin on etsinyt propagandakeinoja. Aika, jolloin urheilulla ei ollut nykyistä, kulttuuria rakentavaa merkitystä, synnytti tehokkaan propagandakeinon: katujuoksun. Paradoksaalista, mutta totta. Nykyinen merkantiilinen ja käytännöllinen aikamme taas on käsittänyt urheilun massoja valtaavan aseman, ja ottamalla juuri propagandajuoksun aseekseen on sen palveluksessa nyt urheilukin.

Jos seuraamme urheilussakin vähitellen jalansijaa saavuttavaa, elävää elämää jonkin verran vieroksuvaa systematiikkaa, jaamme katujuoksut kahteen suureen ryhmään. Toisen ryhmän, n.s. varsinaisen katujuoksu-ryhmän, muodostavat »maratonit» y.m. henkilökohtaiset juoksut, toisen katuviestit, jotka muodostavat katujuoksujen valtavimman ja eniten kannatusta saavuttaneen osan. Molempien päämomenttina on mainostus, propaganda, ja molemmat ovat usein merkantiilisen elämän palveluksessa: »Svenska Dagbladetin», »Dagens Nyheterin», »Suomen Palloliilon» juoksut, »Sporting Lifen maraton», j.n.e.

Edellistä ryhmää edustavat maassamme m.m. Suomen Urheilulehden maan eri kaupungeissa ja Helsingissä, pääkaupungissa, suoritettavat maratonjuoksut. Tukholmassa taas on noin 15 km pituinen, Dagens Nyheterin ja Fredrikshovs IF:n järjestämä halkijuoksu. Tanskassa on monikymmenvuotias — siihen osallistui m.m. ensimmäinen maratonjuoksijamme Nieminen tämän vuosisadan ensi kymmenluvulla — kunniakas Fredriksborgslöbet, joka alkaen Hillerödissä, vanhan Fredriksborgin linnan pihalta, ja päättyen Kööpenhaminan stadionille, on täsmälleen 33 km pitkä. Melkein jokaisella suuremmalla kaupungilla on oma, mainostettu halki- tai ympärijuoksunsa. Tunnetuimpiin kuuluu Bostonin maraton, Berliinin halkijuoksu ja Sporting Lifen maraton. On selvää, etteivät kaikki ole puhtaita katujuoksuja, mutta suurimmalta osaltaan ne kuitenkin kulkevat katuja pitkin ja melkein aina ne päättyvät kaupunkien urheilukentille. Näiden katujuoksujen historiassa on suomalaisilla juoksijoilla kunniakas nimi. Bostonin juoksun ovat m.m. Hannes Kolehmainen, Kyrönen, Ritola, Korholin-Koski y.m. voittaneet, ja aina on

suomalainen mies ollut alkupäässä. Berliinissä on Tatu Kolehmainen vieraillut menestyksellä, samoin aina ulkomailla luotettavat Laaksonen ja Marttelin. Sporting Lifen maratonissa taas on suomalaisilla harvoin ollut menestystä. Sitä vastoin on tunnettu ruotsalainen Ahlgren sen kerran voittanut. Laaksonen on kaksi kertaa ylivoimaisesti voittanut Fredriksborgslöbetin, mutta sai kolmannen kerran tunnustaa ruotsalais-norjalaisen Shore Jonssonin paremmakseen. Tukholman halkijuoksussa ovat taas Marttelin ja Toivonen joka kerta vetäneet pisimmän korren, j.n.e. Voi sanoa, että, kun jotakin katujuoksua tahdotaan erikoisemmin mainostaa, silloin kutsutaan suomalainen pitkänmatkanjuoksija aina osallistumaan siihen.

Varsinaisilla katuviesteillä on jo vallan toinen leima kuin ylläolevilla juoksuilla. Mainosluonne on molemmilla kylläkin sama, edellisissä vain paljon korostetumpi, voimakkaampi, mutta samalla kuuluu niiden luonteeseen enemmän iloista urheilullista leikkiä ja puhdasta kilpailuhurmaa, enemmän aurinkoa. Niiden propagandamerkitys on sen mukaan myöskin toisenlainen. Niihin voi osallistua »amatöörikin», nainen ja lapsi, edelliseen taas vain valmennettu urheilija. Siitä johtuu, että pienimmällä kylälläkin jo on oma »halki(viestin)-juoksunsa».

Helsingillä on jo ollut kaksikin katuviestiä, joista toinen vielä elää puhtaana TUL:ssä. Sen, joka nyt rynnistää läpi katujen joka kevät, tuntee jokainen helsinkiläinen, edellinen oli 20:nen viesti-osuuden juoksu, joka, IFK:n voitettua kiertopalkinnon, kuoli luonnollisen kuoleman. Sen henkiinherättämisestä on paljon puhuttu. Nykyinen »Palloliiton halkijuoksu» on ryhmänsä tyypillinen edustaja. Viestinosuudet ovat jokseenkin yhtä pitkät, joukkueen suuruus 10 miestä.

Maailman suurin ja samalla maanosamme vanhimpia katuviestejä on viesti Potsdam—Berliin, joka suoritetaan joka kevät, toukokuun loppuvaiheilla. Se on sikäli tyypistään poikkeava, että sen viestinosuudet eivät ole määrättyjä. Joukkueeseen kuuluu kaikkiaan 50 miestä tai naista, tyttöä tai poikaa ja kukin joukkue saa itse määrätä jäsentensä osuuden viestissä. Täten tulee juoksu kylläkin vaihtelevammaksi ja jännittävämmäksi, mutta samalla vähemmän nautittavaksi. Tänä vuonna otti juoksuun osaa yli 5000 juoksijaa, joista toista tuhatta naista. Ylivoimaisin seura oli Sport Club Charlottenburg, joka voitti naisten ja poikien juoksun, mutta hävisi pääviestin tavattoman hyvin valmennetuille poliiseille. Samaan aikaan pidettiin nimittäin Saksan pääkaupungissa suuret poliisi-(»Schupo»)kurssit ja — näille kursseille komennettiin vartavasten Saksan koko valtakunnan parhaimmat poliisijuoksijat; johto oli nimittäin päättänyt viedä voiton Potsdam — Berliinin juoksussa. Ja niin tapahtui, että valkopukuiset C:et — Sport Club Charlottenburgin merkki on tyylikäs, musta C-kirjain valkoisella pohjalla — ensi kerran pitkään aikaan saivat nähdä mustan S:n — Polizei Sportverein — edellään maalissa. DSC oli toinen, ja keltainen kotka, joka edustaa Berlinin antisemiittistä ja kansallissosialistista Berliner Sport Clubia, kolmas, kintereillään juutalainen Bar Kochba. Tämän kirjoittajalla oli tilaisuus neljä vuotta sitten seurata tätä juoksua, ja hän myöntää kernaasti, että näky oli valtava. Matka Potsdamista Berliiniin — maali sijaitsee idyllisellä Tiergartensportplatz'illa — on 15 km. Muista Saksan viesteistä mainittakoon Berliinin korkeakoulujen »Hochschulstaffetlauf» ja turnarien Jahn-viesti. Eriskummallinen on Dresdenin halkijuoksu. Joukkueissa ei ole kuin 10 miestä, mutta kaksi näistä ovat uimareita, joiden on uitava kaupungin läpi virtaavan Elben poikki!

Toiseksi suurin Euroopan paikallisista viesteistä on ehdottomasti Svenska Dagbladetin viesti Tukholmassa, johon IFK tänä vuonna osallistui. Viesti perustettiin rikkaan ruotsalaisen suurlehden tukemana 19 vuotta sitten Ruotsin keskimatkurien kouluksi. Sen osuudet vaihtelevat 200 m:stä — joita on kaksi — aina 1579 m:iin. Keskimatkoja — noin 750 m:stä alkaen — on parikymmentä ja pisin neljännesmailin tapaisista osuuksista on 450. Svenska Dagbladetin viesti ei kuitenkaan kulje kuin nimeksi katuja, se vain sivuaa Tukholmaa kulkien pääasiassa Djursholmassa ja Danderydissä. Juoksun täyttäessä 15 vuotta kutsuivat järjestäjät osanottajaksi tunnetun, mutta nyttemmin kuolleen ranskalaisen suurseuran Red Star Olympiquen ja Saksan suurimman seuran, ennen mainitun Sport Club Charlottenburgin, joka sinä vuonna oli voittanut Potsdam — Berliinin juoksun vakuuttavasti. Ranskalaiset voittivat viestin, johtaen koko matkan. Suurenmoinen suoritus, sillä niin vaativa oli juoksu, että SCC tuli vasta neljänneksi. Tänä vuonna oli IFK:kin mukana 30-miehen ryhmässä — toisessa ryhmässä on vain 20 miehen joukkueita — ja sekin tuli neljänneksi Götan, Hellaksen ja Linnean — Viden seuran — jälkeen. Ruotsin tämän vuoden paras juoksijaseura Mode — jota m.m. Lindgren, huomiota herättänyt Ny ja Kraft edustavat — oli viides. Viestin määräävät muut seikat kuin puhdas juoksukyky, ennen kaikkea paikallistuntemus ja kokemus. Tämä selviää parhaiten siitä,

Tukholman ympärijuoksu alkaa stadionilta. Moden Jean Gunnar Lindgren johtaa ensimmäisellä 1500 m:n taipaleella. Toisena IFK:n Mickelsson.

Berliinissä ovat mitä erilaisimmat katujuoksut suuresti suosittuja. Kuvamme esittää jokakeväistä Berliinin halkijuoksua, jonka mm. Tatu Kolehmainen ja Laaksonen ovat voittaneet.

että Hellas, jolla ei ollut yhtään »nimeä» joukkueessaan, tuli toiseksi.

Dagens Nyheterin juoksu on viitisen vuotta nuorempi, ja se perustettiin jonkinlaiseksi Sv. D:n viestin vastapainoksi. Se käsittää vain kuusi osuutta ja kulkee todellisena halkijuoksuna Tukholman läpi. Se on muutenkin luonteeltaan toisenlainen kuin edellinen: enemmän suurjuoksijoiden viesti, tehden niiden avulla mainostusta urheilulle. Viime vuonna tahtoi lehti erikoisesti korostaa juoksunsa arvoa ja hankki osanottajaksi Turun Urheiluliiton. Sitä sen ei olisi pitänyt tehdä, sillä kaikista ruotsalaisten ennakkoarveluista huolimatta vei Nurmi tovereineen voiton, vieläpä uudessa ennätysajassa. Siitä oli seurauksena, että kun Helsingin Toverit ilmoittivat voimakkaimman joukkueensa tämänvuotiseen viestiin, ei sitä siihen huolittu.

Katuviestin kannatus on ainutlaatuinen: niitä on jokaisella vähänkin arvoanauttivalla paikkakunnalla. Norjan suurin on 15 km pitkä Holmenkollen-stafetten. Kööpenhaminalla on samanlainen juoksunsa j.n.e.

Jos katuviestien yleisön keskuudessa nauttima kannatus on jakamaton, ei niistä urheilijoiden keskuudessa kaikissa suhteissa pidetä. Useimmiten aikaisin keväällä juostuina ne eivät edistä kuntoa, eivätkä kovat kivi- tai asfalttikadut ole omiaan edistämään urheilijalle niin välttämätöntä lihasherkkyyttä. Tästä syystä niitä vieroksutaan urheilijoiden parissa. Siten m.m. HKV jäi pois tämän kevään Helsingin halkijuoksusta. Mutta toisaalta niiden suunnaton propagandamerkitys kehoittaa niiden säilyttämiseen urheiluseurojen kevätohjelmissa välttämättömänä pahana.

Norjalainen raskaansarjan nyrkkeilijä Otto v. Porat, joka löi Ruotsin ylpeyden Harry Perssonin vajaassa erässä.

»MEIDÄN MATTI», MAAOTTELU JA »NELJÄN KYMPIN» RADIO.

Muistelma Matin ja »meidän muiden» sotaväessäoloajalta Kuorm. P:ssa.

Matti on palannut raskaalta maaottelumatkalta yöllä ja päivystäjän herätyksestä huolimatta nukkuu kuin tukki vielä klo 8:lta. Pojat nostivat hiljaa muut sängyt syrjään ja kiinnittivät »maailmanmestarin» peitteeseen hänen maaottelunumeronsa, jonka jälkeen otettiin kuva. — Ainutlaatuinen Matti-kuva, niin paljon kuin maailmanmestaristamme on kuvia otettukin!

Maaottelu Ruotsi—Suomi oli tulossa 1929. »Meidän Mattimme» oli mukana. Kuinka voisimme m e muut olla myöskin mukana? — Ostettiin sekalaistavarainkaupasta radiokone 40 markalla (antenneineen, kuulotorvineen, maajohtoineen) — antenni sähköjohtoon — joku tarkka korva kuunteli ja toisti joka sanan ottelujenselostajan puheesta — koko komppanian kuunnellessa henkeään pidättäen . . .

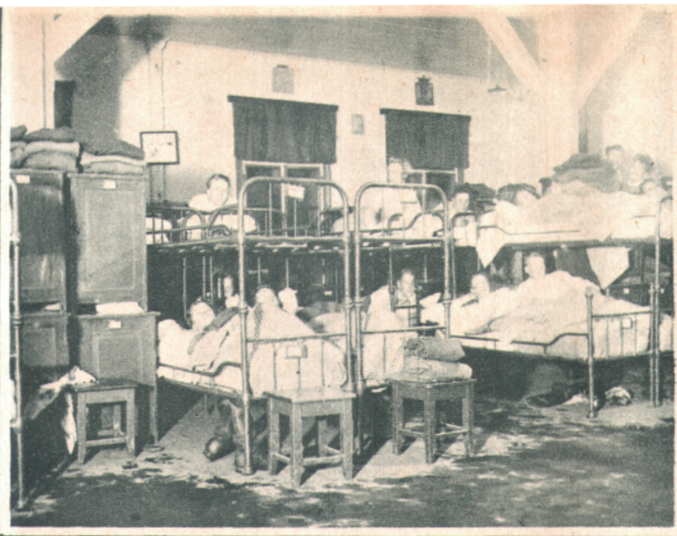
Seuraava pieni muistelma asevelvollisuusajaltani lienee mielenkiintoinen tämän lehden lukijoille ja esimerkillinen siitä, miten vaikeissakin oloissa hyvällä tahdolla ja lujalla halulla saadaan ihmeitä aikaan — yksin radionkin alalla.

Olimme olleet — Matti ja me muut »iikat» — väessä jo hyvänjoukon yli »puoliajan», kestäneet kentän kovuudet, alokasajan töpinät ja »lutviutuneet» vähitellen sotamiehen reippaaseen ja reiluun elämään. Kasarmikin, joka aluksi oli tuntunut niin kolkolta ja kylmältä väkeen tullessamme, oli muuttunut meille mukavaksi, lämpimäksi kodiksi, joka otti meidät aina yhtä tutuin löyhkin vastaan harjoituksista, marssimatkoilta ja maastosta palatessamme — lyhyesti sanoen: olimme oppineet rakastamaan »sitä sijaa, jossa vuoteemme sijaitsi — —» Meillä oli kaikki muuten niinkuin ollakin piti, peti mieheen, jakkara ja kaappi, perähuoneessa pitkä pöytä luennoitsijaa varten — ja kivääriniynssyytä, savuttunut, pölyyntynyt miehistötupa sementtilattioineen. Vain yksi oli, joka tuvasta puuttui ja mihin usea meistä kotona siviilissä oli ehtinyt mieltyä ja jota täälläkin hyvin suuresti kaipasimme — radiovastaanotin.

Pataljoonassa oli tosin radio, oikea komea putkivastaanotin, joka herttaisten sotilaskotiemäntien joululahjana (muistaakseni) oli aikoinaan pataljoonalle lahjoitettu. Se sijaitsi Lääkintäaliupseerikoulussa ja johdot kulkivat koululta käsin joka komppaniaan, jossa oli kovaääniset, pienet, tarmokkaannäköiset »Tefagit». Mutta jo kauan — kuinka kauan, sitä ei kukaan enää muistanut, eivät edes vanhimmat »jääkärit» — oli tämä iso kovaääninen vaiennut kuin paraskin kuuromykkä, eikä siinä auttaneet kolistelemiset, lattiallepudottelemiset, ei kiväärillä uhkailemiset eikä mitkään — Tefag vaikeni vain kuin muuri.

Olimme ensi alokaspäivinä jo lakanneet yrittämästäkään mitään tästä tuvan radiosta siinä varmassa luulossa, ettei se milloinkaan ole sen kummemmin »funktioneerannutkaan». Unohdimme joko kokonaan radion olemassaolon tai ne meistä, joilla kotona oli vastaanottajat, uneksuivat hiljaisuudessa pitkinä puhdehetkinä kasarmin hämärässä siviilistä ja »herätyksistä» ja »suuresta ylösnousemisesta», jolloin jälleen päästäisiin oman tutun ja rakkaan radion nappeja ja nuppeja vääntelemään.

Sitten sattui alkukesän loppupuolella kummia. Järvisen Matti, joka oli ollut siihen saakka »ihan tavallinen mies» meidän riveissämme, oli ollut kilpailumatkalla muistaakseni Lahdessa ja heittänyt, napannut keihästä komeasti yli kuudenkympin. Tämä Matin mestariheitto — se oli muuten hänen ensimmäinen heittonsa vuosikausiin — otettiin arvatenkin komppaniassa meidän vanhojen »iikkojen» taholta riemulla vastaan. Ja silloin ensikerran vali-

'Neljänkympin' kidetoosalla ja iloisella rupattelulla vietetään iltahuudon jälkeistä »hiljaista hetkeä» peräkämpässä, vanhojen iikkojen tuvassa. Matti lienee »bondiksella», kun ei kuvaan ole tullut.

timme sitä seikkaa, ettei meillä ollut kunnollista radiota komppaniassa, radiota, jolla olisimme voineet seurata »meidän Matin» edesottamuksia ympäri Suomea, kilpailumatkoja, jotka silloin juuri alkoivat herättää kansainvälistä huomiota.

Maaottelupäivä Suomen ja Ruotsin välillä lähestyi ja niihin ottaisi Mattimmekin osaa. Tahdoimme henkilökohtaisesti seurata häntä ja varsinkin hänen tuloksiaan, mutta miten..? Päivää ennen maaottelun alkua ei meille vielä ollut selvinnyt pulman ratkaisua, mutta sitten sanoi Turun puolen rekryytti, että miksei radiolla, kun ottelu radioitaisiin?

— No hei! Terve. Mikset sinä senkin tohlokuono sitä ennen sanonut — radiollapa tietenkin! — Mutta poikien katseet muuttuivat jälleen surullisiksi suuntautuessaan hyllyllään seisovaan kuuromykkään Tefagiimme. Jotkut lupasivat mennä »sotapesään», sotilaskotiin kuuntelemaan, mutta enemmistö tiesi sen mahdottomaksi: emme ehtisi kirkosta palattuamme enää. Silloin allekirjoittaneen mieleen välähti yht'äkkiä kynttilä:

— Pojat hei — *minä* hommaan kyllä masinan, jos lupaatte sitten olla hiljaa sen aikaa, kun ottelu radioidaan. Vähän pojat kummeksuivat, mutta lupasivat yksimielisesti, jos minä todellakin voisin saada jonkinlaisen pelitoosan komppaniaan siksi ajaksi.

Iltapäivällä pyysin vääpeliltä lupaa käydä »vähän kaupungilla asioilla» ja sain, koska vääpeli oli sellainen lupsakka äijä. Kävin sitten erään toverini kanssa kaikki Viipurin »diversekaupat», sekalaistavaroidenmyymälät, lävitse kysyen halpaa radiovastaanottajaa. Kalliimmat maksoivat siinä viisisataa, jopa tuhannenkin, halvimmista pyysivät säännöllisesti sataa, puoltatoista, jopa kahtakin. Varaa ei ollut kiinnittää niin paljoa tähän, halvempi, halvempi täytyi saada. Sotaväessä on ekonomialla sangen merkittävä asema — ja tuskin kukaan pitää niin tarkasti »kalliin» ja »halvan» eroa kuin juuri sotamies. Vihdoin eräästä myymälästä, jossa jo aluksi olin käynyt, mutta erehdyksessä eksynyt vielä toisen kerran samaan paikkaan, minulle näytettiin erästä kamalan näköistä puulaatikkoa, höyläämättömistä laatikkolaudoista tehtyä, ja pahvilieriötä, jonka yli oli ristiin rastiin hät'hätää kiedottu joitakin kymmeniä metrejä pientä isoleerattua, Shell-lakattua lankaa. Kide siinä oli mukana, ja myöskin »antenni ja maajohto sekä kuulotorvet» seuraisivat kauppaa, niinkuin meille vakuutettiin, toverilleni ja minulle.

— Äsh, sanoi toverini nähdessään »instrumentin». — Ethän vain aikone tuommoista »pakkiloora» ostaa? hän kummasteli.

— Aionpa kuin aionkin! sanoin ja kysyin hintaa. »Sata markkaa — se on hyvä kone!» vakuutti myyjä. Nyt alkoi tinkiminen, jolle ei ole ennen eikä luultavasti jälkeenkään ollut vertaa. Lopuksi alentui hinta puoleen ensiksi pyydetystä, mutta se oli vieläkin liian paljon meidän »kontollemme». Tarjosin turhaan tupakkalaatikon kannen taakse kirjoitettua »tunnustettakin» lisämaksuksi, kauppias muljautti meihin vain vihaisesti ja mutisi jotakin »hävyttömistä, moukkamaisista sotilaista». Kauppa olisi varmaankin lauennut, ellei samassa olisi sisälle astunut kalpea nuorukainen, omistajan poika, joka kuultuaan asiamme sanoi ruotsiksi äidilleen, että »låt gå bara — de' nog av intet vidare värd!» Neljäkymmentä markkaa oli tarjouksemme ja vihdoin onnellisina — minä, toverini hyvin vihaisena ja selvästi osoittaen halveksumistaan minulle — poistuimme kaupasta »radiokoneemme» visusti painettuna tukevaa manttelipukuista kylkeämme vasten.

Kasarmissa pojat vääntelehtivät naurusta nähdessään »kojeeni». Annoin heidän nauraa — ja yhä uudelleen he kysyivät, mitä minä nyt aion tuolla »maasiinalla» tehdä. Alokkaatkin — rakkarit — tulivat niin röyhkeiksi vanhojen iikkojen leikinlaskusta, että uskalsivat hekin peräkämppään nauramaan minun uudelle vastaanottimelleni. Vähät kuitenkin välitin naurusta, vaan koetin parhaan taitoni ja ymmärrykseni mukaan panna konetta kuntoon huomeneksi ja illaksi.

Illalla iltahuudon edellä kokeilin uudella koneella. Kytkin antennina olevan sähköjohdon palasen hakaneulalla vuoteeni yläpuolella, katosta riippuvaan sähkölampunjohtoon ja maajohdon kiedoin rautasänkyriviin, sitä ennen kuparilangalla yhdistettyäni jokaisen sängyn toisiinsa kiinni. Kiteen raavin puukon kärjellä puhtaaksi ja kiiltäväksi, kuulotorvet — joiden yhdistäjävieteri oli poikki — punoin joinkuin yhteen ja — kokeilut virityksineen alkoivat. Suureksi yllätyksekseni koneella kuuluikin erinomaisesti, ja sinä iltana petitoverini Maneliuksen, »Porvoon pojan», kanssa kuuntelimme vuorotellen musiikkia ja uutisia, hän suomalaiset, minä ruotsalaiset. Mutta kokeiluista emme hiiskahtaneet sanaakaan muille.

Seuraava päivä oli maaottelu-sunnuntai. Aamulla oli herätys tavallisuuden mukaan seitsemältä — niinkuin sunnuntaisin ainakin, jolloin saatiin »nukkua herroiksi». Kahviakin saatiin — varmaankin maaottelun kunniaksi, arvelimme, aamutsaikan asemesta, sekä käntty ja viisi sokeripalaa, niinkuin tavallisesti. Senjälkeen oli tuvanjynssyy ym. sunnuntaiaamupäiväpalvelusta, kaappitarkastus jne. Puolilta päivin alkaisi maaottelu ja jännitys kasvoi korkeapaineeksi vähää ennen ottelun alkua. Pojat huutelivat minua ja kysyivät, enkö minä jo pian ala laittaa sitä »vehjettäni» kuntoon!

Vihdoin pistin hakaneulan jälleen sähköjohtoon kiinni, yhdistin »maajohdon», s. o. sänkyrivit koneeseen kuparilanganpätkällä, ja viritin koneen. Kohta kuuluikin ensimmäiset kuulutukset, ensin Viipurin paikallisasemalta, sitten kohta — Eläintarhan kentältä Helsingistä. Hurraa! Kuuluu — kuuluu — hei, hei, hei!!!

Hurja melu täytti peräkämpän ja se veti alokkaatkin kaikki

Milloin Matti oli päivystäjänä, järjestettiin hauskoja »tilanteita». Joskus osasi Matti silti olla mahdotonkin — ja silloin totteli joka iikka tuvassa Matin, joka oli tuvanvanhin, käskyjä kuin kenraalin sanaa! Tällä kerralla on Matti ollut »lupsakalla päällä» . . .

muuten uskalletuille olosijoille — perätupaan, jossa vanhat miehet huushollasivat. Kohta oli enemmän kuin puolet koko komppanian vahvuusluvusta kerääntynyt ympärilleni kuuntelemaan. Hiljaisuus oli hiiskumaton, ja jos uskalsi kovempaa hengittää tai »kröhäistä» kurkkuaan puhtaaksi, oli kymmenen kauheaa karjaisua heti syyllistä vaientamassa, »hiljentämässä». Jännityksellä odotettiin ottelujen alkamista.

Vihdoin — vihdoin alkoi kuuluttajan ääni kertoella kentän tapahtumia enemmän kuin kahdensadan kilometrin päässä meistä. Toistin tarkasti joka sanan, minkä kuuluttajakin, ja yhtä tarkasti sen nieli se kuusikymmeninen joukko, joka silmät kirkkaina loistaen, hengitystään pidättäen seisoskeli, nojaili ja makaili ympärilläni toisilla vuoteilla ja jakkaroilla.

Aina, milloin Suomi voitti tai sai pisteitä ja kuuluttaja oli ehtinyt sen ilmoittaa ja minä toistaa, puhkesi sanoinkuvaamaton riemu tuvassa. Karjunta sellainen, ettei sitä olisi tarvinnut hävetä rynnäkössäkään. Mutta silmänräpäyksessä vaikenivat kurkut taas, kun minä varoittaen nostin sormeni: »Hsisch, hsisch, hiljaa . . . nyt se sanoo taas . . . Larva asettuu lähtöviivalle . . . nyt kuuluu laukaus . . . juoksijat kirmaisevat vauhtiin . . . hurraa: Larva johtaa sakia! . . .» Taas syntyi suuri riemunhuuto.

Vihdoin tuli »Meidän Mattimmekin» vuoro esiintyä — ja hiiskumattoman hiljaisuuden vallitessa kuunteli yhä kasvanut kuulijajoukkoni sanoja, jotka nopeasti kuuluttajan jälkeen toistin: »Nyt ottaa Järvinen vauhtia, nyt hän on heittokohdalla . . . jännittyy (kuusi-seitsemänkymmentä tanakkaa vartaloa tuvassa jännittyi, kiertyi ja viippoi hetken!) . . . heittää . . . vajaa kuusikymmentä . .» Hurraa-hurraa-hurraa! Valtavat huudot kaikuivat. Kun sitten Penttilä heitti enemmän kuin Matti, huolestuivat pojat. Mitä saaperia se menee nyt sotkemaan »meidän Matin» kortteja? Tietäisi huutia. Mutta sitten heittää ruotsalainen enemmän kuin Penttilä, Matti on perässä, toinen ruotsalainen nakkaa jälleen — taas enemmän. Ruotsi johtaa. Matin vuoro — epäonnistui — Penttilä — hyvä, Suomi ainakin johtaa. Ruotsi . . . saaperi — taas on ruotsalaisilla pieni etumatka . . ., ei, Matti heittää taas — hurraa, kolme metriä pidemmälle kuin pisin ruotsalaisen heitto!!!

Valtavat huudot täyttävät tuvan. »Matti-Matti» ja »hei-hei-hei, meidän Matti voiton vei!!!» ja »hevonen — hevonen—hevonen», »Matti—Matti—Matti» — »Kuorm.Pee jyllää — Kuorm.Pee jyllää» täyttivät huoneen. Taulut keikkuivat seinillä äänen voimasta, sängyt tuntuivat tärisevän, pataljoonan päivystävä upseeri tuli juoksujalkaa—perille päästäkseen ottaakseen hänkin riemuun osaa koko voimallaan huutamalla. Muista komppanioista saapui lisää miehiä — aina ääni vain paisui. Turhaan koetin saada ääntäni enää kuuluville. Vihdoin — tuloksia kuulostellessa, kilpailu oli jo suoritettu — sain jälleen sananvuoron, ja hiiskumaton hiljaisuus vallitsi peräkämpässä. Joku alokas kolistelee etutuvassa — »monnit hiljaa —» kaikui heti sadasta kurkusta, ja tulokset saatiin selville. Senjälkeen oli jälleen mahdoton saada mitään kuuluville — siksi voimakkaat olivat huudot.

Keihäänheittokilpailun jälkeen olin niin väsynyt huutamisesta itsekin — minun piti hihkua tulokset jättiläismäisen melun yli — että päästin »Porvoon pojan» paikalleni toistamaan loppukilpailut. Ja hyvin ne sujuivatkin — sekä kilpailut että toistaminen. Ei yksikään sana mennyt ohi meidän korviemme.

Päivän pääkilpailu ja suurimman mielenkiinnon kohde meidän taholtamme — Matin voitto keihäänheitossa — oli kuitenkin jo ohi, ja vähitellen, pienin erin, alkoi kämppään kokoontunut sotapoikajoukko jälleen hajota, mikä minnekin, leuhkimaan, että »on se Matti sentään eri poika» ja »se Matti onkin näes Talouskomppaniasta» ja »eihän se ihme ole — petikaveri minulle» . . . kateeksi Karjalan kaartin pojille ja Savon »junnuille», joiden parissa ei ollut ketään yhtä juhlittua sankaria sinä kesänä.

Senjälkeen palveli sama »vanha romu», neljänkympin »kovaääninen», meitä vanhoja iikkoja sangen uskollisesti loppuun saakka. Se tuotti minulle monet kahvirahat — »vuokrasin» konetta alokkaille pullakahvia vastaan! — ja monet »siviilivoit» kovalle »faneerinpalaselle», joita kähvelsimme kaappeihimme ruokasalista. Kuljetin sitä mukana vartiossakin vartiopäällikkönä ollessani ja pojat niinkuin minä itsekin kuuntelivat uskollisesti karun, ruman, mutta totisen kelpo »kovaääniseni» julistamaa milloin uutissanaa, milloin kauneinta musiikkia, tanssisoittoa ja lastentunteja. Monta kertaa kulutti pataljoonan päivysupseerikin iltaansa sen rikkonainen, rautalangalla sidottu »luuri» korvassaan vanhassa krenatöörissä, joka toimi vartiorakennuksena.

Vihdoin, väestä päästessämme, toin sen muistoksi siviiliin mukanani ja nyt se on yhtenä lanka- ja sotkukasana jossakin muiden samantapaisten romujen joukossa. Ainoastaan kunniakkaat muistot puhuvat lahjomatonta kieltään sen menneisyydestä. Sillä onkin menneisyys — vieläpä tavallista loistavampi takanaan — menneisyys, joka vain harvan hylätyn »kovaäänisen» — hylätyn radiokoneen osalle lankeaa.

Vanha, kelpo, uskollinen neljänkympin »kovaääniseni»!

Toivo V. Narva.

Näin monta uimaria vihittiin kandidaateiksi ja maistereiksi Helsingin Uimarien promotioissa 23/8. Oik. ylh. vaaleissa puvuissa seuran johtomiehet, opettaja A. Tynell ja mestarihyppääjämme A. Rissanen. Heidän edessään promoottori tri M. Jukola.

ARMEIJAN MESTARUUSKILPAILUT

VIIPURISSA 29—30. 8.

Valok. Helios Oy.

Pituushyppääjien sankka parvi kilpailunsa alkamista odottamassa.

Vas.: Pituushypyn voittaja O. Rajasaari VR:stä. Tulos 687 sm.

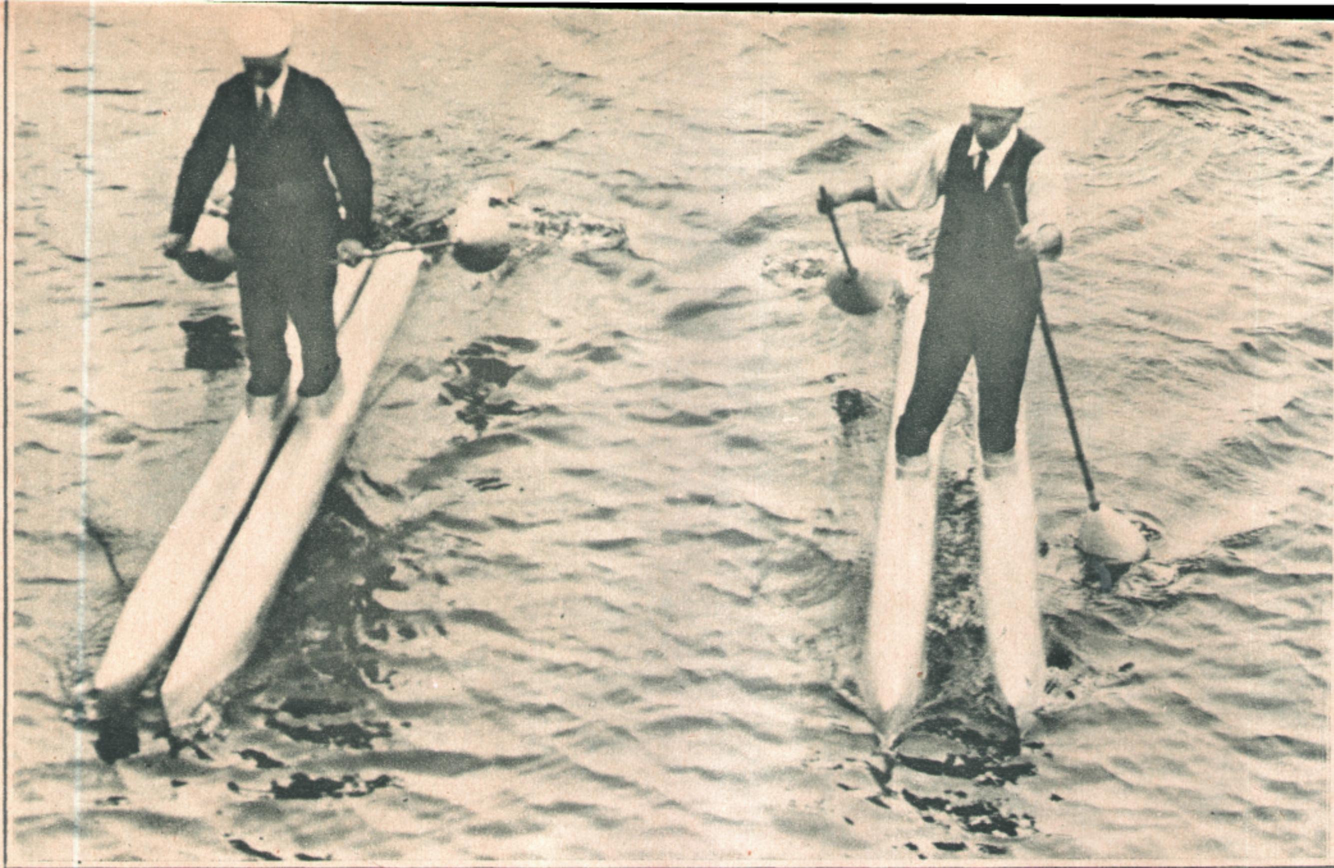
Soik.: Armeijan jalkapallomaajoukkue, joka voitti Eestin hyvän joukkueen.

Korkeushypyn voitti vakuuttavasti Kouvolan Y. Nieminen tuloksella 183 sm.

Oik.: Pesäpallomestaruudesta kamppailivat sitkeästi Viipurin rykmentti (oik.) ja Ilmailuvoimat edellisen saadessa voittojuoksunsa vasta viimeisessä vuoroparissa.

V E S I H I I H T O. Uusi urheilulaji vai ajanvieteko?

Vesihiihto on maassamme jotenkin tuntematon kulkutapa. Tuleeko siitä uusi urheilulaji tai ajanvietekö, on vielä ennenaikaista arvostella.

Kulunut kesä toi tähän kysymykseen kuitenkin uutta kokemusta. Tarkoitamme ensimmäistä tämän alan huomattavaa urheilutekoa, vesihiihtomatkaa Suomenlahden yli, joka suoritettiin kesäkuun 19 p:nä, Viron Naistensaaresta Porkkalan majakalle. Matkan tarkoituksena oli saada urheilukokemusta ja varmuutta siitä, että vesisukset ovat turvalliset vesihiihto-urheiluvälineet. Tämän koehiihdon teki mahdolliseksi *Uuden Suomen* tarkoitukseen tekemä lahjoitus ja muutamien yksityisten henkilöiden avustus.

Ensimmäisen Suomenlahden-vesihiihdon suorittivat suomalaisten vesisuksien keksijä, herra Joseph Larson ja hänen hiihto-oppilaansa herra Osmo Junttila.

Matkan turvana oli moottorivene »Onni» ja sen »kapteenina» tehtailija A. V. Vanhala, hiihtoa järjestämässä Keksintöjen Edistämisyhdistyksen puheenjohtaja N. V. Rauvala sekä Uuden Suomen edustajana toimittaja Erkki Ilmari.

Matkalle lähdettiin 17 p:nä heinäkuuta ja tarkoitus oli hiihtää Porkkalasta Viron Naistensaaren majakalle, mutta kovan myrskyn ja vastatuulen takia matkasuunnitelmaa muutettiin siten, että mentiin moottoriveneellä hyvin seikkailurikkaasti Tallinnaan ja tultiin Naistensaaren majakalta hyvässä myötätuulessa Porkkalaan. Tämä matka on lähes 50 km, ja harhahiihdon huomioonottaen hiihtomatka oli noin 60 km, joka suoritettiin 11 tunnissa, siis keskimäärin 5,5 km/tunn.

Ilman pitempiä matkanvaiheselostuksia hiihtäjät suoriutuivat erittäin hyvin tästä ensimmäisestä 60 km:n pituisesta Suomenlahden-vesihiihdosta.

V e s i s u k s e t.

Vaikka vesisuksipatentteja on jo yli 20 v. vanhoja, niin niiden kehittämisessä on ollut paljon työtä. Herra J. Larson on vesisuksien malliin nähden tehnyt työtä useita vuosia.

Edellä selostetulla Suomenlahden-hiihtomatkalla esim. oli Larsonin kahdestoista suksimalli käytännössä. (Patentilla suojattu malli.)

Nämät vesisukset ovat tehdyt galvanoidusta levystä noin 3 m pituisiksi ja niiden kantokyky on yhteensä noin 200 kg. Kantokyvyn täytyy olla näin suuri, että hiihtäjä voi koko painollaan seistä yhden suksen varassa. Vesisuksisauvojen pullomaiset päät ovat tehdyt alumiinilevystä. Niiden kantokyky on sauvaa kohti noin 4 kg.

Vesisuksien taloudellisesta puolesta viittaamme muuten tässä lehdessä olevaan Vesisuksi Oy:n ilmoitukseen.

V e s i h i i h t o u r h e i l u.

Vesihiihtoon oppii helposti, koska sukset kantavat ihmistä kuin lastua laineilla. Hiihtoa opetellessa voidaan suksissa käyttää hakoja, jotka pitävät sukset noin 15—30 sm etäisyydellä toisistaan, ja ne eivät silloin pääse etääntymään toisistaan.

Vesihiihtoa voitaneen pitää yhtä edullisena kuin talvihiihtoakin. Ja kun se tapahtuu kauniilla kesällä, kalaparvien ja sorsapoikueiden parissa, sekä uinnin ja ilmakylpyjen ohella, niin kysyttäväksi jää, mitä asiasta sanovat urheilijat ja esim. hiihto- ja uimaseurat. Millainen ohjelman lisä vesihiihto olisikaan näiden yhdistysten toiminnassa!

Kun tuhatjärvinen maamme pyrkii ulkomaalaisten suosimaksi matkailumaaksi, niin voisi vesisuksien käyttöä ajatella myöskin kylpylaitosten ja matkailumajojen huvi- ja kilpailuvälineinä.

Monet kesäasukkaat ovat jo kyllä lausuneet ilonsa siitä, että mantereelle kauppaan ja postiin pistäytyminen vesisuksilla on mistään suurempien kulkuneuvojen aikatauluista riippumaton, ja niiden käytännöllisyys myönnetään näissä suhteissa.

KESTÄVYYSJUOKSUENNÄTYKSISTÄ JA NIIDEN SAAVUTTAJISTA.

URHEILIJALLE kirjoitti tri *YRJÖ v. SCHROWE.*

Kuten myöhemmät tutkijat ovat voineet todeta kuului juoksu eräänä päänumerona jo vanhan ajan helleenien olympialaisten kisojen ohjelmaan. He kilpailivat 1, 2, 12 ja 24 stadionin pituisilla matkoilla, juosten pehmeällä hiekkaradalla. Kun tiedämme stadionin pituuden olleen 192 metriä, niin voimme pitää kahta edellistä sen ajan pika- ja jälkimmäisiä taasen antiikkisina kestävyysjuoksumatkoina.

Juoksu-urheilun antiikkisena aikakautena oli helleenien käsityksen mukaan öljypuuseppeleen voittaminen suurin onni, joka kuolevaista voi kohdata. Kunnian hohde kirkasti voittajan elämää hänen kuolinhetkeensä saakka ja saattoi maineesta osalliseksi hänen sukunsa, vieläpä kotikaupunkinsakin. — Silloin vallassa olleen käsityksen mukaan oli siis pääasia kilpailun voittaminen. Tulokseen, varsinkaan juoksussa, ei voitu vielä siihen aikaan kiinnittää mitään huomiota, sillä eihän ajanmittaria, tarkoitan kelloa, minuutteineen, sekunteineen ja sekunnin kymmenes- tahi murto-osineen vielä silloin oltu keksitty.

Nykyajan kestävyysjuoksukilpailut ovat alkuisin Englannista, missä jo 18:nnella vuosisadalla rikkaat ylimykset juoksuttivat lähettejään kilpasilla. 1700-luvun puolivälissä alettiin juoksutuloksia ensi kerran merkitä oikein kellon mukaan. Juoksukilpailuista alkoikin Englannissa siihen aikaan tulla todellinen muotiurheilu. — V. 1764 järjestettiin Englannissa, lähellä Shoreditch'iä juoksukilpailut 2 mailin matkalla ja voitti sen eräs leipuri ajalla 9 min. 15 sek. Tämä tulos vastaa n. 9 ½ min. 3 km:lle eikä ole niinkään halveksittava. — V. 1765 stamfordilainen työmies Wilhelm Betts löi vetoa siitä, että juoksee 10 mailia tunnissa. Hän tarvitsi matkaan (siis 16 092 m) ainoastaan 58 min. 58 sek. ja voitti siis vedon. — V. 1767 eräs Jacob Bagnal-niminen kauppias juoksi 1 tunnissa 24 minuutissa Actonista Urbridgeen ja takaisin, siis 14 mailin taipaleen. Bagnalin tulos vastaa 20 km:lle n. 1 t. 14 min. 40 sek. ja 25 km:lle n. 1 t. 33 min. 20 sek. — V. 1828 mainitaan erään Metcalfe-nimisen nuorukaisen saavuttaneen maililla ajan 4 ½ min. Tämä tulos vastaa n. 4 min. 10 sek. 1 500 m:lle ja on sitä pidettävä erinomaisena. Samana vuonna juoksi saksalainen Heicke Saksan penikulman siis (7500 m) tasan 26 minuutissa. Myöskin kunnioitettava saavutus.

Kestävyysjuoksuhistorian suurimpia juoksuja oli Hanneksen ja Bouin'in yhteenotto Tukholman olympialaisissa 1912. Kuvassamme on 3 kierrosta jäljellä. Bouin johtaa. Muut ovat jo jääneet n. 90 metriä.

Nurmi ei juuri hymyile kameramiehille. Tässä ennen julkaisemattomassa kuvassa on Nurmi näpätty voitettuaan 10000 m:n mestaruuden Tampereella viime vuonna.

Kun englantilainen W. G. George v. 1883 juoksi mailin ajassa 4 min. 12 ¾ sek., niin ei sitä vielä silloin tahdottu millään uskoa mahdolliseksi. Saman vuosisadan lopulla saapui amerikkalainen kestävyysjuoksija Orton Eurooppaan ja juoksi tuontuostakin tuloksia, jotka kävivät sen ajan maailmanennätyksistä. Mutta ne joutuivat kokonaan varjoon, kun englantilainen Alfred Shrubb vuosisadan vaihteessa astui näyttämölle. Hän löi koko maailman hämmästyksellä! Hän oli kooltaan mitättömän pieni ja painoi ainoastaan 52 kg. Mutta kevyessä ruumiissa asusti tavaton voima, sitkeys ja kestävyys. Shrubb oli urheilu-uransa huippukunnossa v. 1904, jolloin hän saavutti kestävyysjuoksumatkoilla 8 uutta Englannin ennätystä, jotka vielä nytkin 27 vuotta myöhemmin ovat lyömättöminä sanotun maan ennätysluettelossa. Näistä ovat 7, 8 ja 9 mailin tulokset vieläkin virallisella maailmanennätyslistalla. Lisätodisteena siitä, kuinka etevä juoksija Shrubb todella oli, mainitsen, että hänen hallussaan ollut 10 mailin ennätys 50 min. 40 sek. siirtyi Paavo Nurmen nimiin vasta 1928 Berliinissä järjestetyissä kilpailuissa. Vasta kaksi vuotta aikaisemmin onnistui Widen, samoin Berliinissä, käytyään kuuluisan ja suurta huomiota herättäneen kamppailunsa Nurmen kanssa, lyödä kokonaista 22 vuotta Shrubbin nimissä ollut 2 mailin maailmanennätys 9 min. 9.6 sek. 8.2 sekunnilla. —

Shrubbin jälkeen ilmestyi juoksuradalle ranskalainen Jean Bouin. Hän erosi ulkonaiselta olemukseltaan suuresti englantilaisesta edeltäjästään, ollen tätä kookkaampi sekä painoi yli 65 kg. — Bouin'in saavuttamista ennätyksistä oli ehdottomasti loistavin hänen 1913 juoksemansa tunninjuoksun tulos 19 021.9 m. Mutta Bouin'illa oli huono onni saadessaan kanssakilpailijakseen suomalaisen Hannes Kolehmaisen, joka 1912 Tukholman olympialaisissa kisoissa laski perustuksen vastaiselle Suomen ylivoimaisuudelle kestävyysjuoksussa.

1500 m:n nykyinen maailmanennätysmies Ladoumègue Tukholman stadionilla rikkomassa tänä kesänä Purjeen 2000 yardin maailmanennätystä.

Bouin kaatui kohta maailmansodan alussa. Amerikkaan muuttanut Kolehmainen jatkoi menestyksellä juoksemistaan ja voitti lukemattomia kilpailuita. Hänellä on vieläkin nimissään 39 U. S.A:n ennätystä, sisä- ja ulkoradoilla juostuja. — Niin hyvin tyylinsä kuin myöskin pienen kokonsa puolesta muistutti Hannes kovin englantilaista Shrubbia. Bouin'ia lähinnä täyteläisen ruumiinrakenteensa vuoksi muistuttaa Paavo Nurmi, jonka valtakausi kestävyysjuoksumatkoilla alkaa vuodesta 1920. Nurmen menestyksekkäimmäksi kilpailukaudeksi muodostui 1924 Pariisin olympialaisine kisoineen, joissa hän voitti kokonaista 4 kultamitalia! Sellaiseen urakkaan ei kukaan toinen urheilija ole vielä pystynyt! — Koko urheilumaailma joutui hämmästyksen valtaan saadessaan todeta, millä helppoudella Nurmi kykeni lyömään Kolehmaisen useimmat ja parhaimmat ennätykset. Heräsi ikäänkuin itsestään kysymys siitä, että jokohan vihdoinkin kestävyysjuoksumatkoilla on päästy sellaisiin tuloksiin, joita voitaisiin pitää rajasaavutuksina.

Monet juoksu-urheilun asiantuntijat ovat taipuvaiset päättelemään, ettei nykyisiä Paavo Nurmen saavuttamia kestävyysjuoksuennätyksiä kyetä enää parantamaan. Nurmi itse, sikäli kuin viime talvena »Dagens Nyheter»-lehdessä olleesta hänen kirjoituksestaan saattaa päätellä, pitää moisia otaksumia vallan väärinä. Hän esitti puolestaan luettelon niistä tuloksista, jotka todennäköisyyden mukaan vielä tullaan saavuttamaan. —

Englantilainen R. Thomas, josta odotetaan 1500 m:n olympialaisvoittajaa.

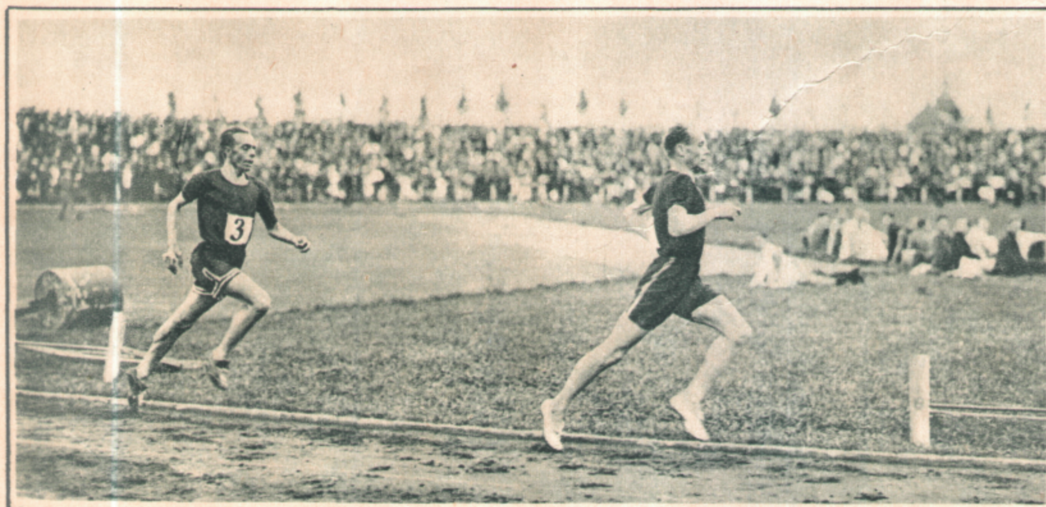
Saattaa tehdä oikeutetun kysymyksen: Missä määrin eri aikoina saavutetut kestävyysjuoksuennätykset ovat verrattavissa toisiinsa? —

Ensiksi on otettava huomioon, ettei varhaisemmin, aina 1800-luvun loppupuoliskolle saakka, pantu erikoista huomiota sille seikalle, että kilpailtava matka oli täsmälleen sen pituinen kuin miksi se ilmoitettiin. Ei siis tapahtunut mitään tarkistusmittausta, joka olisi ehdottomasti ollut tarpeellinen. Myöskään ei juoksun tapahtuessa pidetty silmällä, että kilpailija todella tyytyi vain omiin apuneuvoihinsa. Voipa olla niinkin, että hän matkan varrella, kun juostava matka on sattunut olemaan tavallista pitempi, on sopivassa tilaisuudessa käyttänyt hyväkseen vapaakyytiäkin. — Varsinkin aikana, kuten esim. Englannissa 1700-luvulla, jolloin melkein poikkeuksetta juostiin rahavetojen houkuttelemana, saattoi monenlainen epärehellisyys kilpailutaktiikassa saada huomattavaa jalansijaa. —

Toiseksi on otettava huomioon, että juoksuratojen tahi -teiden mitallisten ja laadullisten eroavaisuuksien lisäksi myöskin kilpailuiden järjestelyssä ilmenevät etuudet tahi puutteellisuudet saattavat olla varsin huomattavina sivutekijöinä, joista tuloksen laatu on lopuksi riippuvainen. —

Lukijalle on varmaankin mielenkiintoista saada kuulla, mitä Hannes Kolehmainen lausui allekirjoittaneelle mielipiteenään tässä käsiteltävästä kysymyksestä. Hän sanoi seuraavasti:

»Jos joku huippu-urheilija nykyään tuntee olevansa erikoisen hyvässä ja herkässä vireessä, niin tarjoutuu hänelle melkein aina tilaisuus kuntonsa esittämiseen. Järjestetäänpä hänen toivomuksestaan erikoisia ennätyskokeita, joten ei siis ole mikään ihme, jos tulokset ovat valtavasti parantuneet.

Wide ei ole saanut pysyväisesti nimeään kestävyysjuoksuennätysten historiaan, sillä hän on tavallisesti juossut Nurmen takana, vaikka tässä kilpailussa (2 mailia Berliinissä 1927), josta kuvamme on, sattumalta menikin edelle.

Wegener voittaa mestaruuden 404 sentin hypyllä. Vertaa Porvoon Jopen paljon tyylipuhtaampaan hyppyyn siv. 10! W:llä on ollut pääasiana luja vauhti ja ponnistus. Rimatekniikasta hänellä ei näy olevan paljon hajua. Kädet on heitetty irti omituisen aikaisin.

SAKSAN MESTARUUSKISOISTA.

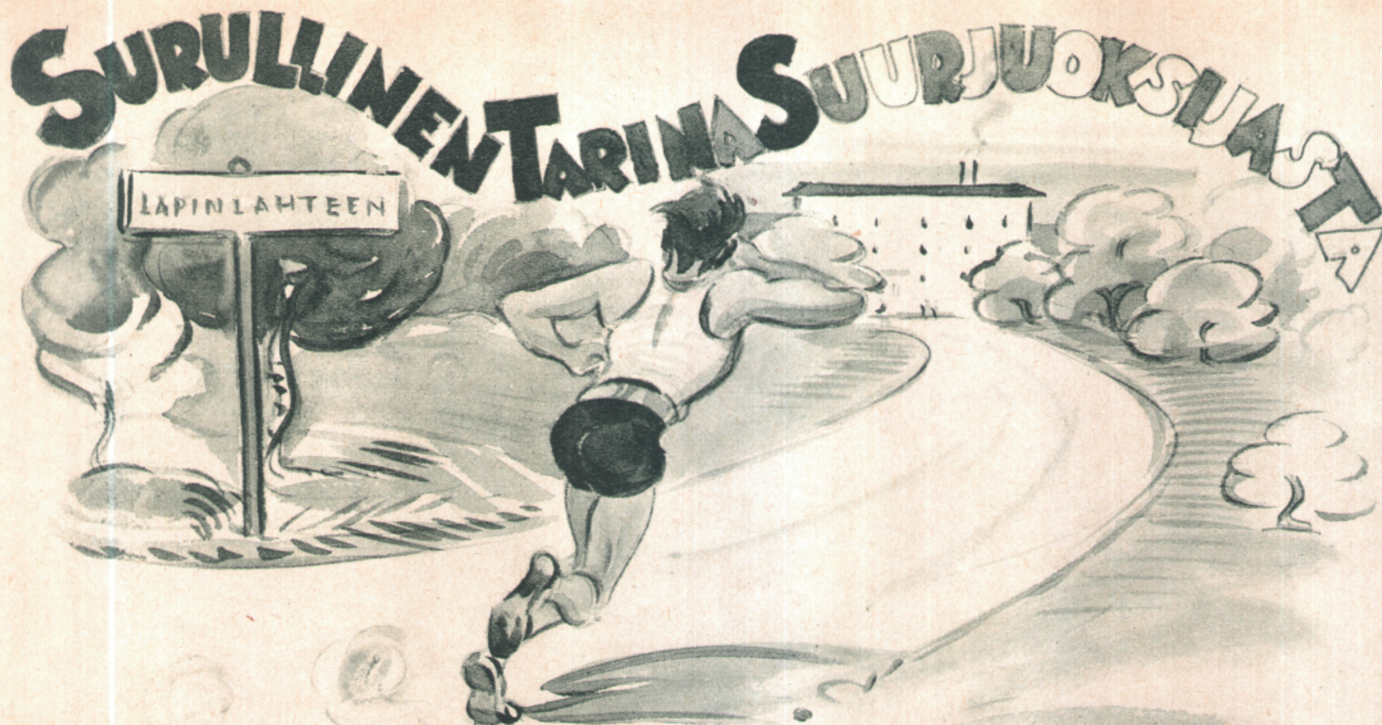
Vas. Neiti Ellen Braumüller, joka heitti keihäässä naisten uuden maailmanennätyksen 42,28 m. Tukeva tyttö eikä muutenkaan hullumman näköinen!

Ylh.: Saksan Catherwood, nti Grieme, voitti mestaruuden korkeushypyssä tuloksella 150 sm. Ulkomuodossa saman verran Kanadan originaalista jäljessä kuin tuloksissakin.

— Toista oli varhaisemmin, sanokaammepa esim. pari vuosikymmentä sitten, silloin järjestettiin perin harvoin ja vähän kilpailuja. Saattoipa joskus kulua yli 3 viikkoa kahden perättäisen kilpailutilaisuuden välillä. Monesti kun tunsi itsensä loistovedossa olevaksi ja siis kuntoisuuskäyränsä erittäin korkeaksi, joten ennätysten lyöminen olisi helposti käynyt päinsä, täytyikin tyytyä ikäväkseen toteamaan, ettei saanut tilaisuutta kilpailemiseen. Myöskin on otettava huomioon, kun nyt on kysymyksessä suuremmat kilpailut, niin laitetaan juoksurata vallan erikoisella huolellisuudella kuntoon. Hyvään tulokseen auttamassa ovat myöskin kierrosaikoja tiedottavat kellonkatsoja-apurit, jotka ilmoittavat juoksijalle hänen väliaikansa sekä sen suhteen etukäteen laadittuun ennakkotulostauluun. Kaikkia moisia keinoja ei varhemmin vielä tunnettu eikä siis voitu käyttää kilpailussa hyväksi. Nykyään pidetään myöskin selviönä, että heikommat kilpailijat antavat vapaaehtoisesti tilaa huippukyvyille, t. s. luovuttavat ilman muuta näille sisäradan, kun on kysymyksessä heidän sivuuttaminen kierroskaupalla. Ennen ei moinen kohteliaisuus ja hyväntahtoisuus kanssakilpailijoiden taholta voinut tulla kysymykseenkään, vaan katsoivat he luvalliseksi, vieläpä täydeksi oikeudekseen tehdä parhaansa hidastuttaakseen toisen, heitä itseään paremman, juoksua». —

Tämän Hanneksen mielenkiintoisen lausunnon jälkeen toteamme lopuksi, että eri aikoina erilaisissa olosuhteissa saavutetut kestävyysjuoksuennätykset eivät siis ole ilman muuta suoranaisesti verrattavissa toisiinsa. Mutta ne ovat kuitenkin omiaan todistamaan jälkimaailmalle sitä juoksukykyä, jota kunkin aikakauden ennätysmies omaa kanssakilpailijataustaansa vasten katsottuna ja arvosteltuna edusti.

SURULLINEN TARINA SUURJUOKSIJASTA

URHEILIJALLE kirjoitti *JALMARI SAULI.*

Niin juuri — surullinen tarina »suurjuoksijasta», ja toisekseen vielä tosikin.

Simeoni Sinkilä, sittemmin Simon Sinkilä, ja siunatuksi lopuksi SIMSON Sinkilä, tuli meidän kyläämme kaupanhoitajaksi sinä samana kesänä, jona suomalaisten urheilumaine ensi kertaa pani maailman kisakentät kateudesta ja kunnioituksesta keinahtelemaan. Silloin oli Simeoni Sinkilä vain tuollainen tavallinen miehentolvana, josta tuskin tiesi, kallistuiko hän toiselle, vaiko kolmannellekymmenelleen. Suuret, silakansiniset rengassilmät, harmaankellervä harjastukka ja heiveröinen, hontelo varsi. Ei olisi hänen luullut muuta miettivänkään kuin kyynäräkeppiään, kilojaan, kahviaan ja kaupanpäällisiään, ja joskus ehkä jotakin tukevanpuoleista tytöntylleröä, mutta Simeonin ajatukset suuntasivat suurempiin.

Pienessä puotikamarissaan istui hän illat pitkät ja mietti, miten tulla mainehikkaaksi ja mahtavaksi, miten kääriä kokoon kultaa ja kunniaa ja kiivetä ympäristöään ylemmäksi. Hän aloitti rustailemalla runoja — kauniita, kyyneleisiä, liikuttavia lauluja. Mutta kun hän vei ne kylän kirjakauppiaalle, jonka arveli alan pätevimmäksi asiantuntijaksi ja ammattimieheksi, selitti tämä säälimättömästi, että hra Simeoni Sinkilä tekisi paljon paremmin, jos hän käyttäisi puotinsa käärepaperit kahviin, tupakkaan ja tulitikkuihin kuin tuhlaisi ne turhuuteen.

Jota neuvoa hra Sinkilä sitten seurasikin, ja parin päivän perästä oli koko kylä rakkausrunoja täynnä. Tekijäpalkkioksi tuli yksi ystävällinen kirje, mutta muuten tuntui mieliala kokolailla kujeelliselta.

Silloin päätti hra Simeoni Sinkilä liittyä paikkakunnan nuorisoseuraan ja esiintyä siellä puhujana niin pian kuin suinkin. Eikä tilaisuus odotuttanutkaan itseään. Mutta surukseen sai hän jo samana iltana kuulla yleisen arvelun olevan, ettei hra Sinkilä ollut itsekään ymmärtänyt puheestaan yhtään mitään.

Mitä tulimmaista tuli hänen tämän jälkeen tehdä?! Hra Simeoni Sinkilä mietti sitä monta päivää, ja hänen silmänsä kävivät yhä sielukkaammiksi. Mutta sitten, muutamana sateisena sunnuntaina, tuli hän ikävissään ottaneeksi käteensä jonkin joutavan urheilulehden, ja saattoi jo seuraavassa hetkessä sanoa Runebergin sanoilla:

»Mä luin rivin, luin kaks',
vereni tunsin kuumemmaks'!

Sillä kuten runoilija kerran, niin oli hra Simeoni Sinkilä nyt saanut suuren kutsumuksensa. Jo maanantaiaamuna puhui hän muijille ja muille »kunteille» urheilusta yleensä ja »kilpailu-urheilusta» erikseen. Ja jo iltapostissa tilasi hän urheilualan ammattilehden sekä pari urheiluopasta.

Mutta sitten seurasi selvyyden saaminen siitä, millä urheilulla hän aloittaisi kunniakkaan uransa. Nyrkkeily hirvitti häntä, ja häpeällistä olisi jäädä painissakin allepäin. Kuula, kiekko ja keihäs näyttivät hänestä varsin vaivattomilta, joten hän päätti ottaa ne omalle osalleen. Tavallinen kivi kävi aluksi kuulasta, puodista ottamansa ongenvapa keihäästä, ja silakkanelikon kannesta sai hän laatuunkäyvän kiekon. Hän harjoitteli hiki hatussa, tutki kirjallisuutta ja tutustui alaansa yhä paremmin, eikä hän muijille enää muusta puhunutkaan.

Sitä ei sitten tiedä, kuinka Wahlstedtin kuulan, Kiven kiekon ja Järvisen Matin keihään olisi käynyt, ellei Paavo Nurmi olisi kesken kaiken korjannut Simeoni Sinkilän kotitekoisia urheilutamineita niiden vanhaan talteen. Mutta sen hän tuli ja teki! Sillä saatuaan kuulla Paavon suuresta maineesta, siitä, miten tämä sai monta minuuttia yhteen menoon juosta kaunista juoksuaan arvoisan yleisön silmien alla, ja kaiken kukkuraksi kierrellä maasta maahan, tuli hra Sinkiläkin siihen selvään ja luonnolliseen lopputulokseen, että hänen oikea alansa olikin juuri juoksu.

Jonka jälkeen hän kävi kaikissa kilpailuissa, joissa Paavo juoksi, ja tutki tarkoin tämän tyyliä ja tapoja. Ihmiset ihmettelivät, miksi hra Sinkilä oli yht'äkkiä käynyt niin peräti harvapuheiseksi, miksi hän tuon tuostakin alkoi kamalasti kelata koipiaan puodin permannolla, vilkaisten tuon tuostakin uutta rannekelloaan. Mutta enemmän he olisivat ihmetelleet ja iloinneet, jos he joskus iltapuhteella olisivat päässeet pieneen puodinperäiseen kamariin, missä hra Simeoni Sinkilä hyppi, hosui ja huhtoi niin, että nahasta näyttivät neulokset repeilevän. Ne olivat »irroitusliikkeitä» — kaiken urheilun a ja o. Jonka jälkeen hän kohotti kyynärpäänsä korkealle, paisutti rintansa pulleaksi kuin kymmenen kilon paperipussin ja alkoi joustavin askelin juosta pitkin pienen kamarinsa kovin äkkikäänteistä kilparataa.

Mutta muille ei hän tästä kaikesta puhunut vielä puolta sanaakaan. Kunnes hänen »äänenkannattajansa» sitten kerran kertoi Paavon sanoneen eräälle uteliaalle ulkomaalaiselle haastattelijalle, ettei maailmanmestaruuteen muuta vaadita kuin terve ruumis ja

tarpeeksi sisua — siinä se oli koko salaisuus. Ja sitähän sitä hra Sinkilällä oli ihan silmittömästi. Joten hän jo seuraavana päivänä esitteli itsensä ostavalle yleisölle seuraavan kesäkauden suurimpana juoksijana, joka aikoi lämpimin käsin lyödä Paavonkin laudalta.

Ja ilmeisesti oli siinä puheessa perää, sillä poimittuaan taas jostakin sanomalehtipakinasta, että Paavo piti koko pitkän talven itsensä kunnossa patikoimalla raskaat saappaat jaloissa pitkin Ruissalon rapaisia teitä, seurasi hra Sinkilä esimerkkiä ihan oitis. Hän panetti pieksuihinsa sellaiset pohjat, että ihmiset aluksi arvelivat hänen antautuneen sukeltajan ammattiin, ja tallusteli niillä niin, että tanner tärisi koko pitkän talven.

Ja kun kevät tuli ja hän arveli jo olevansa aikamoisessa kunnossa, ilmestyi kylään kerrassaan ihanteellinen urheiluväline. Se oli suuri ja ruma auton-romo, joka rahtasi kansaa ja tavaraa kylästä kaupunkiin ja taas takaisin kolmesti päivässä. Toisin sanoen sivuutti se hra S i m o n Sinkilän—hän oli hienontanut nimen sellaiseksi vastaisuuden varalle — johtaman kaupan kuudesti päivässä, tarjoten hänelle erinomaisen tilaisuuden tasaväkiseen kamppailuun. Joten hra Sinkilä tämän jälkeen oli päivät pitkät pelkässä urheilupuvussaan ja juoksi, jumalattomasti, kuusi kertaa päivässä kilpaa auton kanssa. Hän innostui tästä asiasta niin, että kuullessaan jo kaukaa auton hyrinän, pisti toisen kauhallisen kahvia pussiin, toisen jotakin puuronainesta, jätti sitten kaikki silleen ja juoksi kuin ammuttuna ovesta ulos ja auton rinnalle.

Joskus sattui häneltä jäämään jauhokauha, kahden kilon punnus, taikka valmiiksi köytetty käärö käteen, mutta kukaan ei saanut sanoa, että hra S i m s o n Sinkilän reipas ryhti ja repäisevä vauhti olisi siitä muuksi muuttunut. Hän meni niin, että heikkopäistä hirvitti, eli — kuten kylän seppä asiantuntijana todisti — »kuin kengätön piru». Ja hän oli kuin hurjistunut hirvi ikään: sieraimet ja silmät suurina, pää takakenossa ja hirvittävän korkealla olevat kyynärpäät soutaen kahtapuolin ikäänkuin hän olisi kelannut jotakin köyttä taivaankannelta sisään. Ja matkustajat yllyttivät häntä, minkä ikänä kerkisivät, huutaen yhteen ääneen: H e i, h e i, h e i — S i m s o n v o i t o n v e i!»

Mutta sitten — juuri kun hra Simson Sinkilä alkoi arvella olevansa kilpailukunnossa — ryhtyivät muutamat kateelliset kyläläiset kehoittelemaan häntä lähtemään johonkin »lepokotiin», missä sekä hänen henkeänsä että ruumistaan hoidettaisiin. Hra Sinkilä suuttui silmittömästi ja selitti selvästi heidän halpamaiset syynsä. Ja joka kehoitukselta kävi hän yhä katkerammaksi. Eivätkä siinä auttaneet papit enempää kuin johtokunnan puheenjohtajatkaan — hra Simson Sinkilä aikoi ennen pitkää lyödä Paavo Nurmelta kaikki laakerinlehvät päästä pois!

Silloin sai muuan kylän nuorista miehistä mainion ajatuksen: paikkakunnalla oli pantava toimeen suuret »karsintakilpailut», oikeat »maratoonarit», jotka päättyisivät »kaupungin-halkijuoksuun». Tien saisivat syrjäiset lipuilla merkitä, jotta se ainakin alkumatkaltaan olisi jonkinlaista etsintäjuoksua, sillä eihän suurilla ulkomaisillakaan murtomaaradoilla outo saattanut etsimättään latua löytää. Varmuuden vuoksi ja väsyneitten varalta pantaisiin osa palkintotuomareista seuraamaan autolla perässä.

Se oli Simson Sinkilän suuri päivä. Hän oli kuin Hiiden hirvi asettuessaan uimahousuissaan ja hihattomassa urheilupaidassaan lähtöviivalle ja luodessaan ylhäisen katseen ympärilleen. Niitä oli yrittämässä yhdeksän muutakin. Ne yrittivät näyttää ylimielisiltä, kujeilivatkin keskenään, mutta hän — Simson Sinkilä — tiesi kyllä, että ennenkuin oltaisiin puolivälissäkään, olisi heistä »veto lopussa kuin Saarisen kissasta» . . .

Lähtölaukaus kajahti kimakasti ja koko parvi pyrähti ihan päättömään vauhtiin. Mutta eiväthän ne muut mestarilleen mitään — katsahtaessaan jo ensimmäisessä tienkäänteessä taakseen ei Simson Sinkilä nähnyt siellä enää muuta mitään kuin auton, jossa istuivat palkintotuomareina muuan mustasilmälasipäinen herra ja kyläläisten puolesta kunnallislautakunnan puheenjohtaja. Simson Sinkilän valtasi voimakas riemu, ja hän painoi kuin päätön . . .

Mutta — hänen ei mitenkään pitänyt unohtaa katsoa kelloaan, kadottaa komeata ryhtiään eikä päästää tien syrjiin pantuja punaisia tilkkuja silmistään. Ei — sellaisiin eivät mestarit ikänään eksy! Ja niin sitä mentiin kilometri toisensa jälkeen, lähes puolentoista penikulmaa hirvittävässä helteessä. Simson Sinkilästä oli varmasti jo itsestäänkin »viimeinen veto lopussa» hänen aloittaessaan »kaupungin-halkijuoksuaan», mutta kuullessaan yleisön, joka mistään tietämättömänä luuli oikeiden kilpailuiden olevan kysymyksessä, huutavan »heitä!» ja »hurraataan», hymyili hän herttaisesti, joskin heikosti, ja hoiperteli kyynärpäät korkealla hiljakseen eteenpäin.

Kunnes kaupunki vihdoinkin oli juostu »halki» ja eteen tuli suuri valkea talo, jonka kynnyksellä joku heilutti hänelle sinivalkoista vaatetta. Siitä hän sitten konttasi sisään ja painui odottavan »sisaren» avoimeen syliin. Kuin unessa kuuli hän sisaren sanovan sille saattavalle mustasilmälasipäiselle herralle:

— Tohtori, eihän tämä tällainen enää tarvitse mitään kuumia kylpyjä.

— Ei, kyllä me saamme aivan huoletta hoidella hänen pää-parkaansa ainakin pari viikkoa . . . .

DAVIS CUP
on saanut suuren maineen urheilumaailmassa, jopa Suomessakin. Meidänkin verkkopalloilijamme ovat jo useana vuonna olleet sitä tavoittamassa, tosin ilman vakavampaa tarkoitusta. Mutta onko kukaan milloinkaan nähnyt tuota paljon puhuttua »Taavetin kuppia»? Vieressä on sen kuva. Aine hopeaa ja kultaa. Ranska on tainnut sen ottaa pysyväksi omaisuudekseen. Niin monta kertaa se on jo sen voittanut. Tämä palkinto koskee maailman suurinta kansainvälistä kilpailua, johon ottavat vuosittain osaa miltei kaikki maat eri maanosista.

Uinnissa

on urheilumme tulevaisuus.

Muistoja Pohjoismaiden mestaruuskilpailuista

8—9. 8. 1931.

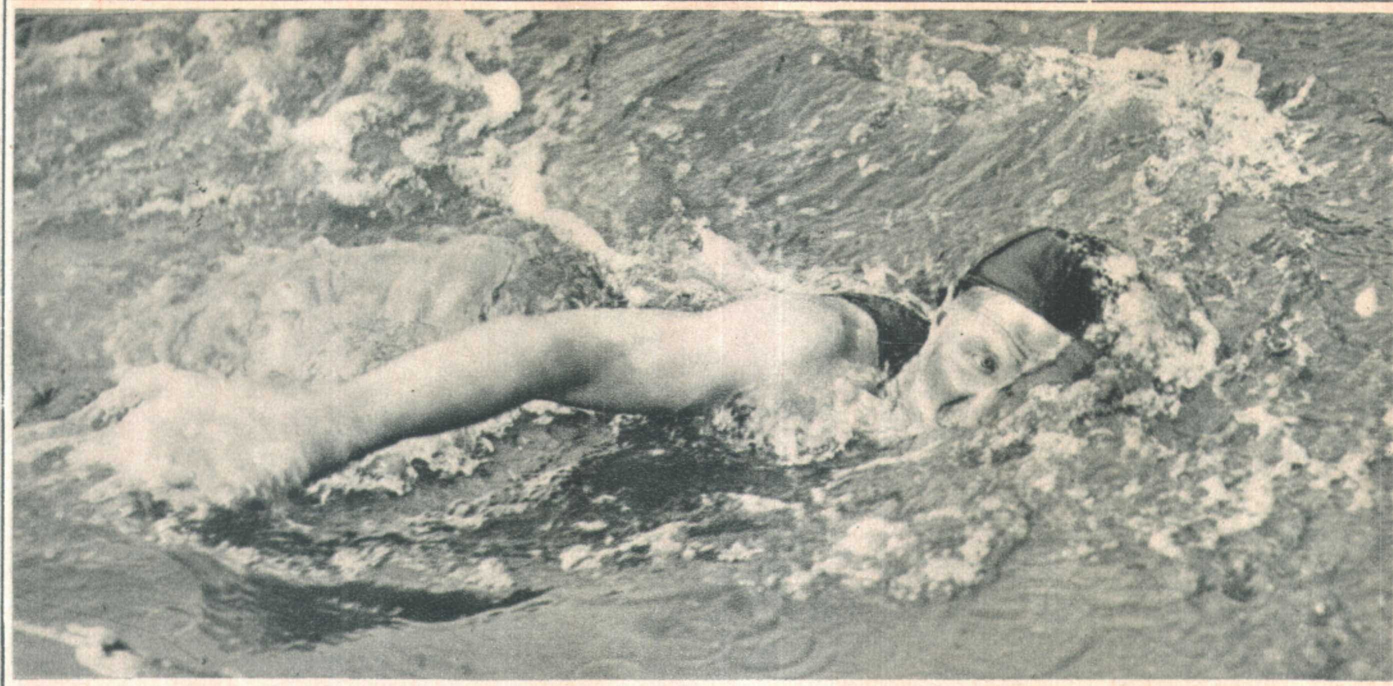
Urheilumme valtasi elokuun alussa jälleen uuden paikan auringossa. Toistaiseksi »vain» Pohjoismaiden mestaruuden uinnissa, mutta siitäpä tie menevi . . . Kuten aikaisemmin on käynyt muiden urheilujen alalla, niin nyt uinnin. Tällä hetkellä olisi varmasti erikoisen hauska olla Toivo Aron housuissa. Hän jos kukaan on ollut esitaistelijana ja kaukonäkijänä uintimme uudisviljelyksellä. Parikymmentä vuotta hän kirjoitti: Muuten olen sitä mieltä, että Suomeen on saatava uimahalli. Kansa kohautti aluksi olkapäitään, kiinnitti siihen vähin erin huomionsa, kraaputti niskavillojaan ja ryhtyikin hallipuuhiin. Ja eipä ollut uljas hallimme ollut kuin hiukan toista vuotta pystyssä, kun sieltä jo alkoi kummia juttuja kuulua. Pojat peijakkaat uida huiskivat vallan hirmuisesti eivätkä olleet tyttäret paljon pahempia. Lähdimme Tukholmaan, Pohjoismaisiin

ILMARI NIEMELÄINEN voitti vakuuttavasti ponnahduslautahypyt loisteliaan ja hermovarman kilpailun jälkeen.

DISA LINDBERG (vas.) oli ylivoimainen mestari naisten 400 m:n vapaauinnissa.

TOIVO REINGOLDT (vieressä) voitti varman mestaruuden 200 m:n rintauinnissa.

ARVO RISSANEN. Onnellinen voittaja ja isä kerroshyppyjen jälkeen.

PEKKA TIILIKAINEN
halkoo vihurina vettä 400 m:n vapaauinnissa. Kaksoismestari ilman vertaista Pohjolassa: 400 ja 1500 m.

Lilly Andersen, Tanska, naisten 100 m:n selkäuinnin reipas voittaja.

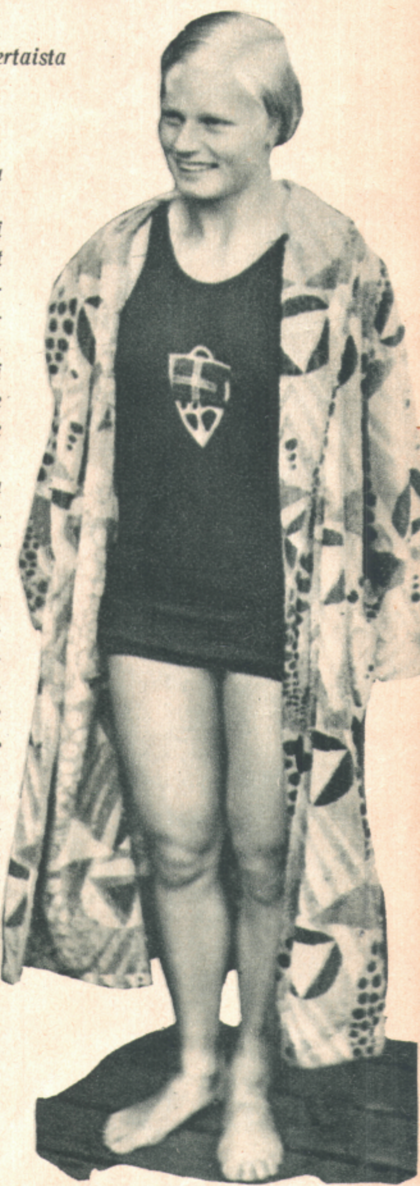
mestaruuskilpailuihin. Jo tuli kultaa ja hopeaa, tulipa toinen sija maiden välisessäkin kilpailussa.

Mutta tämä ei vielä tyydyttänyt uimarimme nuorta — lapsiksi heitä muut urheilijat sanoisivat — joukkoa. Eteenpäin, sekunnit yhä pienemmiksi tulosluetteloissa. — Lopulta havahti kilpailujen tärkein tekijäkin, yleisö. Vähän kerrallaan alkoi sitä saapua uimakilpailuihin, katsoivat, tutkistelivat ja huomasivat kaiken hyväksi. Jäivät katsomoon. — Elokuun alussa, Pohjoismaisissa saimme ensi kerran määritellä katsojalauman nelinumeroisin luvuin. Uintimme on taatusti saavuttanut kansainvälisen pohjan, muuten ei hienoille urheiluherkuille tottunut yleisömme suvaitsisi altaan reunoille saapua. Nyt voivat jo kilpailujen järjestäjät päätään harmaaksi surematta ajatella uusiakin kilpailuja. Varmasti saapuu niihin kansaa edelleenkin. Tulee yleisöä, tulee rahaa, koko urheilu elpyy yhä voimallisemmaksi.

Kun jälkeenpäin muistelee maaottelua, niin tuntuu voitto kumman helpolta, jopa liiankin kevyesti saavutetulta. Miksi näin? Tavallisestihan on sinivalkoisia värejä maaotteluissa epäonni seurannut oikein sisuttavassa määrässä. Olisiko uinti poikkeus säännöstä? Ehkä niinkin, mutta suurin ansio on kuitenkin uimareillamme itsellään. Tuskin koskaan on maassamme — olympialaisia lukuunottamatta — moisella huolella kamppailuun valmistauduttu kuin nyt. Työ oli hiljaista, »vedenalaista», mutta sitä tiukempaa. Humallahden Uimalaitoksen vetiset paalut voisivat kertoa kummia tarinoita poikien valmentautumisesta. Eivätkä vain Humallahden, vaan niin monet muutkin, Hämeenlinnassa, Jyväskylässä, Lappeenrannassa ja pitkin maatamme.

Sekä uimareillemme että heidän johtomiehilleen oli selvillä, mitä voitto merkitsisi koko uinnin tulevaisuudelle. Siksi moinen jättiläisurakka, joka kantoi niin mainiot hedelmät. — Luonnollisesti iskettiin Sveanmaassa täysin voimin isoa rumpua tuomareiden puolueellisuudesta, epäonnesta jne. Tunnustus oli heidänkin lopulta annettava, vaikka ainahan jokin »jos» täytyi olla. Kuinkas taas kuuluukaan muuan vanha tarina tädistä . . .

Alusta loppuun painoi suomalaisten esiintymiseen leimansa jonkinlainen alkuvoimainen tahto. Hyppääjämme keskittyivät ihmeellisesti, suoritus toisensa jälkeen oli loistava, eivätkä hermot pettäneet viime yrittämälläkään, vaikka niillä oli jo ylimääräisenä painonaan tietoisuus voiton mahdollisuuksista. On paljon väitelty hyppyjen ur-

Ingrid Larsen, Tanska, naisten ponnahduslauta- ja kerroshyppyjen mestari.

LILIAN STANGAARD, Tanska, naisten 100 m:n vapaauinnin voittaja, hymyilee onnellisena kilpailun jälkeen.

Oik.: Kun on Pohjoismaiden mestari, on pohjoismaista »tuuriakin»!

Alla: Naisten 200 m:n rintauinnin varma voittaja tanskatar Else Jacobsen.

Vas.: Ingrid Larsen oli naisista ainoa, joka hallitsi tyylin ponnahduslaudalla.

Oik.: Rissanen voitti mestaruuden viimeisellä loistavalla hypyllään, 1 ½-kierteisellä lentävällä voltilla.

heilullisesta arvosta. Nyt loiskauttivat kelpo lautamiehemme ja kerroshyppääjämme altaasta täyden vesisuihkun vasten epäilijöiden naamaa. Hypyt voivat jännittää siinä kuin muutkin kilpailut, kunhan niissä ottelu vain on yhtä kireä kuin sekunnein arvioitavissa kamppailuissa.

Päähenkilöiksi altaan kamppailuissa kohosivat Reingoldt, Tiilikainen ja Disa Lindberg. Kolme suomalaisvoittajaa, joilla kaikilla on jotakin yhteistä, mutta jotka samalla ovat mahdollisimman erilaisia tyyppejä.

Topi Reingoldt, suomalaisuinnin suurmestari, vaaleansolakka tyylimies, joka ui yhtä paljon päällään kuin raajoillaankin.

Pekka Tiilikainen, vanttera karhunpenikka, jonka tyyli monessa suhteessa lyö yleisiä sääntöjä korvalle, mutta jonka voimavarasto ja kilpailuhuumori on ehtymätön.

Disa Lindberg, lahjakkain uimarimme, tyyliltään edellisen vastakohta. Mahdollisimman sulavan pehmeä liukuminen, joka tuskin vettä nostattaa, tuo mieleen päivänpaisteessa laiskasti melovan hylkeen.

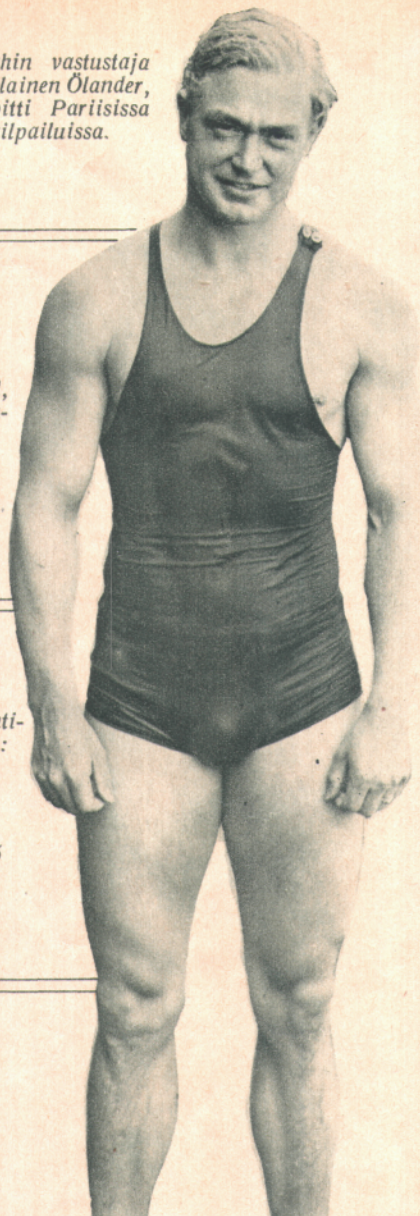
Yhteistä on kaikille horjumaton sisukkuus ja päämäärätietoisuus.

Ensimmäinen kerros uintimme pyramidiin luotiin Pohjoismaisissa. Huipun korkeutta ei vielä voi määritellä, mutta jonnekin maailmanennätyksen vaiheille se jo vuoden, parin päästä kohoaa. Pohjakerroksen laajuus takaa sen.

Matti Aro.

Vas.: Niemeläisen pahin vastustaja ponnahduslaudalla, ruotsalainen Ölander, jonka N. uudestaan voitti Pariisissa Euroopan mestaruuskilpailuissa.

Oik.: Eskil Lundahl, Ruotsi, 100 m:n vapaauinnin voittaja.

Alla: Pohjoismaisen uintimaaottelun loppupisteet:

SUOMI 47
RUOTSI 37
TANSKAN TYTÖT 35
NORJA 19.

IISAKKALAN TUOHIKYLÄ ON HERÄNNYT

— — Yks' aate mielessäni ponnistaa, hyräili leppoisasti Iisakkalan Tuohikylän »Ahvenien» sihteeri.

— Tai pinnistää, lisäsi siihen kiihtyneenä saman seuran puheenjohtaja. Eikö sinua ollenkaan hirvitä?

— Se aate on puhdas ja hyvä. Paljon parempi kuin sinun pelkosi. Jos nämä Puuhiomon »Salakat» olisivat vedossa, niin totta jukolauta minä sen tietäisin. Sitäpaitsi on meillä apteekkarin poika, teknillisen johtajan veljenpoika ja kaksi työnjohtajaa joukkueessamme. Luuletko sinä jästipää, että Puuhiomon nallikat, jotka eivät vielä ole edes kisällinhousuistaan päässeet, uskaltaisivat tehdä maaleja? Niskat poikki . . . näin . . . . kraahks!

Sihteeri teki kuvaavan kierron käsillään.

— Voi, voi! Tiedätkö sinä, että ne pojat juoksevat kuin kiiliäiset? Pesäpalloa ne pelaavat vähän enemmän kuin hyvin ja kun ne nyt antavat meille selkään, ei meillä ole enää asiaa Tuohikylän raitille.

— Mutta eivät ne sentään ennen ole jalkapalloa pelanneet. Koettakootpas vain ottaa palloa käsillään! Kyllä minä jalkapalloilun niksit tiedän. Sitäpaitsi olen sopinut, että erotuomari antaa meidän miesten ottaa kaksi kertaa kädellä pallosta kiinni ennenkuin viheltää. Toisille se panee joka paikasta rangaistuspotkun.

— Tuliko siitä Muttilan Jaakosta sittenkin erotuomari? Eihän se ole eläessään potkinut palloa. Eihän se ole sellaista nähnytkään.

— Oletko sinä sitten, mokoma »Ahvenien» keskushyökkääjä, ennen potkinut? Olenko minä? Häh! Meidän ei tarvitse huutaa muuta kuin »viel' elää isäin henki!» ja sitten mennä päälle mahanalus täynnä jalkoja, niin jo »Salakat» silmät killillään melovat alta pois.

— — —

Iisakkalan Tuohikylä oli herännyt jalkapalloinnostukseen. Aate oli tullut valtavana vyörynä, ja kun jokainen uskoi kivenkovaan osaavansa potkia — mitäs se nyt sitten oli! — päätettiin perustaa »Ahvenien» muiden yritysten joukkoon potkupallojoukkue. Sihteerin ja arv. puheenjohtajan välisestä ennakkotoiminnasta päättäen olemme jo tutustuneet siihen tosiseikkaan, että »Ahvenissa» pelasi mukana myöskin n.s. sivistyneistöä. Sitäpaitsi kuului siihen kolme renkiä, yksi lahtarin sälli, yksi mökkiläinen ja edellämainitut kaksi toimihenkilöä. »Ahvenet» olivat ehdottaneet, että heillä saisi olla kaksitoista miestä, sillä edellämain. mökkiläinen oli jo vanha ja sitäpaitsi poti hengenahdistusta. Erotuomari ei ollut kuitenkaan tähän suostunut, sillä, hän selitti, hänen olisi vähän vaikea tuomita, kun kentällä kiehui miehiä liiaksi.

»Salakat» eivät paljoa painaneet, jos nyt sitten ei heillä ollut paljoa ikääkään. Sellaisia vaatimattoman näköisiä ja pystynokkaisia pojanviikareita, joita näkee tavallisesti ongen päässä, he olivat. Olivat pelanneet ennen pesäpalloa, ja nyt oli heidän johtajansa selittänyt, että jalkapallopelissä pyörii niin suuri pallo, että sitä käsittelemällä oppii myöskin pesäpallopelin niksit käytännöllisesti. Itse lupasi hän tulla kentän reunalle huutamaan ja kiljumaan. Ja siinä tapauksessa, että »Salakat» saisivat selkäänsä, lupasi hän jokaiselle uuden selkäsaunan. Ja se oli paljon luvattu se. Sotalaulu tehtiin, sillä tiedettiin, että Ahvenetkin» olivat sellaisen keksineet.

Kesävieraana asuva taiteilija Tukka oli piirtänyt mainostaulut, joita oli joka toisessa puhelinpylväässä sekä kolme kunnantalon seinällä. Aihe oli loistava: suuri pallonmuotoinen malja, missä uiskenteli joitakin olioita, joiden oli määrä olla asianomaiset kalat. Kilpailupaikaksi oli määrätty Honkalan haka.

Paljon, paljon oli väkeä saapunut ottelua katsomaan. Kaukaa Tuohikylän takaa oli tullut ukkoja äkkiväärineen ja eukkoja kirkkohuiveineen. Oli kaunis sunnuntaiehtoo, sellainen kuin vain Iisakkalan Tuohikylässä voi olla.

Taistelijat marssivat hyvissä ajoissa kentälle. He tulivat jo tuntia aikaisemmin, että yleisöllä olisi ollut katselemista täyden rahan edestä. Viittätoista minuuttia aikaisemmin tuli Muttilan Jaakko ja sitten lähtivät hän sekä molempien joukko-

jen kapteeni kunnantalolle rahaa heittämään. »Salakkojen» johtaja meni mukaan, ettei mitään vääryyttä tapahtuisi, ja kun heidän puolensa sitten voitti, valitsi hän haan lepikkoisen puolen omakseen. Hän oli suuri strategi: onhan selvää, että salakat pienikasvuisina voivat lepikön tiheydessä puolustautua vaikka itse pelsepuupia vastaan.

Niin sitten tapahtuikin.

Muttilan Jaakko puhalsi pilliin, niin että eukot olivat saada sydänhalvauksen. Lahtarinsälli aloitti pelin potkaisemalla pallon kovaa suoraan sivulle. Puheenjohtajan olisi keskushyökkääjän asemassa ollen pitänyt ensiksi potkaista, mutta hän potkasi Honkalan haan kiveen.

»Ahventen» kannattajajoukko oli kansanomaisen apteekkarin johdolla kerääntynyt läheisen ladon katolle ja sieltä kuului pian

— Salakat ne kivellä kuti, kuti, kuti, kuti..

— Kutekaa nyt sitten! huusivat »Ahventen» kannattajat.

Salakat syöksyivät lepikön piilopaikoista esiin suurella taidolla. Muttilan Jaakko puhalsi pilliin senkuin ennätti, sillä tuontustakin nähtiin »Salakoiden» kantavan palloa kainalossaan. Joka toinen potku oli rangaistuspotku. Vapaapotkuja ei ollut, sillä Muttilan Jaakko ei tiennyt sellaisia olevankaan. Rajaheitot suoritti katsomo suurella kiljunnalla. Honkalan vanha eläkemuorikin potkaistiin kerran suurella tohinalla kentälle.

— Ahven on mölli kalaksi, oikein suuri mölli ja mölli, lauloivat pienen pienet salakat, joita olivat puut täynnään. Kun sitten »Ahvenien» arv. puheenjohtaja oli jollakin ihmeellisellä tavalla saanut käsiinsä ja jalkoihinsa pallon, mitä hän suurella kiireellä lähti työntämään vihollisten maalia kohden, kuului puista sarja seuraavanlaisia huutoja

— Mies alla. Mies takana. Mies edessä. Mies päällä.

Arv. puheenjohtaja hämmästyi tästä niin, että pudotti pallon. Paikalle rientänyt »Salakoiden» tukimies potkaisi pallon lepikkoon ja sinne se taas jäi viideksi minuutiksi, vaikka Muttilan Jaakko puhalsikin rangaistuspotkun ja vaikka kaikki, niin yleisö kuin pelaajatkin, sitä ponnella hakivat.

Kolmenkymmenen minuutin kuluttua oli mökkiläinen selvä. Hän meni lepikköön istumaan. Arv. puheenjohtaja seurasi hänen esimerkkiään.

Jollakin tavalla sai suurin rengeistä kaadetuksi alleen pienimmän salakoista ja istui hänen päällään siksi kunnes apumies sai suurella vaivalla tongituksi pallon asianomaisen salakan alta. Tästä ainutlaatuisesta tilanteesta kehittyikin sitten ensimmäisen puoliajan ainoa maali. »Ahvenet» johtivat siis ensimmäisen puoliajan jälkeen 1—0!

»Salakoiden puheenjohtaja meni kunnantalolle kirjoittamaan kirjallista protestia. Sen hän antoi sitten kunnanvaltuuston puheenjohtajalle annettavaksi edelleen Muttilan Jaakolle.

Tuli toinen puoliaika ja jännitys oli huipussaan. Toinen työnjohtajista, jolla samalla oli kunnan ulosottomiehen virka sivutöinään hoidettavanaan, sai hyvää harjoitusta virkaansa, sillä hän sai kokonaista kolme kertaa peräkkäin ottaa pallon ulos maalistaan. Millä tavalla salakat ne sinne olivat toimittaneet, ei ole konsanaan selvinnyt. Muttilan Jaakko ei uskaltanut hiiskua mitään. Hänellä oli tarpeeksi työtä rangaistuspotkujen viheltämisessä ja tämän lisäksi oli hän saanut »Salakoiden» puheenjohtajalta kuulla erinäisiä totuuden sanoja, joista »leuka» oli lukuisin.

Suuret ahvenet eivät tietenkään pystyneet salakoiden tavoin piileskelemään lepikössä. He alkoivat saada selkäänsä tuntuvasti. He raivosivat, lahtarin sälli mörisi kuin härkä ja arv. puheenjohtaja oli mennyt niin sekaisin, että hän ennätti jo käydä potkaisemassa kaksi kertaa katsojiakin ylitulvivassa hiestyksessään.

Palloa ei koskaan asetettu keskelle maalien jälkeen. Tämä vapaamielinen sääntöjen tulkitseminen aiheutti sen, että »Salakat» pystyivät kolmessa minuutissa tekemään kahdeksan maalia. He puikkelehtivat vain »Ahventen» maalin edustalla, ja kun ulosottomies sai pallon potkaistua maalistaan, potkaisivat »Salakat» sen heti takaisin. Pallo kulki siis edestakaisin varsin pirteänä.

»Salakat» johtivat nyt 11—1!

»Ahvenet» yrittivät kaikkensa. Apteekkari syyti suustaan varsin kansanomaisia haukkumasanoja, lahtarin sälli yritti kaikkensa, mutta »Salakoille» ei voitu mitään. He puikkelehtivat isompien pelaajien jaloissa, puskivat palloa päällä, jaloilla ja käsillä, ja kun rangaistuspotku vihellettiin olivat he salamana paikalla, niin nopeina, että »Ahvenet» tuskin saivat aikaa potkaista.

Tilanne oli suorastaan järkyttävä. Piikatytöt tirskuivat kentän laidalla ja kauppiaan suuri vatsa oikein hyllyi mielihyvästä, sillä eräs salakoista kuului kauppiaan perheeseen.

Puoliaikaa oli kulunut noin suunnilleen kaksikymmentä minuuttia.

Silloin tapahtui jotakin järkyttävää, niin salaperäistä, että siitä vieläkin keskustellaan Iisakkalan Tuohikylässä.

Joku varasti pillin Muttilan Jaakolta!

Miten voi erotuomari tuomita ilman pilliä? Ei tietenkään mitenkään. Sen käsitti Mattilan Jaakkokin ja senvuoksi päätti hän keskeyttää ottelun. Se onnistuikin hänelle viiden minuutin kuluttua.

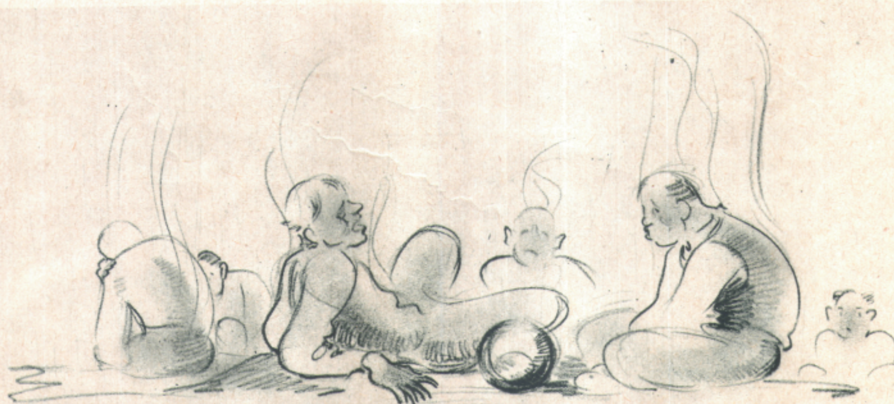
— — —

Pelaajat jäivät läähättäen istumaan nurmikolle. Olivat niin väsyneitä, etteivät malttaneet edes istumapaikkojaan valita. Niin saivatkin he sitten vaihtaa housunsa ennen iltamia ja palkinnonjakotilaisuutta.

Iltamissa vallitsi reipas mieliala. Salista kannettiin ulos kahdeksan salakkaa. »Ahvenet» olivat saaneet revanssin.

He saivat nimittäin vasta nyt tietää, että pelin päätyttyä oli kentällä ollut kokonaista kolme (3)! palloa.

Yrjö Rauanpeura

MITEN MATTHEW McGRATHISTA TULI MAAILMAN-ENNÄTYSMOUKAROITSIJA.

USA:n urheilijat, vanhat ja nuoret, hautovat mielessään nimeä: Los Angeles. Mies, joka nyt on 53-vuotias, aikoo mukaan, niinkuin alla kerrotaan.

URHEILIJALLE kirjoittanut ekonomi *OSMO TUOMIKOSKI.*

USA:n urheilun maaperä on hieman toinen kuin meikäläisen. Sensijaan että suomalaiset urheilijat ovat ns. sekalaista seurakuntaa ammatin ja sivistystaon suhteen, amerikkalaiset urheilijat voidaan, ainakin lievästi liioitellen, jakaa kolmeen ryhmään: ylioppilaat (yliopiston kirjoissa olevat), entiset ylioppilaat (rikkaitten seurojen kirjoissa olevat) ja poliisit. Tämä jako oli vuosisatamme alkupuolella selvempi kuin nykyjään, jolloin toinen ryhmä on lisääntymässä ja viimeinen melkoisesti huvennut, edustuskykyisten miesten lukumäärän suhteen nimittäin, sillä koko poliisikuntahan urheilee aina. USA:n poliisikunnalla on ollut mainehikkaita aikoja, sillä on ollut kansainvälisiäkin kykyjä maailmanennätysmiehiä ja olympialaisvoittajia myöten ja tietenkin enimmäkseen vankkaa ruhoa ja voimia kysyvissä lajeissa, raskaitten välineitten sinkoamisessa.

Eräs näistä »nimistä» istuu tätä luettaessa — mikäli se tapahtuu päivällä — tyytyväisenä menneeseen ja nykyiseen elämäänsä Läntisen 30:nnen kadun vartioasemalla New Yorkissa. *Matthew McGrath* on jo harmaapäinen, mutta vankka varsi on edelleenkin ryhdikäs. Sinistä virkapukua koristavat varaesimiehen kultaiset merkkinauhat. Hän valvoo kaupunginosan katuliikennettä säätävien valomerkkilaitteitten toimintaa.

Matthew McGrath ei tietenkään ole syntymästään saakka ollut esimiehen virassa, mutta voidaan tavallaan sanoa, että hän astui virkaansa toisen vuosikymmenensä alussa. Komennossa oli silloin yhdeksän muuta Irlannin heimon toivorikasta, mutta nälkäistä ja orpoa jäsentä. Vartioasema sijaitsi vanhassa Tipperaryssa eikä esimiehen työssä raatavan äidin ja sisarusten vaatetuksessa kullanvärisiä paikkalappuja ollut, muita riittämiin. Perhe eli mitä suurimmassa kurjuudessa, ei ollut joka päivä ruokaakaan. Mattpojasta varttui kohtalon kovuudesta huolimatta mies rotevinta lajia, ja voiman kera hän sai itseluottamusta ja — lähti Amerikkaan onneaan etsimään. Niinpä nähtiin uuden vuosisadan valjettua erään New Yorkin irlantilaisen hotellinomistajan palveluksessa nuori mies, jonka kysymättä tunsi isäntänsä heimoveljeksi jyhkeästä naamataulusta, kysyen mainiosta murteesta ja jonka nimikin oli mitä aidoin. Hotellista muutti Matt heinä- ja rehuliikkeeseen, jossa hän toimi myyjänä. Ei tämäkään toimi tyydyttänyt. Hänen sisimmässään asusti halu voimankoitoksiin. Oli löydettävä ammatti, jossa saattoi purkaa irlantilaista sisua ja käyttää irlantilaisia karhunvoimia. Se löytyikin itsestään.

Siihen aikaan oli John Flanagan Amerikan ehkä kuuluisin urheilija, moukarinheiton maailmanennätysmies, toimeltaan poliisi. Hänestä puhuttiin, kirjoitettiin ja hänen kuviaan lehdet ahkeraan julkaisivat. Ei siis ihme, että äskenmainittu heinäalalla toimiva nuori mieskin tiesi, kuka »cop» Flanagan oli, ja piti häntä esikuvanaan. Semminkin kun suuruus kuului seuraan, jonka nimi oli I r i s h American Athletic Club. Lisäksi joutui Matt pari kertaa konstaapelien kanssa tekemisiin, ja nämä kohtaukset tulivat merkitsemään paljon sekä Mattille itselleen että USA:n urheilulle. Kerran hän oli kuljeskelemassa noin vain ilman aikojaan pitkin joenrantaa ja äkkäsi kivikasan, tienteossa syntyneen. Mitäs muuta kuin treenaamaan. Kivenmöhkäle toisensa jälkeen molskahti jokeen kukin eri tavalla paiskattuna, nuori jättiläinen näet verrytteli kylkiään ja käsivarsiaan monipuolisesti. Juuri kun miekkosemme oli kietaissut löytämänsä köydenpätkän sopivanmuotoisen muhkuran ympärille ja pyöriskeli vauhtia ottaen á la Flanagan — omasta mielestään — tuli paikalle kutsumaton vieras, konstaapeli kierroksellaan. Arvaahan miten siinä kävi. Eihän poliisimies voinut tunteettomana katsella niin uhkeata urosta voimantöissä, vaikkakin luvattomissa, ja kun lämmennyt Matt esiintyi kaikkea muuta kuin harvapuheisena hänen ei tarvinnutkaan seurata »piiriin», kun he runsaan neljännestunnin kuluttua nousivat kivikasalta istumasta. Matt oli siinä ajassa saanut paljon tietää poliisien elämästä ja harrastuksista. Toisella kerralla Irlannin tuleva ylpeys tapasi haluamattaan poliisin maailmankaupungin kuulussa Central Parkissa ollessaan harjoittelemassa muun homman puutteessa vauhditonta pituushyppyä. Kengänkoroista jäi selvä merkki puiston nurmeen, joka sitäpaitsi oli alastulopaikkana ensiluokkaisen pehmeä. Kolme paria näitä jälkiä, syvänpuoleisia, ehti vihreään verkaan tulla, tuorein pisimmälle, ennenkuin poliisisetä, joka kylläkin tällä kertaa vaikutti poikaselta, lopetti toimituksen. Tämäkin pidättäjä ymmärsi urheilua ja päästi uhrinsa pelkällä varoituksella. Ei ihme, että Matthew McGrath ihastui poliiseihin niin, että liittyi heihin. Ja hänenlaisensa mies otettiin tietenkin avosylin vastaan. Hän oli silloin jo 26-vuotias eikä ollut pitänyt urheiluvälinettä kourassaan.

Poliisinvirkaan päästyään Matt sai heti aloittaa asiantuntevassa, varsinkin mitä moukarinheittoon tulee, ja melkoiselta osalta irlantilaisessa toveripiirissä voimailuharjoitukset. Ammatti itsessäänkin oli alussa mainiota valmennusta. Hän joutui ensin erääseen laitakaupungin piiriin. Kapakoita oli siihen aikaan yhtä tiheässä kuin nytkin ja ne antoivat urakoita järjestysvallalle. Poliisivaunu kiersi määräaikoina kierroksensa kapakanovelta toiselle ja poliisipapat toimivat lastaajina. Miehiä kannettiin kuin jauhosäkkejä ja ladottiin vaunuun. Nukkuvankin jätkän nostelu ja kuljetus vaatii voimia, saati sitten puoliksi valveilla olevan ja vastaan haraavan. Matt edistyi voimissaan, moukarinheittotaidossaan ja virassaankin. Viimemainittu tapahtui ensin siinä muodossa, että hän sai pari siirtoa keskikaupungille päin siistimpiin hommiin. Hän suoritti muutamia urotöitäkin. Kerran hän joutui ajamaan takaa juuri miesmurhan keskellä katua tehnyttä kuumaveristä italialaista. Roisto juoksi revolveri yhä kädessään pakoon satamaan päin. Erinäisistä seikoista pakotavassa päätteli konstaapelimme, ettei takaa-ajettava ollut harkitsevaa, suunnitelmia tekevää lajia, eikä hätäillyt oman ampuma-aseensa kanssa. Paras oli tietenkin saada rikollinen elävänä kiinni. Italialainen loikkasi hätäpäissään laiturissa olleeseen lotjaan ja siitä sen viereen kytkettyyn toiseen. Kolmatta ei enää ollut eikä vesi houkutellut, joten pakotie päättyi. McGrath jäi ensimmäiseen ja — viisaasti kyllä — ei vieläkään ampunut edes peloituslaukausta. Posetiivariparka olisi voinut huomata, että onhan tässä minullakin revolveri, joka näköjään on ampumista varten. Ahdistajan lotja oli tiililastissa, ja yhtäkkiä alkoi italialaisen pään ympärillä suhahdella punaisia, epämiellyttävän terävä-kulmaisia ammuksia. Hänen ei auttanut muu kuin antautua; revolveri mulahti likaiseen jokiveteen. Mies lysähti polvilleen mennen niin hervottomaksi, että pommittaneen aluksen päällikön oli kannettava sotasaaliinsa asianomaiseen talletuspaikkaan. Tästä teostaan sai kylmäverinen irlantilainen raportissa kunniamainin-nan. Toisella kerralla hän käyskenteli kierroksellaan ja oli juuri tullut eräälle sillalle, kun mietteet maailman menosta saivat joksikin aikaa äkkilopun. Parinkymmenen metrin päässä edelläpäin taivalsi kännipäinen räätälismies, joka oli mielestään miettinyt maailman menoa tarpeeksi monta vuotta ja niinollen kompuroi kaiteelle loikaten sitten etsimään rauhaa joenpohjasta. Hänen leponsa jäi lyhyenlaiseksi. Vahva käsi tarttui hänen kaulukseensa

lujasti kuin moukarin kädensijaan, ja räätäliriepu joutui pian maalle. Selvittyään hän kiitti kyynelsilmin pelastajaansa, cop Mathew McGrathia, joka oli tehnyt hänen peräänsä mahtavan hypyn tuolta yhdeksän metriä korkealta sillalta. Matt sai yhteiskunnan kiitoksena kultamitalin.

Mieluisampia kuin nämä ammattimuistot lienevät poliisiveteraanille kuitenkin muistelmat urheilu-uralta, voitoista, ennätyksistä, olympialaismatkoista jne. Ainakin hän on itse kertonut pitävänsä parhaana temppunaan ensimmäistä kilpailuesiintymistään. Matt McGrath heitti ensimmäiset virallisesti mitatut tulokset eräissä Celtic Parkissa pidetyissä kilpailuissa vuosisadan alkuvuosina. John Flanagan oli silloin voimailun harrastajain epäjumala ja hän oli tietoinen arvostaan. Hänelle oli varattu oma pukusuoja ja hierojia ynnä apulaisia parveili — pikkupoikien lisäksi — hänen ympärillään ennen kilpailua ja sen aikana. Matt sai nykiä housujaan jalasta kentän reunusojassa. Mutta kun tosi tuli eteen, moukarin sinkoaminen, niin apulaisten naamat venyivät aika tavalla. Samoin John Flanaganin. Matt McGrath voitti, viimeisellä heitollaan ja niukasti kylläkin, mutta voitti. Ja nauroi ja nautti sisimmässään.

John J. Flanaganin häviö oli suurtapaus. Hänen todellinen suurmiesasemansa käy selville muutamista numeroista, jotka tähän niitä harrastavien tyydykkeeksi pantakoon. Flanagan voitti kymmenkunnan vuoden kuluessa kaikkiaan 13 USA:n mestaruutta, niistä seitsemän moukarin- ja kuusi painonheitossa. Hän kävi olympialaisissa kolmesti ja voitti joka kerralla aina yli 50 metrin tuloksella: 1900 50.99, 1904 51.23 ja 1908 51.91,5. USA:n mestaruuden hän voitti vuosina 1897—8—9, 1901—2—6—7. Kolmena ensi vuonna hän kuului New York A. C:hen ja sitten Irish American A. C:hen. Mestaruustulosten sarja on tämän näköinen: 45.24—46.29—47.36—48.42—46.12—50.76—52.14. Hän siis varmistui varmistumistaan ja tulokset paranivat. Ihmeköös sitten, että lehtimiestenkin suut jäivät auki, kun ilmestyi äkkiyllättäjä!

Matt McGrath oli myös Yhdysvaltain moukarimestari seitsemän kertaa: 1908—10—12—18—22—25—26. (Tulokset: 52.73 — 51.32 — 53.24 — 53.03 — 47.27 — 52.44 — 49.64.) Keskiarvo 51.38, Flanaganin 48.05, joten kruununperijä kantoi kruunuaan komeammin kuin edeltäjä. Alkuvuosina hän piti maailmanennätystäkin hallussaan tuloksella 57.15. 1908 McGrath oli Lontoon olympialaisissa Flanaganin »adjutanttina». Tämä irlantilaispari saavutti kaksoisvoiton ja joutui kilpailujen jälkeen esi-isiensä maassa käydessään koko kansan riemun kokemaan. Sorretut irlantilaiset — ymmärrämme heidän tunteensa — Lontoon kisat merkitsivät heille samaa kuin meille Tukholman. Kotiin palattuaan pari kutsuttiin presidentti Rooseveltin puheille. Ikimuistoinen vuosi konstaapelillemme. Neljä vuotta myöhemmin oli Flanagan poissa remmistä ja McGrath täytti hänen paikkansa, voitti Tukholman olympialaisissa saavuttaen vieläkin voimassa olevan olympialaisen ennätyksen, 54.74. Seurasivat sotavuodet ja uusi mies, irlantilainen hänkin, Patrick J. Ryan, voitti mestaruudet saavuttaen mestaruuskilpailuennätyksenkin 55.80; v. 1928 voitti sentään McGrath 40-vuotisjuhlansa kunniaksi. 1920 Olympialaisissa oli McGrath tämän uuden miehen »adjutanttina», voitti 1922 mestaruuden, mutta taas sopivasti ilmestyi olympiavuodeksi uusi mies, Tootell, joka oli Pariisissa ylivoimainen (53.29,5). Matt McGrath-veteraani joutui koville virassaan, saipa ensi kerran vastusta suomalaisestakin. Alkukilpailussa hän oli toista metriä jäljessä meikäläisestä virkaveljestään Erikssonista. Loppukilpailussa tottumus vei sentään voiton, Matt anasti toisen sijan heittäen ties kuinka monennen kerran elämässään yli 50 m (50.84). Viimeisen moukarimestaruutensa hän voitti kuten mainittu 1926. Sittemmin hän on kilpaillut enimmäkseen vain painonheitossa. Viime vuonna esti olkapäävika aktiivisuuden kokonaan. Painonheitto onkin ollut oikein Mattin alaa. Hänen nimissäänhän on nykyinen ilmiömäinen maailmanennätys, 12.35, saavutettu Kanadan-vierailulla 1911. Painonheiton mestaruusarvon hän voitti seitsemästi kohdaten pahinta vastusta heimolaisistaan, joista erikoisen visainen on ollut

McDonald, USA:n ainoa valtti kuulassa Pörhölää vastaan aikoinaan. Molemmat poliisimiehet ovat viime aikoihin asti ratkaisseet Metropolitanin piirin painonheittomestaruuden. Tulokset ovat kyllä jo painuneet alle 10.50:n, mutta »kun ei muut lihavat laula»...

Matthew McGrath, New Yorkin poliisikunnan ylpeys, on nyt jo harmaapää, mutta vielä virkku mieleltään ja ketterä jaloiltaan. Olkavika on parantunut, ja nyt kevään alkaessa tuntua ilmassa veteraani on muistoissaan eläen puhunut nuorekkaita sanoja. Hän on kertonut eräälle haastattelijalle ottavansa alkavan kilpakauden vakavana valmentautumisena Los Angelesin kisoja varten. Paino on kuulemma jo säännöllisessä alkuharjoittelussa pudonnut toistakymmentä kiloa, joten muodot ovat pian kuin nuoruuden päivinä ikään. 180 jalkaa ei kuulemma ole mikään mahdottomuus; metreissähän se on lähes 55, joten uskallamme epäillä. Onhan silti suurempiakin ihmeitä urheilussa tapahtunut. Ja semmoisessa miehessä täytyy olla vielä viisissäkymmenissäkin mehua enemmän kuin monessa nuoressa, joka parhaina päivinään heitti painoa ilman vauhtia 10.08 m, niinkuin 24.9.1910 Travers Islandissa N. Y. teräsnauhalla mittaamalla todettiin.

USA keskittää voimansa Los Angelesiin ainutlaatuisella tavalla. Mitä saavatkaan nuoret aikaan, kun harmaahapsetkin ovat näin innoissaan?

URHEILIJAN JOULU

ilmestyy loisteliaana ja pirteänä kuten ennenkin marras—joulukuun vaihteessa.

TILATKAA SE AJOISSA.

Hinta tänä vuonna ainoastaan 10 mk.

URHEILIJAN *lokakuun numero ilmestyy ennen sitä tavalliseen aikaan.*

jälleen ensimmäisenä!

Genèven tähtitieteellinen laitos tiedoittaa v:n 1930 aikana järjestämistään kellojen tarkkuuskäyntikilpailuistaan:

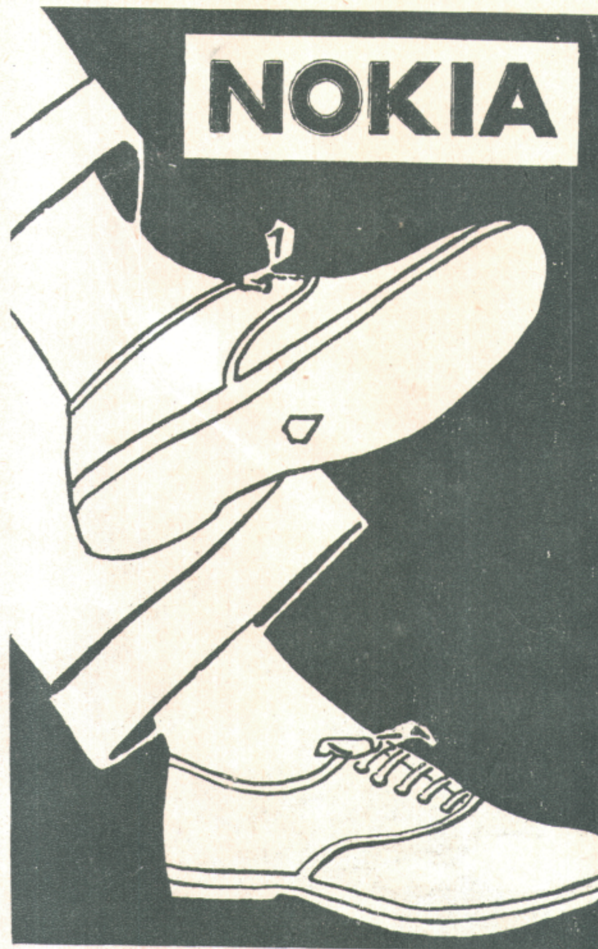
Taskukellojen sarjakilpailuissa sijoittui Omega ensimmäiseksi saavuttaen lisäksi uuden ennätyksen 803.1 pistettä.

Taskukellojen yksinkilpailuissa sijoittui Omega ensimmäiseksi.

Laivastochronometrien yksinkilpailuissa sijoittui Omega ensimmäiseksi.

Tämä uusi menestys Genèvessä, jossa Omega siis ylivoimaisesti valtasi ensi palkinnot, ja samoin Neuenburgissa v. 1930 saavuttamat 13 ensi palkintoa on jälleen vakuuttava todiste Omega-tehtaan erinomaisesta teknillisestä suorituskyvystä sekä Omega-kellojen luotettavan tarkasta käynnistä.

OMEGA

kun jalassanne on

NOKIAN

urheilukengät.

Niillä on:

1. kimmoisa raakakumipohja
2. notkea ja vilpoisa kangaspäällys
3. sopiva muoto

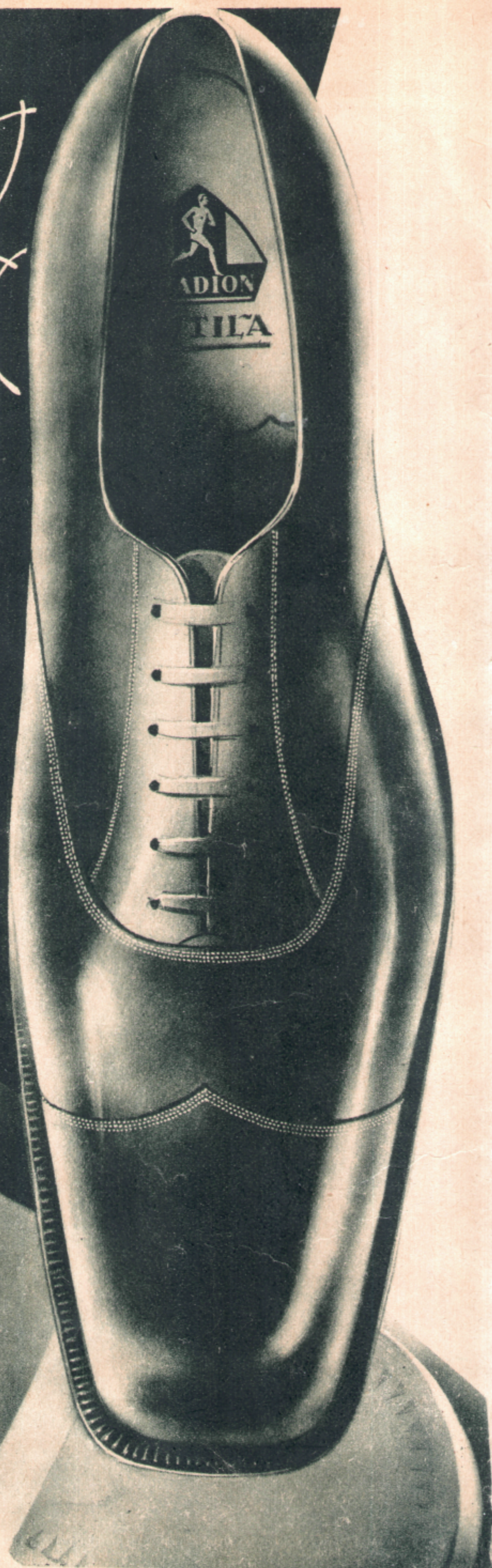
Ne kestävät — kestävät — kestävät

SUOMEN
GUMMITEHDAS OSAKEYHTIÖ

Maan suurin ja vanhin kumitehdas

laatumerkki Suomen urheilun hyväksi.

SAAMMEKO luvan esittää — **tämän vuoden menestyskengän,** erään Stadion-mallistamme. Siihen voi ihastua heti ensi silmäyksellä, eikö totta? Katsokaa noita sulavia linjoja, tuota hillittyä loistetta, noita pikkuhienouksia, niin ymmärrätte miksi. Tämän kengän tapaatte kenkäkauppojen näyteakkunoissa ensimmäisellä paikalla — se on saanut vanhat kenkäkauppiaatkin puolelleen. Tapaatte sen useimmilla tuttavistanne. Kun hetkisen tutkitte ja koettelette sitä kenkäkaupassa, tapaatte sen ihastuttavan mukavana ja hienona omissa jaloissanne — ja se tulee olemaan vanha ystävänne jo kauan ennen kuin se on vanha kenkä. Tulette sanomaan »Kannatetaan!» ajatuksellemme, että *jos päässänne on Stadionin rakentaminen, niin jaloissanne pitää olla Stadion-kengät.*

ATTILA

Werner Söderström Osakeyhtiön syväpainossa Porvoossa 1931.